

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ

24-26/6/2016 ΣΤΑΔΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προοίμιο	2
1. Κεφάλαιο πρώτο: Διεθνείς εξελίξεις	4
2. Κεφάλαιο δεύτερο: Η ελληνική οικονομία και κοινωνία στη δίνη των Μνημονίων.....	12
3. Κεφάλαιο τρίτο: Ταυτότητα και στρατηγική της ΛΑΕ	24
4. Κεφάλαιο τέταρτο: Για ένα μεταβατικό πρόγραμμα ρήξης και μετασχηματισμού	32
5. Κεφάλαιο πέμπτο: Για ένα ριζοσπαστικό μέτωπο φιλολαϊκής διεξόδου απο την κρίση	55
Επίλογος.....	63

0. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η Λαϊκή Ενότητα είναι ένας νέος, μετωπικός πολιτικός φορέας, γεννημένος το καυτό καλοκαίρι του 2015, αμέσως μετά τη μεγάλη νίκη του ΟΧΙ στη μάχη του δημοψηφίσματος και την ταπεινωτική συνθηκολόγηση της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ- ANEΛ. Δημιουργήθηκε με τη σύμπραξη ανυπότακτων δυνάμεων της ριζοσπαστικής Αριστεράς, φιλοδοξώντας να συμβάλει στη συγκρότηση ενός ευρύτατου κοινωνικού και πολιτικού μετώπου φιλολαϊκής διεξόδου από την κρίση που θα ανατρέψει τα μνημόνια, θα καταργήσει την επιτροπεία και την εξοντωτική λιτότητα, ανοίγοντας το δρόμο για το σοσιαλισμό.

Η επιλογή της κυβέρνησης Τσίπρα, που είχε αναφορά στην Αριστερά, να υποταχθεί στον εκβιασμό, προκάλεσε σύγχυση και ηττοπάθεια σε μεγάλο μέρος των λαϊκών στρωμάτων. Προχωρώντας σε εκλογές- εξπρές, η ηγεσία του μεταλλαγμένου ΣΥΡΙΖΑ κατάφερε να χαρίσει στους δανειστές τη νομιμοποίηση της ολέθριας πολιτικής τους.

«Χάσαμε μια μάχη, αλλά όχι τον πόλεμο», διακήρυξε τότε η Λαϊκή Ενότητα. Κι αυτό δεν αφορούσε μόνο την ίδια και τις εκλογικές επιδόσεις της, αλλά πρωτίστως το ευρύτερο λαϊκό κίνημα και την προοπτική του. Οι μήνες που ακολούθησαν επιβεβαίωσαν ότι το μνημονιακό καθεστώς δεν μπορεί να σταθεροποιηθεί εύκολα.

Η διαχείριση του τρίτου μνημονίου κινείται προς τα ίδια αδιέξοδα που γνώρισαν τα δύο προηγούμενα. Παρά τις επιμελείς προσπάθειες της κυβέρνησης Τσίπρα να εκπληρώσει στο ακέραιο τις δεσμεύσεις της, οι αριθμοί «δεν βγαίνουν».

Στο κοινωνικό πεδίο, αυτή η πολιτική τροφοδοτεί ήδη μεγάλες αντιστάσεις, πράγμα ασυνήθιστο για μια κυβέρνηση με ηλικία μηνών. Η προσπάθεια των παλαιομνημονιακών πολιτικών δυνάμεων ή και της νεοφασιστικής Χρυσής Αυγής, να χειραγωγήσουν και να χρησιμοποιήσουν για τους δικούς τους σκοπούς αυτές τις κοινωνικές αντιδράσεις, δεν νομιμοποιούν τη συκοφάντησή τους, με τρόπους που θυμίζουν το ΠΑΣΟΚ του «κοινωνικού αυτοματισμού». υπογραμμίζουν την ανάγκη προωθητικής παρέμβασης της μαχόμενης Αριστεράς μέσα στο υπαρκτό κοινωνικό κίνημα ώστε να αποκτήσει προοπτική νίκης.

Η πρόωρη άνοδος του κοινωνικού θερμομέτρου υποδηλώνει ότι το πολιτικό κεφάλαιο της κυβέρνησης φθείρεται γρήγορα, καθώς υποχρεώνεται να πλήξει ταυτόχρονα τη μισθωτή εργασία, όσο και τα παραδοσιακά μεσαία στρώματα της πόλης και της υπαίθρου. Ισχυρά ελληνικά και ξένα κέντρα επενδύουν στον Κυριάκο Μητσοτάκη ως εναλλακτική λύση. Είναι αμφίβολο όμως αν η Νέα Δημοκρατία και ο βλαστής της πλέον διαπλεκόμενης πολιτικής οικογένειας μπορούν να παίξουν αυτό το ρόλο.

Στα παραπάνω έρχεται να προστεθεί η γεωπολιτική αστάθεια στην ευρύτερη περιοχή μας- Μ. Ανατολή, Βαλκάνια, Αν. Ευρώπη. Η καθήλωση της εξωτερικής πολιτικής στον

άξονα ΗΠΑ- Ισραήλ εκθέτει διεθνώς τη χώρα. Το προσφυγικό, προϊόν των ιμπεριαλιστικών πολέμων, κλονίζει τα θεμέλια της Ε.Ε. και εντείνει την πίεση προς την Ελλάδα να μετατραπεί σε στρατόπεδο συγκέντρωσης προσφύγων

Για όλους αυτούς τους λόγους το μεγάλο, ρήγμα που άνοιξαν στην ελληνική κοινωνία τα μνημόνια παραμένει ενεργό. Η πολλαπλή κρίση- οικονομική, κοινωνική, πολιτική, γεωπολιτική- θα ξαναφέρει στην ημερήσια διάταξη τη ρήξη με τα μνημόνια, το χρέος, την ευρωζώνη και τους πολιτικούς εκπροσώπους τους, όπως και την αναζήτηση εναλλακτικής λύσης με κατεύθυνση το σοσιαλισμό. Σ' αυτή την ανάγκη φιλοδοξεί να απαντήσει η Λαϊκή Ενότητα.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

1.1. Σε πείσμα των αλαζονικών εξαγγελιών των κυρίαρχων δυνάμεων για έναν κόσμο όπου οι αγορές και η παγκοσμιοποίηση θα έφερναν ειρήνη και ευημερία, έχουν ενταθεί οι ανισότητες, οι εστίες ανάφλεξης, οι αντιθέσεις. Οι εκρηκτικές διαφορές ανάμεσα σε πλούτο και φτώχεια, η αναζωπύρωση πολεμικών συγκρούσεων, που γεννούν μαζί με τη φτώχεια, μεγάλα μεταναστευτικά κύματα, η βανουσιότητα των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων, οι νέες απειλές για τη δημοκρατία και τη λαϊκή κυριαρχία σφραγίζουν το διεθνές τοπίο. Η συγκυρία εγκυμονεί κινδύνους, αλλά και αναδεικνύει δυνατότητες για ρήγματα και ανατροπές. Ένα σύνολο αντιστάσεων στον ιμπεριαλισμό, κινήματων ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό και πειραμάτων ρήξης με την κυρίαρχη πολιτική, κάνει επίκαιρο το ιστορικό δίλημμα «Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα».

1.2. Η παγκόσμια δομική καπιταλιστική κρίση που ξέσπασε στην περίοδο 2007-8 συμπύκνωσε τις αντιφάσεις που αναπτύχθηκαν στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, παρά τις εκτεταμένες καπιταλιστικές αναδιαρθρώσεις των δεκαετιών 1990 και 2000, αλλά και την κρίση του νεοφιλελευθερισμού ως βασικής αστικής πολιτικής στρατηγικής τις περασμένες δεκαετίες. Ο νεοφιλελευθερισμός αναδύθηκε ως στρατηγική απάντηση στην κρίση υπερσυσσώρευσης του κεφαλαίου της δεκαετίας του '70, διαμορφώνοντας σταδιακά ένα συνολικότερο κοινωνικό και οικονομικό υπόδειγμα. Αυτό περιλαμβάνει τη λιτότητα και την αναδιανομή του κοινωνικού πλούτου υπέρ του κεφαλαίου, τη διάλυση των εργασιακών σχέσεων και του κοινωνικού κράτους και μέσα από αυτά την ιστορική ανατροπή του συσχετισμού δύναμης εις βάρος της εργασίας, τις εκτεταμένες ιδιωτικοποιήσεις, την απορρύθμιση των αγορών, την ένταση της διεθνοποίησης του κεφαλαίου, την υπερδιόγκωση της χρηματοπιστωτικής σφαίρας σε παγκόσμια κλίμακα, στοιχεία που με τη σειρά τους πυροδότησαν εκ νέου τους μηχανισμούς της κρίσης.

1.3. Παρά τις τεράστιες ενέσεις ρευστότητας στα τραπεζικά συστήματα και τα κύματα λιτότητας, περικοπών και νεοφιλελεύθερων αναδιαρθρώσεων, είμαστε ακόμη μέσα στον κύκλο της δομικής κρίσης. Ο έλεγχος των πλέον επικίνδυνων συνεπειών και αντιφάσεων της κρίσης στις ΗΠΑ και λιγότερο στην Ευρώπη και η επανασταθεροποίηση ύστερα από τους βίαιους κλυδωνισμούς της περιόδου 2008-2009 αποδεικνύεται ότι έχουν σχετικό, αβέβαιο και προσωρινό χαρακτήρα. Από τα τέλη του 2015 συσσωρεύονται ξανά οι προϋποθέσεις για μια νέα υποτροπή της: ένταξη, από τα μέσα του 2015, στον κύκλο της κρίσης των λεγόμενων αναδυόμενων οικονομιών (BRICS -Κίνα, Ρωσία, Ινδία, Βραζιλία, Νότια Αφρική- και όχι μόνο), νέος γύρος αναταραχής στις αγορές (χρηματιστήρια, ομόλογα και παράγωγα), μαζική φυγή κεφαλαίων από τις αναδυόμενες αγορές, ένταση των νομισματικών πολέμων, άμεση αλληλεπίδραση οικονομικής κρίσης και γεωπολιτικής αστάθειας.

Αποδεικνύεται ότι η αγορά δεν μπορεί να εγγυηθεί την κοινωνική ευημερία. Καταδεικνύεται ότι για τις δυνάμεις του κεφαλαίου η έξοδος από την κρίση είναι συνώνυμη με μια ιστορικών διαστάσεων συντριβή των κατακτήσεων και του εισοδήματος των εργαζομένων, με την απαξίωση αδύναμων κεφαλαίων, τη μαζική καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων και τη δραματική περιβαλλοντική υποβάθμιση.

1.4. Οι μετασχηματισμοί του «υπαρκτού καπιταλισμού» ανέδειξαν τον ιδιαίτερο ρόλο των τραπεζικών και λοιπών χρηματοπιστωτικών φορέων στις σημερινές συνθήκες. Ειδικότερα το σύγχρονο χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο αποτελεί την πιο επιθετική μερίδα των κυρίαρχων τάξεων. Θρέφεται από τη γιγάντωση των κρατικών και ιδιωτικών χρεών, λειτουργεί αποσταθεροποιητικά, καταδικάζοντας τις εθνικές οικονομίες σε διαδοχικά, παλιρροϊκά κύματα εισροής και εκροής κεφαλαίων, σε φούσκες και κραχ, που συντρίβουν κυρίως εργατικά και μικροαστικά στρώματα. Καταδικάζει ολόκληρες χώρες, σαν την Ελλάδα, σε κατάσταση διαρκούς ομηρίας με μοχλό εκβιασμού το δημόσιο χρέος. Αποτελεί βασικό μοχλό ταξικής λεηλασίας από το κυρίαρχο χρηματιστικό κεφάλαιο και νεοαποικιοκρατικής εκμετάλλευσης των λαών από τις κυρίαρχες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

1.5. Η εκρηκτική ανάπτυξη του δημόσιου και ιδιωτικού δανεισμού κάνει το ζήτημα του χρέους μια ανοιχτή ωρολογιακή βόμβα. Το χρέος αποτελεί μοχλό για την υπαγωγή χωρών ολόκληρων σε προγράμματα λιτότητας και μαζικών ιδιωτικοποιήσεων και για την αναίρεση της εθνικής και λαϊκής κυριαρχίας. Γίνεται μηχανισμός εξανδραποδισμού των κοινωνιών και πολιορκητικός κριός του νεοφιλελευθερισμού. Λειτουργεί ως μοχλός επιδείνωσης της δημοσιονομικής κρίσης, πράγμα που αξιοποιείται από της κυρίαρχες πολιτικές ώστε να αντιμετωπιστεί η κρίση του τραπεζικού τομέα με δημόσιες εγγυήσεις ή και δημόσια δαπάνη. Η στάση πληρωμών για τη διαγραφή του χρέους ως κομβικό αίτημα απαλλαγής από τις δεσμεύσεις έναντι του ΔΝΤ, της ΕΕ, αλλά και των ληστρικών τραπεζικών ιδρυμάτων, και η διαμόρφωση μηχανισμών και επιτροπών λογιστικού ελέγχου του χρέους, αποτελούν αιτήματα πρώτης γραμμής παγκοσμίως.

1.6. Η κρίση του νεοφιλελευθερισμού δημιουργεί τις προϋποθέσεις ώστε ευρύτερα λαϊκά στρώματα να αμφισβητούν τους νεοφιλελεύθερους μονόδρομους, να αρνούνται τις τρομακτικές ανισότητες και την εξουσία του πλούτου και του χρήματος, να διεκδικούν δημοκρατικό έλεγχο στην οικονομία. Αυτό διαμορφώνει ευνοϊκότερο έδαφος για εξελίξεις με αντινεοφιλελεύθερο και αντικαπιταλιστικό προσανατολισμό. Ωστόσο, χωρίς τη συνολική πολιτική και ιδεολογική αμφισβήτηση του καπιταλισμού από τις εργατικές και λαϊκές τάξεις, χωρίς ριζοσπαστική και ανατρεπτική Αριστερά, οι αστικές δυνάμεις μπορούν και ανασυγκροτούνται, και μετακυλίσουν περαιτέρω την κρίση σε βάρος των εργαζομένων αξιοποιώντας τη συγκυρία της κρίσης ως μοχλό για να βαθύνουν την εκμετάλλευση.

1.7. Η επέλαση του αυταρχισμού (των κυβερνήσεων, των κρατών, των διεθνών καπιταλιστικών και ιμπεριαλιστικών οργανισμών) και των αντιδημοκρατικών μεθοδεύσεων σε διεθνή κλίμακα συγκεφαλαιώνει το βαθιά αντιδημοκρατικό χαρακτήρα του νεοφιλελευθερισμού. Η λογική ότι οι αγορές μπορούν να αποφασίζουν καλύτερα φαλκιδεύει κάθε έννοια δημοκρατικής διαδικασίας. Αυτό που οι αστικές τάξεις αποκαλούν «φιλελεύθερη δημοκρατία» είναι μια αυταρχική σιδηρόφρακτη «μεταδημοκρατία» με υπονόμηση κάθε έννοιας συλλογικής δημοκρατικής απόφασης ιδίως σε ό,τι αφορά την οικονομία. Σήμερα το δημοκρατικό αίτημα είναι στην πρώτη γραμμή των διεκδικήσεων, αποκτά, περισσότερο παρά ποτέ, ένα ταξικό πρόσημο: είναι το αίτημα των εργατικών και λαϊκών τάξεων για συλλογικό αυτοκαθορισμό, για αξιοπρέπεια, για να οικοδομήσουν το δικό τους μέλλον.

1.8. Οι ιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί οξύνονται. Η ένταση της αντιπαράθεσης ανάμεσα στις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις σφραγίζει το διεθνές τοπίο αλλά και τις επιμέρους περιφερειακές συγκρούσεις. Παρότι στο εσωτερικό της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας αναπτύσσονται ανταγωνισμοί (νομισματικοί, εμπορικοί, γεωπολιτικοί), σε αυτή τη φάση οι κεντρομόλες δυνάμεις υπερισχύουν των φυγόκεντρων. Παράλληλα όμως, έχουμε πλευρές επικίνδυνων πολεμικών συγκρούσεων «δι' αντιπροσώπων» ανάμεσα στους μείζονες πόλους του διεθνούς συστήματος, όπως φάνηκε από τις εξελίξεις στην Ουκρανία, την όξυνση των συγκρούσεων στη Συρία και τη διένεξη Ρωσίας - Τουρκίας.

1.9. Οι ΗΠΑ, επικεφαλής του δυτικού ιμπεριαλιστικού μπλοκ, αποτελούν την κύρια απειλή για την παγκόσμια ειρήνη αλλά και ηγέτιδα δύναμη της παγκόσμιας αντεπανάστασης (αποφασιστική συμβολή στο τσάκισμα της «Αραβικής άνοιξης» και στην κλιμάκωση του πολέμου στη Μ. Ανατολή, υπονόμηση των αριστερών και αντιιμπεριαλιστικών κυβερνήσεων στη Λ. Αμερική, ενορχήστρωση της φιλοϊμπεριαλιστικής και ψυχροπολεμικής πολιτικής ανατροπής στην Ουκρανία κ.λπ.).

Δεν έχουμε αυταπάτες ούτε για την εσωτερική ούτε για την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας και της Κίνας, ούτε τις αντιμετωπίζουμε ως εναλλακτικούς προοδευτικούς πόλους. Άλλωστε, έχουμε να κάνουμε με καπιταλιστικές χώρες που διεκδικούν να κατοχυρώσουν τη θέση τους στο παγκόσμιο σύστημα. Ζώντας στην ενταγμένη στο NATO και την ΕΕ Ελλάδα το κομβικό είναι σήμερα να αντισταθούμε στην επιθετικότητα του αμερικανικού και δυτικού ιμπεριαλισμού. Ωστόσο, η πάλη για μια ριζοσπαστική ανατροπή στην Ελλάδα, θα πρέπει να αξιοποιεί και τις υπαρκτές ρωγμές και αντιθέσεις μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων, καθώς τόσο η Ρωσία, όσο και η Κίνα προωθούν –με διαφορετικό τρόπο η κάθε μια- τα διακριτά τους συμφέροντα και δέχονται διαφορετικές πιέσεις από το δυτικό ιμπεριαλισμό. Παρά τις ιδεοληψίες της ευρωκεντρικής αριστεράς, ο κόσμος δεν είναι μόνο η ΕΕ και –παρότι καπιταλιστικός- δεν είναι ομογενοποιημένος

1.10. Η κρίση στη Συρία αποτυπώνει την τραγική κατάληξη της αραβικής άνοιξης. Δίκαια και δημοκρατικά αιτήματα διαστρέφονται από τις επιδιώξεις των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και των περιφερειακών συμμάχων τους. Για να σταματήσει το σφαγείο στη Μ. Ανατολή, για την ειρήνη, για να νικήσουν οι λαοί, η Αριστερά οφείλει να υποστηρίξει και να παλέψει για: Τον τερματισμό των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και στρατιωτικών επιθέσεων, την απόσυρση όλων των ξένων στρατιωτικών δυνάμεων και την ήττα της στρατηγικής του διαμελισμού της Συρίας και του Ιράκ. Την απομόνωση των καθεστώτων-στηριγμάτων του δυτικού ιμπεριαλισμού στην περιοχή: Πρώτα απ' όλα, του σιωνιστικού κράτους του Ισραήλ, που δολοφονεί τον παλαιστινιακό λαό, έχει επιβάλλει σε βάρος του ένα σκληρό καθεστώς απαρτχάιντ και αρνείται το δικαίωμά του στην αυτοδιάθεση. Του δικτατορικού καθεστώτος της Αιγύπτου, που πνίγει στο αίμα το δημοκρατικό κίνημα αντίστασης του αιγυπτιακού λαού. Του καθεστώτος των Σαούντ της Σαουδικής Αραβίας, που είναι ο πιο πρόθυμος σύμμαχος του δυτικού ιμπεριαλισμού και ο «φάρος» της πιο μαύρης αντίδρασης στη Μ. Ανατολή. Την υποστήριξη με όλα τα μέσα του παλαιστινιακού λαού και την ίδρυση παλαιστινιακού κράτους. Την υποστήριξη του δικαιώματος του κουρδικού λαού στην αυτοδιάθεση.

1.11. Οι εξελίξεις με το λεγόμενο «Ισλαμικό Κράτος», ύστερα και από τα τραγικά γεγονότα του Παρισιού, των Βρυξελλών, αλλά και άλλες επιθέσεις, δείχνουν τις επιπτώσεις που είχε η δυτική πολιτική των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων, των βομβαρδισμών, της ένοπλης εξαγωγής «δημοκρατίας και οικονομίας της αγοράς», στο Ιράκ, το Αφγανιστάν, τη Λιβύη, τη Συρία, αλλά και η συνειδητή προσπάθεια να ενισχυθούν εκδοχές ένοπλου τζιχαντισμού ενάντια σε όποιον η Δύση θεωρούσε «εχθρό». Το «τέρας» του «Ισλαμικού Κράτους» εκκολάφθηκε και ενισχύθηκε από τέτοιες πολιτικές. Η αντιτρομοκρατική υστερία στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ δεν ξεριζώνει τα αίτια που τροφοδοτούν τέτοια φαινόμενα, φαλκιδεύει τα δημοκρατικά δικαιώματα και με τη μορφή της ισλαμοφοβίας αντιμετωπίζει μεγάλο μέρος των εργατικών τάξεων στην Δυτ. Ευρώπη ως πολίτες β' κατηγορίας, ενώ οδηγεί και στην εκατόμβη νεκρών στα σύνορα της «Ευρώπης Φρούριου».

1.12. Στην τραγωδία των προσφύγων βλέπουμε τον κυνισμό της ΕΕ και συνολικά των χωρών που υψώνουν φράχτες απανθρωπιάς την ώρα που με τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές και την όξυνση των ανισοτήτων συμβάλλουν στα κύματα προσφύγων και μεταναστών που αναζητούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο και την φτώχεια. Απέναντι σε αυτή την καθημερινή τραγωδία αλλά και σε ρήξη με τις νεοφιλελεύθερες απόψεις που βλέπουν τους πρόσφυγες ως φτηνό εργατικό δυναμικό, χρειαζόμαστε ένα κίνημα, αντιρατσιστικό και αντιιμπεριαλιστικό συνάμα, που να συνδυάζει τη διεκδίκηση για την πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων των προσφύγων και των μεταναστών με την πάλη ενάντια στις αιτίες που γεννούν τα κύματα μεταναστών και προσφύγων, δηλαδή τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, τον πόλεμο και την εξαθλίωση. Οι χιλιάδες νεκροί μετανάστες

και πρόσφυγες στα νερά της Μεσογείου και του Αιγαίου είναι το πραγματικό πρόσωπο της «ενωμένης Ευρώπης».

1.13. Πραγματική απειλή για την ειρήνη σήμερα είναι ο ιμπεριαλισμός. Προς το παρόν οι ενδοϊμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί κυρίως παροξύνουν περιφερειακές συγκρούσεις, αυτό όμως, δεν αναιρεί το βάθος και την έκτασή τους, ούτε και το ενδεχόμενο να πάρει γενικευμένες μορφές η πολεμική ανάφλεξη. Οι θεσμοί της «διεθνούς κοινότητας» από τον ΟΗΕ μέχρι και την ΕΕ, σήμερα δεν αποτελούν φορείς εμπέδωσης της ειρήνης αλλά σε μεγάλο βαθμό λειτουργούν ως μηχανισμοί διαχείρισης και νομιμοποίησης της ιμπεριαλιστικής βαρβαρότητας.

1.14. Οι πολιτικές που έχουν διαλέξει διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις έχουν εξυπηρετήσει τους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς. Η Ελλάδα βρίσκεται σε υποδεέστερη θέση ως προς τους ηγεμονικούς σχηματισμούς στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα, εντούτοις η αστική τάξη προσπαθεί μέσα από την πρόσδεση στους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς να ενισχύσει τη θέση της και να αποκομίσει οφέλη. Είναι μάλιστα διατεθειμένη ακόμη και να δεχτεί συγκυριακά ένα καθεστώς υπαγόρευσης της ασκούμενης πολιτικής, αν μπορεί έτσι να ενισχύσει την ταξική της θέση, κάτι που φάνηκε και στην περίοδο των μνημονίων.

Η επιμονή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ στον ατλαντισμό και στο δόγμα «ανήκομεν εις την Δύσιν» εκφράζεται με την πρόσκληση του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο, την ενίσχυση της στρατηγικής για «άξονα» Ελλάδας - Κύπρου - Αιγύπτου - Ισραήλ, την πλήρη εμπλοκή στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς, τη συμπόρευση με τις προσπάθειες των ευρωπαϊκών κρατών να εντείνουν τον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας» και τις ελληνικές στρατιωτικές αποστολές εκτός συνόρων. Αναδεικνύοντας την Ελλάδα στον «καλύτερο μαθητή» του δυτικού ιμπεριαλισμού στην περιοχή, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ και η ελληνική άρχουσα τάξη δημιουργούν όλες τις προϋποθέσεις ώστε να γίνει η Ελλάδα τμήμα της περιφερειακής αστάθειας και να εμπλακεί θανάσιμα στους ανταγωνισμούς στην περιοχή, να χάσει κάθε κύρος και κάθε έρεισμα στους λαούς της περιοχής, να εμπλακεί ακόμη και σε «θερμά» μέτωπα και σε πολεμικούς τυχοδιωκτισμούς αν τα πράγματα εξελιχτούν πολύ άσχημα. Η Αριστερά έχει καθήκον να παλέψει για να αποτραπούν τέτοιες ζοφερές προοπτικές και κίνδυνοι.

1.15. Η κυβέρνηση της Τουρκίας, που διεκδικεί ρόλο αναβαθμισμένης περιφερειακής δύναμης, συμβάλλει στην ευρύτερη αποσταθεροποίηση στην περιοχή, με τις πρωτοβουλίες της στο συριακό και την εκ νέου όξυνση στο κουρδικό, με την αυταρχική στροφή στο εσωτερικό της, τόσο απέναντι στα δημοκρατικά αιτήματα των πολιτών, όσο και απέναντι στον Κουρδικό λαό. Η τοποθέτησή μας αυτή δεν αναιρεί την ανάγκη αλληλεγγύης και φιλίας

στον Τουρκικό λαό. Ο ανταγωνισμός των δυο χωρών τις καθιστά ευάλωτες στις πιέσεις των κυρίαρχων ιμπεριαλιστικών κέντρων

1.16. Η «Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση» είναι σήμερα ένα εγχείρημα σε βαθιά κρίση. Με τη «συνταγματοποίηση» του νεοφιλελευθερισμού όξυνε την εκμετάλλευση και επέτεινε τις πολιτικές της λιτότητας και της ελαστικής εργασίας, ενώ με τη λογική της μειωμένης κυριαρχίας –με αποκορύφωμα τα μνημόνια– δείχνει το βαθιά αντιδημοκρατικό χαρακτήρα της. Το ευρώ αποδείχτηκε σιδερένιος βραχίονας αντιλαϊκών και αντεργατικών πολιτικών, βασικός μοχλός για την εμπέδωση του νεοφιλελευθερισμού αλλά και για την ενίσχυση των χωρών του κέντρου σε βάρος της περιφέρειας, μέσα από την ενίσχυση ιδίως της Γερμανίας. Σήμερα κανείς δεν μπορεί να έχει αυταπάτες για τον αντιλαϊκό, αυταρχικό, αντιδημοκρατικό και νεοφιλελεύθερο χαρακτήρα της ΕΕ και πρώτα και κύρια της Ευρωζώνης αλλά και συνολικά του πλαισίου των ευρωσυνθηκών που επιβάλλουν λιτότητα, ιδιωτικοποιήσεις και ελαστική εργασία.

1.17. Η άνοδος της ακροδεξιάς στην Ευρώπη αποτελεί έκφραση της βαθιάς πολιτικής κρίσης και της αποξένωσης μεγάλου μέρους των πολιτών από το πολιτικό σύστημα, ενώ τροφοδοτήθηκε από την κυνική επένδυση των συστημικών κομμάτων στο ρατσισμό, την ξеноφοβία και τον αυταρχισμό. Η προσπάθεια των ακροδεξιών κομμάτων στην Ευρώπη να καπηλευτούν την δυσαρέσκεια και τη δυσπιστία των πολιτών απέναντι στις πολιτικές της ΕΕ, μέσα από τη δική τους εκδοχή «ευρωσκεπτικισμού» δεν αναιρεί ότι πρόκειται για δυνάμεις που σε τελική ανάλυση στηρίζουν τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου, ενώ καταδεικνύει και τα ελλείμματα του «ευρωπαϊσμού» των κυρίαρχων τάσεων της Αριστεράς. Η άνοδος της Ακροδεξιάς στην Ευρώπη κάνει ακόμη πιο επιτακτική την επανίδρυση της Αριστεράς ως δύναμης που να μπορεί να απαντήσει στο νεοφιλελευθερισμό και στην αντιδραστική μετάλλαξη της ΕΕ, .

1.18. Οι συμφωνίες εμπορίου αγαθών, υπηρεσιών και επενδύσεων, με αποκορύφωμα την ΤΤΙΡ μεταξύ ΗΠΑ-ΕΕ και CETA μεταξύ ΕΕ-Καναδά, καθιερώνουν το άνοιγμα των δημόσιων αγαθών και προμηθειών (υγείας, εκπαίδευσης, κοινής ωφέλειας) στην κερδοσκοπική δράση των πολυεθνικών, θέτουν υπό «αίρεση» θεμελιώδη εργασιακά δικαιώματα, επιβάλλουν απορρύθμιση των κανόνων ασφάλειας τροφίμων, ανοίγουν τις πόρτες στην παραγωγή και εμπορία γενετικά τροποποιημένων προϊόντων, υποβαθμίζουν τα περιβαλλοντικά πρότυπα και κανόνες, θεσμοθετούν το δικαίωμα των πολυεθνικών να σέρνουν σε διεθνή εταιρικά δικαστήρια κυβερνήσεις, ζητώντας αποζημιώσεις για διαφυγόντα κέρδη από πράξεις και ενέργειες δημόσιων αρχών ή κοινωνικών οργανώσεων. Η απόρριψη αυτών των συμφωνιών γίνεται από τη σκοπιά της υπεράσπισης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων και συλλογικών αγαθών από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές και την ασυδοσία των πολυεθνικών. Η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της διεθνούς οικονομικής συνεργασίας

μεταξύ χωρών, μπορεί να επιτευχθεί με διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες, στη βάση της ισότιμης συνεργασίας και του αμοιβαίου οφέλους.

1.19. Για τη ριζοσπαστική Αριστερά, οι στόχοι της ανεξαρτησίας από τους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς και της λαϊκής κυριαρχίας σηματοδοτούν τη στρατηγική επιλογή των εργατικών και λαϊκών τάξεων να σφραγίσουν με τη δική τους οπτική το μέλλον τους και να ξεκινήσουν μια άλλη πορεία, κοινωνικού μετασχηματισμού με ορίζοντα τον σοσιαλισμό.

Είναι μια επιλογή βαθιά διεθνιστική, γιατί ξέρουμε ότι εάν καταφέρουμε να βγάλουμε τη χώρα μας από το βραχνά του χρέους, το ασφυκτικό πλαίσιο του ευρώ και των ευρωσυνθηκών και να βάλουμε τις δυνάμεις της εργασίας, της γνώσης και του πολιτισμού στο τιμόνι, αυτό θα είναι ένα παράδειγμα για τους λαούς και τα κινήματα σε όλη την Ευρώπη (και όχι μόνο), θα είναι κορυφαία πράξη διεθνιστικής αλληλεγγύης προς όλους όσους αγωνίζονται για έναν μέλλον δικαιοσύνης, ειρήνης και κοινωνικής ισότητας.

1.20. Είναι ιδιαίτερα αρνητική συνθήκη ότι σήμερα δεν υπάρχει ένας συνολικός εναλλακτικός πόλος στον πλανήτη που να αντιπροσωπεύει έναν άλλο δρόμο αμφισβήτησης των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων και ρήξης με τον ιμπεριαλισμό. Η κατάρρευση του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού», αλλά και η καπιταλιστική μετάλλαξη της Κίνας και άλλων «σοσιαλιστικών» κρατών όντως έδειξε να διαμορφώνει μια εικόνα μονοκρατορίας του κεφαλαίου. Όμως, αυτό δεν σημαίνει ότι σταμάτησαν να υπάρχουν αντιστάσεις ούτε αναιρεί εκ των προτέρων τη δυνατότητα να υπάρξουν ρήξεις και ανατροπές στους «αδύναμους κρίκους» της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας, σε χώρες όπου τα λαϊκά κινήματα μπορούν πραγματικά να αλλάξουν τους συσχετισμούς.

Τέτοια παραδείγματα υπήρξαν τα προηγούμενα χρόνια, πρώτα και κύρια στη Λατινική Αμερική, όπου η πάλη των λαών πυροδότησε σοβαρούς πολιτικούς και κοινωνικούς πειραματισμούς. Σήμερα τα εγχειρήματα αριστερής διακυβέρνησης στη Λατινική Αμερική αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα, τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις απειλούν άμεσα την επιβίωσή τους. Προβλήματα, που προέρχονται από τις αντιστάσεις των αστικών τάξεων, τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, αλλά και από τις στρατηγικές αντιφάσεις των πρωτοπόρων δυνάμεων (αναβλητικότητα σε τομές, εξάρτηση από τις διεθνείς αγορές, κυβερνητισμός). Την ίδια στιγμή, και στη γηραιά Ήπειρο υπάρχουν αντιφατικές και ταυτόχρονα σημαντικές εξελίξεις : οι μαζικοί αγώνες στη Γαλλία, η εκλογική άνοδος του Podemos, παρά τα προβλήματα προσανατολισμού της ηγεσίας του η εκλογική άνοδος της αριστεράς στην Πορτογαλία, οι συζητήσεις για ένα εναλλακτικό σχέδιο στην Ευρώπη (παρά την αντιφατικότητα αρκετών τοποθετήσεων στο εσωτερικό του), αποτυπώνουν ότι σε ευρύτερα τμήματα των εργατικών και λαϊκών μαζών στην Ευρώπη υπάρχει αναζήτηση για μια

αριστερή και ριζοσπαστική διέξοδο. Ακόμα και στις ΗΠΑ η καμπάνια Σάντερς αναδεικνύει τάσεις ριζοσπαστικοποίησης εργατικών και λαϊκών μαζών

1.21. Το κύμα λαϊκών κινημάτων, εξεγέρσεων, εργατικών αγώνων, πολιτικών διεκδικήσεων, ιδίως από το 2011 και μετά, τα κινήματα των «Αγανακτισμένων», έφεραν ξανά στο προσκήνιο το αίτημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, δημοκρατίας, λαϊκής κυριαρχίας, αξιοπρέπειας και συμμετοχής. Κομμάτι αυτού του παγκόσμιου κύκλου κινημάτων ήταν και ο δικός μας παλλαϊκός και πανεργατικός ξεσηκωμός, από τις «Πλατείες της Οργής» μέχρι τις μεγάλες γενικές απεργίες και την «ανταρσία» του ΟΧΙ στο δημοψήφισμα του Ιουλίου του 2015.

Τα κινήματα αυτά, παρά τις αντιφάσεις τους (με πιο τραγικό το παράδειγμα των δημοκρατικών εξεγέρσεων στον Αραβικό κόσμο), τροφοδότησαν μεγάλες πολιτικές ανακατατάξεις. Έθεσαν στο προσκήνιο το αίτημα της δημοκρατίας, διεκδίκησαν να επανοικειοποιηθούν το δημόσιο χώρο και την πολιτική ως συλλογική αναζήτηση, υπερασπίστηκαν όλα τα σύγχρονα κοινά δημόσια αγαθά, από το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους μέχρι τη γνώση και την πληροφορία. Η πρόκληση για μια σύγχρονη ριζοσπαστική Αριστερά είναι να μεταφράσει αυτές τις εμπειρίες αγώνα και αυτή τη δυναμική σε πολιτικό σχέδιο και πρόταση, να τους δώσει κατεύθυνση, διάρκεια και βάθος.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΔΙΝΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ

2.1 Η ελληνική κρίση συνιστά την οξύτερη κρίση που έχει εκδηλωθεί σε χώρα του ανεπτυγμένου καπιταλισμού μεταπολεμικά. Η ένταση της σχετίζεται με την επίδραση της διεθνούς κρίσης σε όλο το μοντέλο ανάπτυξης του ελληνικού καπιταλισμού τις τελευταίες δεκαετίες, με τη μείωση παραγωγικών τομέων (βιομηχανίας, πρωτογενούς παραγωγής), τη διόγκωση του χρηματοπιστωτικού τομέα, την αύξηση της κατανάλωσης μέσω του δανεισμού, την εκτόξευση των δίδυμων ελλειμμάτων τρεχουσών συναλλαγών και του δημοσιονομικού ισοζυγίου. Στην ελληνική περίπτωση συντονίστηκαν δύο είδη κρίσεων. Η κρίση υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου, που άρχισε να εκδηλώνεται από το 2008 και η κρίση χρέους που έπληξε όλες τις χώρες της περιφέρειας της Ευρωζώνης και ιδιαίτερα τη χώρα μας. Μέσα από την κρίση η Ελλάδα κατέστη ο αδύναμος κρίκος στην ιμπεριαλιστική ολοκλήρωση της ONE - Ε.Ε.

2.2 Σήμερα, όλοι οι κοινωνικοί και οικονομικοί δείκτες συνεχίζουν να επιδεινώνονται. Η πτώση του Α.Ε.Π. διαρκεί επτά χρόνια και έχει πλησιάσει σωρευτικά στο 27% σε σχέση με το επίπεδο του 2008, η ανεργία κυμαίνεται γύρω στο 25%, η μερική απασχόληση αυξάνεται, η μείωση της μέσης αμοιβής από εργασία σωρευτικά ανέρχεται στο 24 %, και της ιδιωτικής κατανάλωσης στο 30 %, η μετανάστευση των μορφωμένων και δυναμικών στρωμάτων του πληθυσμού ανέρχεται στο 2 % του εργατικού δυναμικού κατ' έτος.

Η κρίση και οι κυρίαρχες πολιτικές για την υπέρβασή της έπληξαν ταυτόχρονα και την παραγωγική δομή της ελληνικής οικονομίας. Η πτώση της βιομηχανικής παραγωγής είναι πολύ μεγάλη και ανέρχεται, στο 35%. Τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζεται συνεχώς το φαινόμενο της διαρκούς αποεπένδυσης κεφαλαίου, το κλείσιμο και η υπολειτουργία παραγωγικών μονάδων, η μη ανανέωση του παραγωγικού και άλλου εξοπλισμού. Η παραγωγική αποψίλωση συνοδεύεται από αυξανόμενη φτωχοποίηση λαϊκών στρωμάτων.

2.3 Η συγκρότηση της Ευρωζώνης, αποτέλεσε συνολικό κοινωνικό, οικονομικό σχέδιο για την αναπαραγωγή και ενίσχυση της ισχύος των κυρίαρχων τάξεων έναντι των εργαζόμενων. Η συμμετοχή της Ελλάδας σε αυτή δεν επιβλήθηκε στην ελληνική, αστική τάξη από το εξωτερικό. Ήταν αποτέλεσμα στρατηγικής επιλογής των ισχυρότερων τμημάτων του ελληνικού κεφαλαίου, με βασικό στόχο την επιβολή πολιτικής «κοινωνικής ρεβάνς» σε βάρος των δυνάμεων της εργασίας, εφ' όσον το θεσμικό πλαίσιο της ONE επέβαλλε ένα σύνολο νεοφιλελεύθερων αναδιαρθρώσεων. Στο πλαίσιο της ONE οι νομισματικοί «πόλεμοι» αντικαταστάθηκαν από επιθετικές εσωτερικές υποτιμήσεις, δηλαδή «πολέμους» μείωσης του κόστους εργασίας,

2.4 Το ευρώ ήταν κατ' εξοχήν συνδεδεμένο με τις χρηματοπιστωτικές αγορές και με το νεοφιλελεύθερο σχέδιο. Η ONE αφαιρώντας την δυνατότητα αντιμετώπισης των μακροοικονομικών ανισορροπιών διαμέσου της υποτίμησης και της νομισματικής επέκτασης, μειώνοντας το ρόλο του δημόσιου τομέα στην αντιμετώπιση υφειακών καταστάσεων, επιβάλλει την υψηλότερη ανεργία και την χαμηλότερη κατανάλωση, ως τους βασικούς τρόπους μείωσης των ελλειμμάτων και του εξωτερικού δανεισμού.

2.5 Την αρχική περίοδο ανάπτυξης της ONE, οι χώρες της περιφέρειας εντάχθηκαν στο νέο οικονομικό καταμερισμό, με μειωμένο το ειδικό βάρος του εξαγωγικού εμπορίου, λόγω του γεγονότος ότι δεν είχαν ισχυρούς τομείς κεφαλαιουχικών αγαθών. Η ένταξη τους σε αυτήν εμπόδιζε την εξειδίκευση τους στις κατασκευές και στις εσωτερικές υπηρεσίες. Σταδιακά, εμφάνισαν πολύ υψηλά εμπορικά ελλείμματα, ενώ οι χώρες του Βορρά, με επίκεντρο τη Γερμανία, πολύ υψηλά πλεονάσματα. Ταυτόχρονα, η πλήρης απελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίου, είχε σαν αποτέλεσμα την απόκλιση των πραγματικών επιτοκίων δανεισμού και την διαμόρφωση χαμηλότερων πραγματικών επιτοκίων σε σχέση με τις χώρες του Βορρά. Αυτή η τάση μακροπρόθεσμα δεν στηριζόταν από τα πραγματικά οικονομικά τους μεγέθη και ανατράπηκε βίαια από την εκδήλωση της διεθνούς κρίσης του 2008-2009.

Την ίδια περίοδο (2007 – 2008) άρχισαν να εξαντλούνται τα αποτελέσματα του εκσυγχρονισμού του κεφαλαίου στην Ελλάδα, που είχε ενισχυθεί από τους πόρους της Ε.Ε. και τα χαμηλά επιτόκια δανεισμού. Το αποτέλεσμα αυτού του εκσυγχρονισμού ήταν η ταχύτερη αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στην Ελλάδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ONE την περίοδο 1999-2005, η διευκόλυνση της διεθνούς επέκτασης του ελληνικού κεφαλαίου κυρίως στις Βαλκανικές χώρες, καθώς και η αύξηση του ποσοστού κέρδους. Σταδιακά το μειωμένο βάρος της ελληνικής βιομηχανίας στην παραγωγική δομή, η εντονότερη έκθεση των κεφαλαίων στο διεθνή ανταγωνισμό, η συσσώρευση σε τομείς χαμηλότερης παραγωγικότητας της εργασίας, αλλά και η τοποθέτηση ενός τμήματος του κεφαλαίου σε μακροπρόθεσμα αντιπαραγωγικές επενδύσεις (π.χ. Ολυμπιάδα) ή και η κατασπατάληση του ως πλεόνασμα από τις πολιτικές και επιχειρηματικές ελίτ μέσω της διαφθοράς, επέδρασαν στην έναρξη της κρίσης υπερσυσσώρευσης. Από την επιβράδυνση του ποσοστού κέρδους και των επενδύσεων το 2007-2009, με το ξέσπασμα της κρίσης το 2009 οδηγήθηκαν σε ραγδαία υποχώρηση.

2.6 Όταν η οικονομική κρίση εντάθηκε, έγινε κατανοητό από την αστική τάξη και τους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους, ότι το χρέος ήταν αδύνατον να εξυπηρετηθεί με τους ρυθμούς ανάπτυξης των οικονομιών αυτών. Τότε συνέβη η αντιστροφή της προηγούμενης τάσης: η εκροή κεφαλαίων από το χρηματοπιστωτικό τομέα, η εκτόξευση των επιτοκίων δανεισμού σε δυσθεώρητα ύψη, με αποτέλεσμα η Ελλάδα, να περιέλθει σε κατάσταση οιονεί χρεοκοπίας.

Στο πλαίσιο αυτό, το ζήτημα του ελληνικού χρέους αναδείχθηκε ως κομβικό για τις οικονομικές εξελίξεις, αλλά και για τους πολιτικούς συσχετισμούς. Η διαφυγή τεράστιων πόρων για την αποπληρωμή τόκων και χρεολυσίων, υπονομεύει τις δυνατότητες βιώσιμης ανάπτυξης και τις παραγωγικές δυνατότητες της χώρας. Οι δύο εναλλακτικές επιλογές για την αντιμετώπιση του που διαμορφώνονταν την περίοδο του 2010 – 2011 αφορούσαν : α) είτε στη διαγραφή ενός σημαντικού μέρους του χρέους και την έξοδο από την Ευρωζώνη, β) είτε στην περικοπή ενός τμήματος του χρέους, την αναχρηματοδότησή του υπολοίπου με νέο δανεισμό από τα ευρωπαϊκά κράτη και την συνέχιση της αποπληρωμής του.

Η πρώτη λύση, ριζοσπαστική και μη αποδεκτή στο πλαίσιο του νεοφιλελευθερισμού και του ευρωσυστήματος, πολεμήθηκε από την ελληνική αστική τάξη και από τις ηγέτιδες δυνάμεις της ευρωζώνης διότι θα αποτελούσε ένα εξαιρετικά αρνητικό προηγούμενο. Θα δημιουργούσε προσδοκίες για μείωση του δημόσιου και ιδιωτικού χρέους των υπόλοιπων κρατών της περιφέρειας, που είναι σε απόλυτες τιμές πολύ υψηλότερο από της Ελλάδας. Για αυτό τα ιμπεριαλιστικά κράτη της Ευρωζώνης, δεν επεδίωξαν πραγματικά την έξοδο της Ελλάδας από την ΟΝΕ.

2.7 Οι πολιτικές των μνημονίων είχαν σαν βασικό στόχο τη θωράκιση του χρηματοπιστωτικού τομέα στην Ευρωζώνη, κυρίως των Γερμανικών και Γαλλικών τραπεζών, με τη διασφάλιση της σταδιακής εξυπηρέτησης του ελληνικού χρέους. Σε δεύτερη φάση, τη δομική αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας, με τη ραγδαία συμπίεση του εργατικού κόστους, την εκκαθάριση των μη παραγωγικών κεφαλαίων και την αύξηση της ανεργίας.. Οι μνημονιακές πολιτικές ήταν και είναι αδιέξοδες και αντιφατικές μεταξύ τους: η εξυπηρέτηση του ελληνικού χρέους οδήγησε σε μεγάλη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας και εκρηκτική αύξηση της ανεργίας, χωρίς να μπορούν να διαμορφωθούν όροι για μια νέα αναπτυξιακή τροχιά.

2.8 Οι μνημονιακές πολιτικές και τα αποτελέσματά τους οδήγησαν σε ταχύτατες πολιτικές ανατροπές και μετασχηματισμούς. Ο παραδοσιακός δικομματισμός, από αθροιστικά ποσοστά της τάξης του 80 % και 5 εκ. ψηφοφόρους που είχε το 2009, κατέρρευσε στο 34 % και στα 2 εκ. ψηφοφόρους το 2015. Το ΠΑΣΟΚ, κυρίαρχο αστικό κόμμα της μεταπολιτευτικής περιόδου, αποδιάρθρωθηκε. Ο ΣΥΡΙΖΑ, ένα κόμμα της τάξης του 3-4% με ισχυρές δυνάμεις της ριζοσπαστικής και κομμουνιστικής Αριστεράς στο εσωτερικό του, κάνοντας κεντρικό σύνθημα την κατάργηση των μνημονίων, συγκρότησε ένα εκλογικό μπλοκ της τάξης του 36 %, γεγονός πρωτοφανές για χώρα της Δ. Ευρώπης μεταπολεμικά.

Οι εξελίξεις αυτές αλλά και στη συνέχεια η ταχύτατη μνημονιακή προσαρμογή και ο σοσιαλφιλελεύθερος μετασχηματισμός του ΣΥΡΙΖΑ, δεν είναι ανεξάρτητες από την αντιφατική επίπτωση της ένταξης της Ελλάδας στην ΟΝΕ. Η πρώτη φάση της ΟΝΕ, από το

2000 έως το 2008, καθορίστηκε από την αύξηση των ρυθμών συσσώρευσης κεφαλαίου, την άνοδο της παραγωγικότητας της εργασίας, των πραγματικών μισθών και της κατανάλωσης. Οι συνθήκες αυτές επέδρασαν στην σταθερότητα του δικομματισμού και στη σύγκλιση των πολιτικών ΠΑΣΟΚ - ΝΔ. Όμως το μοντέλο ανάπτυξης που ακολουθήθηκε με την ένταξη στην ΟΝΕ είχε τέτοιες αντινομίες, που παρόξυναν την κρίση του ελληνικού καπιταλισμού μετά το 2008, οδηγώντας σε μια κατάσταση οιονεί χρεοκοπίας.

2.9 Χωρίς την παρέμβαση των βασικών ιμπεριαλιστικών κρατών, η Ελλάδα θα είχε χρεοκοπήσει και τυπικά. Οι ιμπεριαλιστικές αστικές τάξεις, σε συντονισμό με την εγχώρια αστική τάξη, επέβαλαν εξαιρετικά περιοριστικές πολιτικές. Σε αυτή την πολιτική δεν υπήρξε καμία μερίδα της αστικής τάξης, η οποία να επιδιώκει την έξοδο από το ευρώ. Έτσι όλοι οι πολιτικοί εκφραστές της, ανεξάρτητα από την ρητορεία τους όταν βρίσκονταν στην αντιπολίτευση και τις ποικίλες διαφορές τους, εφάρμοσαν τις πολιτικές των μνημονίων. Μέσα από την ελληνική κρίση και την επιβολή των μνημονιακών πολιτικών, αναβαθμίστηκε η επίδραση των κυρίαρχων ελίτ της ευρωζώνης, στον ελληνικό αστικό συνασπισμό εξουσίας.

Οι πολιτικές των μνημονίων, η διαρκής παρουσία και ο έλεγχος για την εφαρμογή τους, από τους μηχανισμούς της Ε.Ε και του ΔΝΤ, η αποκρυστάλλωση της παρουσίας τους σε μηχανισμούς, όπως η ΤτΕ, τους εισπρακτικούς μηχανισμούς του δημοσίου και σε άλλους κρίσιμους χώρους, αντανakλούν το γεγονός ότι στο εσωτερικό της ΟΝΕ, δεν μπορεί να υλοποιηθεί ανεξάρτητη πολιτική που να έρχεται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα των ευρωπαϊκών χρηματιστικών και εν γένει οικονομικών ομίλων. Το γεγονός αυτό επιδρά και στο ελληνικό πολιτικό σύστημα. Η οποιαδήποτε απόκλιση αντιμετωπίζει τον πειθαρχικό μηχανισμό της ΕΚΤ, την απειλή της χρεοκοπίας του τραπεζικού συστήματος, και τη διακοπή ρευστότητας όπως φάνηκε τον Φλεβάρη και τον Ιούλιο του 2015.

2.10 Οι βασικοί στόχοι και πολιτικές που επιβάλλουν με τα μνημόνια αφορούν: α) στην μείωση της αξίας της εργατικής δύναμης και του κόστους εργασίας, την επιβολή απορρυθμίσεων της αγοράς εργασίας και του ασφαλιστικού συστήματος. β) στη μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων και συνακόλουθα τη διάλυση του κράτους πρόνοιας. γ) στην αύξηση της φορολογικής υποχρέωσης των εργαζόμενων και λαϊκών στρωμάτων για να επιτευχθεί η εξυπηρέτηση του χρέους. Στην απόσπαση πόρων για την εξυπηρέτηση του χρέους, με τη φορολόγηση όχι μόνο του εισοδήματος, αλλά και της περιουσίας. Στην παράδοση των τραπεζών και των «κόκκινων» στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων σε ξένα funds. δ) Στην παράδοση δημοσίων επιχειρήσεων και περιουσίας στον ιδιωτικό τομέα ώστε παραγωγικές υποδομές ή φυσικά μονοπώλια να περάσουν σε χαμηλότερη αξία από την πραγματική σε κεφαλαιούχους, προκειμένου να αυξηθεί η κερδοφορία του κεφαλαίου, ε) στη μείωση του ποσοστού των αυτοαπασχολούμενων και των αγροτών, που είναι περίπου τριπλάσιο στην Ελλάδα σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. των 15, ώστε να υπάρξει

ανακατανομή μεριδίων αγοράς υπέρ των ισχυρών. Εκτός από την εξυπηρέτηση του χρέους, σε αυτό στοχεύουν οι ρυθμίσεις στο φορολογικό και το ασφαλιστικό των αυτοαπασχολούμενων και των αγροτών.

2.11 Η πολιτική αυτή, ενώ πέτυχε σε σημαντικό βαθμό το στόχο της μεγάλης μείωσης των μισθών, δεν μπόρεσε να οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση των οικονομικών μεγεθών. Σήμερα η Ελλάδα δεν έχει πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου και έτσι δεν έχει την δυνατότητα να αναχρηματοδοτήσει το χρέος της. Ο ελληνικός εξαγωγικός τομέας, με την εξαίρεση του τουρισμού, δεν ωφελήθηκε από την εσωτερική υποτίμηση σε τέτοια βαθμό ώστε να αποτελέσει μοχλό της ανάπτυξης και να πυροδοτήσει ένα νέο κύκλο συσσώρευσης κεφαλαίου. Ταυτόχρονα τα προβλήματα του ελληνικού τραπεζικού τομέα, εμφανίζονται οξυμένα με το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων να ξεπερνάει το 40 %, τριπλάσιο από ότι στις άλλες χώρες που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση κρίσης χρέους.

Η κατάσταση αυτή οδήγησε στην νέα ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών με εκμηδενισμό της αξίας των μετοχών και την εξαγορά των τραπεζών αντί «πινακίου φακής» από ξένους ομίλους σε συνεργασία με έλληνες κεφαλαιούχους με πολύ χαμηλό τίμημα και αποτέλεσμα την απώλεια 40 δις σε βάρος του δημοσίου και 2 δις των ασφαλιστικών ταμείων. Από την άλλη πλευρά, η άσκηση πίεσης προς τους δανειολήπτες, κυρίως με τους πλειστηριασμούς περιουσιακών στοιχείων, προϋποθέτει εκτεταμένη κρατική, κατασταλτική παρέμβαση. Η εφαρμογή μίας τέτοιας κυβερνητικής πολιτικής, θα αποτελέσει έναν από τους παράγοντες πολιτικής αστάθειας της επόμενης περιόδου. Εντάσεις επίσης θα δημιουργήσει, η πώληση επιχειρηματικών δανείων σε distress funds, που θα οδηγήσει είτε σε κλείσιμο επιχειρήσεων και εκποίηση των περιουσιακών τους στοιχείων, είτε σε αλλαγές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και το πέρασμα τους δια του τραπεζικού συστήματος σε ισχυρότερους μονοπωλιακούς ομίλους.

2.12 Η Ελλάδα παρά την κρίση και τη σχετική υποβάθμιση της στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα, είναι μία χώρα του αναπτυγμένου καπιταλισμού. Πρόκειται για μία κοινωνία που από πλευράς παραγωγικών και κοινωνικών δυνατοτήτων διαθέτει τις δυνατότητες για ένα άλλο μοντέλο κοινωνικής οργάνωσης που να καλύπτει το σύνολο των σύγχρονων βιοτικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών του ελληνικού λαού. Η βασική αντίθεση της ελληνικής κοινωνίας είναι μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας. Ωστόσο η κυρίαρχη αντίθεση σε πολιτικό επίπεδο, αφορά στην εφαρμογή των μνημονιακών πολιτικών και στην πάλη για την ανατροπή τους με την επιβολή φιλολαϊκού προγράμματος εξόδου από την κρίση. Από την εξέλιξη αυτής της σύγκρουσης θα εξαρτηθεί αν η ελληνική κοινωνία θα βγει από το τέλμα της κρίσης σε προοδευτική κατεύθυνση ή θα συνεχιστεί η παραπέρα φτωχοποίηση και εξαθλίωση του ελληνικού λαού.

2.13 Η πολύπλευρη και παρατεταμένη οικονομική κρίση οδήγησε σε αναδιατάξεις στο εσωτερικό της αστικής τάξης, όπως και στην εργατική τάξη και στα άλλα στρώματα της ελληνικής κοινωνίας. Ειδικότερα η αστική τάξη, αποτελείται κυρίως από τους ιδιοκτήτες των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων (βιομηχανικών, εμπορικών, εφοπλιστικών, χρηματοπιστωτικών, κατασκευαστικών, τουριστικών, αγροτικών, κλπ). Στους κόλπους της εντάσσονται τα ανώτατα στελέχη του επιχειρηματικού τομέα (ιδιωτικού και κρατικού), οι μεγαλομέτοχοι ΑΕ και ΕΠΕ, καθώς και οι κάτοχοι μεγάλης ακίνητης περιουσίας. Ως ηγεμονικές μερίδες του ελληνικού κεφαλαίου, διαμορφώθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες το τραπεζικό και ευρύτερα το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο, καθώς και τα τμήματα του μονοπωλιακού κεφαλαίου στους τομείς της βιομηχανίας, των κατασκευών και της ναυτιλίας.

Ειδικά το τραπεζικό κεφάλαιο αποκόμισε σημαντικά κέρδη και πλεονεκτήματα, την περίοδο πριν από την κρίση. Παρά τη σχετική υποβάθμιση του και αναδίπλωση του από τις βαλκανικές χώρες, ο καθοριστικός του ρόλος αποτυπώνεται στο ότι δνητικά ελέγχει ένα μεγάλο τμήμα του επιχειρηματικού τομέα. Οι ισχυρές μερίδες της αστικής τάξης έχουν συγκροτήσει μεγάλης ή μικρότερης κλίμακας πολυκλαδικές-πολυεθνικές επιχειρηματικές ενώσεις που κατά κανόνα διαθέτουν στον πυρήνα τους μονοπωλιακές επιχειρήσεις. Οι μεγαλομέτοχοι-ιδιοκτήτες των ισχυρών επιχειρηματικών ομίλων αποτελούν τον πυρήνα της σύγχρονης ελληνικής χρηματιστικής ολιγαρχίας. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του εφοπλιστικού κεφαλαίου, που τα τελευταία χρόνια επενδύει στο χρηματοπιστωτικό τομέα, στο real estate, στα «μ.μ.ε.», στον τουρισμό, αλλά και στην εξαγορά άλλων επιχειρήσεων.

Παρά την ύπαρξη αντιφατικών συμφερόντων μεταξύ των ισχυρών μερίδων της αστικής τάξης, σε βασικές επιλογές χαρακτηρίζεται από ενιαία κατεύθυνση, όπως η παραμονή «πάση θυσία» στην ΟΝΕ και στην Ε.Ε., η ένταση των νεοφιλελεύθερων πολιτικών, οι ιδιωτικοποιήσεις, οι αντιδραστικές αναδιαρθρώσεις στα εργασιακά και στο δημόσιο.

Το ξένο κεφάλαιο με τους πολύμορφους δεσμούς με τις εγχώριες αστικές δυνάμεις αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του ελληνικού αστικού συνασπισμού εξουσίας, και παίζει ενεργό ρόλο στην εφαρμογή της πολιτικής που υπαγορεύεται από τους υπερεθνικούς μηχανισμούς. Παράλληλα λόγω της παρατηρούμενης αστάθειας των μηχανισμών κυριαρχίας της αστικής τάξης, σημαντικό ρόλο στην επιβολή των κυρίαρχων επιλογών παίζουν οι υπερεθνικοί ιμπεριαλιστικοί μηχανισμοί, όπως σήμερα εκφράζονται από το «κουαρτέτο» των θεσμών (ΕΕ-ΕΚΤ-ΔΝΤ-ΕΜΣ).

2.14 Στο κοινωνικό συνασπισμό της αστικής τάξης συγκαταλέγονται ορισμένα κοινωνικά στρώματα λόγω του ρόλου που παίζουν στους μηχανισμούς αναπαραγωγής της αστικής κυριαρχίας (ανώτερα στελέχη του κρατικού μηχανισμού, ανώτεροι διευθυντές των μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων, ακριβοπληρωμένοι δημοσιογράφοι, ανώτεροι δικαστικοί

και πανεπιστημιακοί, εύπορες κατηγορίες ελευθέρων επαγγελματιών, μεγαλοεισοδηματίες ακίνητης περιουσίας, ανώτατος κλήρος, κá), καθώς και τμήματα των εργαζομένων στους κατασταλτικούς μηχανισμούς που συμμετέχουν λόγω του ρόλου τους στην επιβολή των κυρίαρχων πολιτικών.

2.15 Από την άλλη πλευρά, αναπτύσσεται το κοινωνικό μπλοκ της εργατικής τάξης και συνολικά των εργαζόμενων, το βάρος των οποίων ξεπερνάει το 60% του ενεργού πληθυσμού. Μαζί τους συμπαρατάσσεται αντικειμενικά το σκληρά πληττόμενο τμήμα των μεσαίων στρωμάτων της πόλης και της υπαίθρου, που συμπιέζεται ή καταστρέφεται από τις μνημονιακές πολιτικές. Το συγκεκριμένο μπλοκ κοινωνικών δυνάμεων δεν είναι ενοποιημένο και ομογενοποιημένο πολιτικά. Δεν διαθέτει ενιαίο ριζοσπαστικό πολιτικό μέτωπο, που να εκφράζει τα ζωτικά του συμφέροντα. Ωστόσο υπάρχει αντικειμενικά δυνατότητα δημιουργίας ενός μεγάλου κοινωνικού μετώπου. Αυτό θα μπορούσε να εκφράσει τη μάζα της εργατικής τάξης που εργάζεται στους διάφορους τομείς της οικονομίας (βιομηχανία, μεταφορές, κατασκευές, τηλεπικοινωνίες, εμπόριο, τουρισμό, ναυτιλία, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, τράπεζες), στις κοινωνικές υπηρεσίες (παιδεία, υγεία, πρόνοια), τους ανέργους, την πλειοψηφία της σπουδάζουσας νεολαίας, τη μεγάλη μάζα των δημοσίων υπαλλήλων, την πλειοψηφία των ελευθέρων επαγγελματιών, τα μικρομεσαία στρώματα της πόλης (στους τομείς του εμπορίου, της βιοτεχνίας, των υπηρεσιών), τους μικρομεσαίους αγρότες, τα νέα μικροαστικά στρώματα της διανοητικής εργασίας που συμπιέζονται μέσα από την κρίση και την αναδιάρθρωση, κá. Αυτό είναι αντικειμενικά σε κοινωνικό επίπεδο το μεγάλο μπλοκ των αντιμνημονιακών δυνάμεων και των δυνάμεων της ριζοσπαστικής ανατροπής.

2.16 Τα διάφορα κόμματα που δρουν στην πολιτική σκηνή, τοποθετούνται βασικά υπέρ ενός εκ των δύο βασικών κοινωνικών συνασπισμών, εκπροσωπώντας ιδιαίτερα συμφέροντα και επιδιώξεις στο εσωτερικό του καθενός. ΣΥΡΙΖΑ, Ν.Δ., ΠΑΣΟΚ, Ποτάμι, Ένωση Κεντρώων, Χ.Α. εκφράζουν με διαφορετικούς τρόπους τα συμφέροντα του κεφαλαίου και αποτελούν αντιπάλους των εργαζόμενων τάξεων. Αντίθετα, παρά τις διαφορές, τις αντιφατικές πολιτικές, τις αντιθέσεις, τις αδυναμίες και τα λάθη, δυνάμεις της Αριστεράς, όπως η ΛΑΕ, το ΚΚΕ, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, άλλες τάσεις της ριζοσπαστικής Αριστεράς, τμήματα της συνδικαλιστικής και κοινωνικής Αριστεράς και γενικότερα δυνάμεων προοδευτικού, αντιμνημονιακού, αντιΟΝΕ προσανατολισμού, τοποθετούνται από την πλευρά των ευρύτερων συμφερόντων της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων.

2.17 Η εφαρμογή των μνημονίων οδήγησε σε ένα μεγάλο κύκλο κοινωνικών αγώνων, ειδικά στην πρώτη φάση εφαρμογής τους. Αγώνες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, από πλευράς μαζικότητας, μεθόδων πάλης αλλά και ιδεολογικής ζύμωσης. Οι αγώνες αυτοί πήραν διάφορες μορφές: 1) τις δεκάδες γενικές και κλαδικές απεργίες με την συμμετοχή εκατοντάδων χιλιάδων εργαζομένων και διαδηλωτών, που δημιούργησαν συνθήκες πολιτικής

αστάθειας ή και κρίσης και αντιμετωπίστηκαν βίαια από τις κυβερνήσεις με τις μονάδες καταστολής, 2) τις παλλαϊκές συγκεντρώσεις του κινήματος των πλατειών, 3) τις εκατοντάδες λαϊκές πρωτοβουλίες, συνελύσεις που ξεπήδησαν στις γειτονιές των πόλεων, συγκρότησαν δίκτυα πολιτικής παρέμβασης, κοινωνικής αλληλεγγύης και αυτοοργανωμένα εγχειρήματα. Ορισμένα από αυτά (όπως της ΒΙΟΜΕ, ή τα δίκτυα εμπορίου χωρίς μεσάζοντες) εμπεριείχαν τάσεις για μία άλλη οργάνωση της παραγωγής και αμφισβητούσαν την πρωτοκαθεδρία του κέρδους.

Αυτοί οι αγώνες θα μπορούσαν να ανοίξουν άλλες πολιτικές δυνατότητες ειδικά την περίοδο του κινήματος των πλατειών, όμως συνάντησαν όρια κυρίως λόγω της έλλειψης ενιαιομετωπικής – αντιμνημονιακής, αντι-ΟΝΕ παρέμβασης των δυνάμεων της Αριστεράς. Η έλλειψη αυτή και οι επιπτώσεις της κρίσης (με την ανεργία, την μετανάστευση, την μείωση του συνδικαλισμού), έπαιξαν ρόλο στην σχετική ύφεση της περιόδου 2013- 2014 και την ισχυροποίηση της λογικής της κοινοβουλευτικής αναμονής. Όμως έπαιξαν καταλυτικό ρόλο, στην ανατροπή της πολιτικής σκηνής και στην άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση.

2.18 Με τις εκλογές της 25^{ης} Γενάρη 2015, ολοκληρώθηκε μία φάση ενός πολιτικού κύκλου με την ανατροπή του παραδοσιακού πολιτικού προσωπικού. Άμεσα άνοιξε μία δεύτερη φάση που είχε ως πιθανό – αλλά όχι βέβαιο – ενδεχόμενο τη μνημονιακή προσαρμογή του ΣΥΡΙΖΑ, τον μετασχηματισμό και τις ρήξεις στο εσωτερικό του. Η κατεύθυνση συμβιβασμού της ηγετικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ περί τον Αλέξη Τσίπρα με τις δυνάμεις των μνημονίων και του ελληνικού κεφαλαίου αποκρυσταλλώθηκε σε συγκεκριμένες πολιτικές επιλογές: στην εκλογή Παυλόπουλου στην ΠτΔ, στη διατήρηση των εκφραστών των συμφερόντων των χρηματοπιστωτικών ομίλων και της πολιτικής της ΕΚΤ στην διοίκηση των τραπεζών και της ΤτΕ, στην πληρωμή τόκων και χρεολυσίων αντί για αναστολή πληρωμής τους μέχρι την ολοκλήρωση του λογιστικού ελέγχου του χρέους κ.ά. Η υπογραφή της συμφωνίας της 20^{ης} Φλεβάρη, η αντιφατική και ατέρμονη «διαπραγμάτευση», χωρίς τον έλεγχο των τραπεζών και την επιβολή φραγμών στην κίνηση κεφαλαίων, η ακύρωση των όποιων μέτρων ανακούφισης των λαϊκών τάξεων που εμπεριείχε το πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης, η άσκηση πολιτικής κορυφών, χωρίς την ενεργοποίηση του λαϊκού παράγοντα, οδηγούσαν στην υποταγή στις μνημονιακές πολιτικές, ενώ διαμόρφωναν τους όρους (π.χ. με διάθεση αποθεματικών για την αποπληρωμή του χρέους και την ανοχή στην εκροή κεφαλαίων) ώστε να εμφανιστεί αναπόφευκτη. Η ισχυρή αντίσταση της Αριστερής Πλατφόρμας και άλλων στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ σε αυτές τις επιλογές κρατούσε ανοιχτό, μέχρι και τη μάχη του δημοψηφίσματος, το ενδεχόμενο της αλλαγής πορείας και της ρήξης με το ευρωσύστημα, αλλά δεν κατάφερε να υπερισχύσει και να αποτρέψει την ολέθρια συνθηκολόγηση.

Το δημοψήφισμα αποτέλεσε πολιτικό ελιγμό της ηγετικής ομάδας, κάτω από την πίεση που ασκούνταν στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και από την κοινωνική του βάση. Προσδοκούσε ότι η διαφορά θα είναι μικρή, είτε υπέρ του ναι, είτε υπέρ του όχι, ώστε να αποτελέσει ένα παράγοντα εκτόνωσης των εσωκομματικών αντιστάσεων. Όμως το δημοψήφισμα εξελίχθηκε σε μία σκληρή κοινωνική σύγκρουση την οποία η ηγετική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ δεν επεδίωκε να την εκφράσει και για αυτό οδήγησε στην προδοσία της.

2.19 Οι ταχύτατες μετατοπίσεις του ΣΥΡΙΖΑ –(συμφωνία 20 Φλεβάρη – 47+ σελίδες, υπογραφή και εφαρμογή του τρίτου μνημονίου) οδήγησαν στη μνημονιακή μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ. Σε αυτό οδήγησε η κυρίαρχη στρατηγική της ηγετικής ομάδας Τσίπρα και τα κοινωνικά ταξικά συμφέροντα που αυτή κατέληξε να εκπροσωπεί, παρά τις όποιες προηγούμενες αριστερές τοποθετήσεις. Πάνω στη στρατηγική της αποφυγής της σύγκρουσης με τις ντόπιες καθεστωτικές δυνάμεις και της παραμονής πάση θυσία στην ΟΝΕ και στην Ε.Ε. , θεμελιώθηκε η εξέλιξη του ΣΥΡΙΖΑ, που εκλέχτηκε διακηρύσσοντας το τέλος της λιτότητας και των μνημονίων και κατέληξε στην υπογραφή ενός ακόμη μνημονίου και το βάθεμα της λιτότητας παραβιάζοντας ακόμα και τις αποφάσεις των συνεδρίων του.

Η ολοκληρωτική προσχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ στο μνημονιακό μπλοκ, έκλεισε προσωρινά τη δυνατότητα για την παραγωγή πολιτικής κρίσης που να οδηγεί σε μία εναλλακτική πολιτική εξόδου από τα μνημόνια και την Ευρωζώνη. Στις εκλογές της 20^{ης} Σεπτεμβρίου, καταγράφηκε σημαντική επιδείνωση του πολιτικού συσχετισμού σε σχέση με κάθε άλλη εκλογική αναμέτρηση των τελευταίων πέντε χρόνων. Τα κόμματα τα οποία ανοιχτά υποστήριξαν το τρίτο μνημόνιο κατέλαβαν 79% του εκλογικού σώματος, ενώ χωρίς κοινοβουλευτική εκπροσώπηση βρέθηκε ο πολιτικός χώρος που επεδίωξε να εκφράσει την στρατηγική της εξόδου από την ΟΝΕ και το τμήμα του ΟΧΙ του δημοψηφίσματος που συναινούσε σε αυτήν.

2.20 Το πολιτικό κεφάλαιο του ΣΥΡΙΖΑ φθείρεται γρήγορα, υπό το βάρος των μέτρων που εφαρμόζει και της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης που πιέζει μεγάλα τμήματα των λαϊκών τάξεων. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν διαθέτει δυνατότητες παραχωρήσεων ή ελαφρύνσεων που να αντισταθμίζουν τις μνημονιακές πολιτικές. Στηρίζεται στο ότι δεν υπάρχει κάποια άμεση εναλλακτική πολιτική λύση, στην ανοχή των ντόπιων και ξένων κέντρων εξουσίας, αλλά και στο ότι οι κοινωνικές αντιδράσεις στην πολιτική του δεν ενοποιούνται στον απαραίτητο βαθμό. Τα μέτρα διαμορφώνουν κοινωνικές εντάσεις, εντείνουν την ύφεση, και αναζωπυρώνουν τα ερωτήματα βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους και την αστάθεια του τραπεζικού τομέα. Οι κυρίαρχες δυνάμεις αποβλέπουν στο να εξαντλήσουν την χρησιμότητα της κυβέρνησης και ταυτόχρονα να προετοιμάσουν διάδοχες καταστάσεις. Ανάλογα με τις κοινωνικές αντιστάσεις και τις πιέσεις που θα ασκηθούν στον ΣΥΡΙΖΑ αυτό μπορεί να πάρει την μορφή διεύρυνσης του κυβερνητικού κέντρου, ή σχηματισμού ευρύτερης κυβέρνησης ή και σε επόμενο στάδιο της διενέργειας νέων εκλογών.

2.21 Ωστόσο για να εμφανισθούν ξανά στοιχεία ανοιχτής πολιτικής κρίσης πρέπει να επισυμβούν διεργασίες διαφορετικές από ότι μέχρι τώρα. Να πεισθούν ευρύτερες μάζες ότι υπάρχει ρεαλιστική και αναγκαία εναλλακτική πολιτική και να υπάρξει μία αριστερή πολιτική παρέμβαση πάνω σε συγκεκριμένα μέτωπα. Αυτά αφορούν στο ζήτημα των κατασχέσεων, στο ασφαλιστικό, στο φορολογικό, τις ιδιωτικοποιήσεις, στα οποία πρέπει να οικοδομηθούν συσπειρώσεις παρέμβασης και να επιχειρηθεί η διαμόρφωση κοινωνικών όρων αντιπολίτευσης. Αυτό απαιτεί και την κατάλληλη μετωπική πολιτική από τις δυνάμεις της Αριστεράς

2.22 Οι εξελίξεις των τελευταίων δύο ετών παρά τις αρχικές μεγάλες προσδοκίες που δημιούργησαν, κατέληξαν τελικά σε ήττα για το εργατικό κίνημα και την Αριστερά. Ο σοσιαλφιλελεύθερος μετασχηματισμός του ΣΥΡΙΖΑ κατέδειξε την αποτυχία μίας στρατηγικής που βασιζόταν: α) στην αντίληψη περί ισχυρής διαπραγματεύσεως και διεργασιών ανατροπής της λιτότητας που θα βρουν ανταπόκριση στο εσωτερικό της Ευρωζώνης, β) στην εκτίμηση ότι υπάρχουν αστικές πολιτικές δυνάμεις που θέλουν το τέλος της λιτότητας, ειδικά στις χώρες του Νότου, γ) στο ότι μπορούν να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης οι αντιθέσεις μεταξύ ΗΠΑ και Γερμανίας, και να αξιοποιηθούν για την στήριξη της Ελλάδας, δ) ότι οι κυρίαρχες τάξεις στην ΟΝΕ θα εκβιάζονταν από μία απειλή εξόδου της Ελλάδας γιατί αυτή θα συμπαρέσυρε το σύνολο της Ευρωζώνης, ε) στο ότι μπορούσε να εφαρμοσθεί μία πολιτική τερματισμού της λιτότητας εντός ΟΝΕ, με πολιτικές ήπιας αναδιανομής, χωρίς την επίλυση του ζητήματος του χρέους, στ) στην αντίληψη ότι η άνοδος στην κυβέρνηση, θα μπορούσε να δημιουργήσει τομές και την αφετηρία αλυσιδωτών εξελίξεων, ανεξάρτητα από το πρόγραμμα, τις κοινωνικές δυνάμεις που το στηρίζουν και την εξωκοινοβουλευτική κινητοποίηση των εργαζομένων.

2.23 Η συνολικότερη αποτυχία της στρατηγικής του ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι άσχετη με τις εσφαλμένες πολιτικές των άλλων δυνάμεων της Αριστεράς ούτε τις άφησε ανεπηρέαστες. Το ΚΚΕ ακολούθησε σεκταριστική πολιτική, που διευκόλυνε την κυριαρχία του ΣΥΡΙΖΑ στην Αριστερά, αλλά και τη δεξιά προσαρμογή του. Διατηρεί εκλογική επιρροή και αναπτύσσει τον κομματικό μηχανισμό, όμως η πολιτική του μειώνει τα αποτελέσματα του στην πολιτική σκηνή και στην ταξική πάλη. Δεν κατάφερε να αξιοποιήσει την μετακίνηση προς τα αριστερά των προηγούμενων ετών, την πολιτική κρίση και την στροφή του ΣΥΡΙΖΑ. Υπονομεύει την έξοδο από το ευρώ ισχυριζόμενο ότι η έξοδος από την Ευρωζώνη, χωρίς τη λαϊκή εξουσία, θα έχει καταστροφικές συνέπειες για τα λαϊκά στρώματα, σημαντικότερες από ότι η εφαρμογή των μνημονίων. Αυτή η τοποθέτηση ενίσχυσε το μνημονιακό μπλοκ του ΝΑΙ στο δημοψήφισμα και τον ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές του Σεπτεμβρίου. Η άρνηση κάθε είδους συμμαχίας με τις άλλες δυνάμεις της Αριστεράς και η παραπομπή της φιλολαϊκής

διεξόδου από την κρίση στην αλλαγή του συστήματος εξουσίας και του κοινωνικού μοντέλου, υπονομεύει τις δυνατότητες διαμόρφωσης ενός συνολικότερου μετώπου.

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ ενώ έχει συμβάλει στην ανάπτυξη κοινωνικών αγώνων παρουσίασε σημαντικές αμφιταλαντεύσεις, στο κατά πόσο ένα πρόγραμμα εξόδου από την κρίση μπορεί να εφαρμοσθεί στις σημερινές συνθήκες ή ταυτίζεται με την αντικαπιταλιστική ανατροπή ή/και την επαναστατική διαδικασία. Δεν προχώρησε σε πολιτική συνεργασία με δυνάμεις όπως η ΛΑΕ, που θα είχε σαν αποτέλεσμα να εκπροσωπηθεί στο κοινοβούλιο το ριζοσπαστικό τμήμα του ΟΧΙ και η αριστερή αντιπολίτευση. Το πραγματικό ερώτημα που αφορά την ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι το κατά πόσο μπορούν να συγκροτηθούν πολιτικές συμμαχίες και μέτωπα στη βάση συγκλίσεων στους άξονες του μεταβατικού προγράμματος, ή οι πολιτικές της συμμαχίες αφορούν μόνο όσους έχουν άμεσο στόχο την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού. Από την πορεία της ΑΝΤΑΡΣΥΑ φαίνεται ότι κυριαρχεί το δεύτερο, κάτι που είναι αδιέξοδο.

2.24 Οι δυνάμεις που αποσπάστηκαν από το ΣΥΡΙΖΑ και συγκρότησαν με άλλες αριστερές συλλογικότητες την ΛΑΕ, δεν κατάφεραν να εκφράσουν εκλογικά την αριστερή δυσαρέσκεια που προέκυψε από την στροφή του ΣΥΡΙΖΑ και να διαμορφώσουν ένα πολιτικό χώρο που να θέτει με μαζικούς όρους την ανατροπή των μνημονίων και την εφαρμογή του μεταβατικού προγράμματος. Η συγκυριακή αδυναμία ανταπόκρισης σε αυτό το ρόλο σχετίζεται με διάφορους παράγοντες. Φάνηκε ότι πλειοψηφικά οι λαϊκές μάζες, υπό την πίεση της προηγούμενης περιόδου, εξακολουθούσαν να πιστεύουν ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση και ακολούθησαν την λογική του μικρότερου κακού. Επίσης ένα τμήμα των λαϊκών μαζών, το οποίο θα μπορούσε να εκφραστεί από ένα τέτοιο πολιτικό μπλοκ, επέλεξε την αποχή. Σημαντικό ρόλο έπαιξε η στοχοποίηση της ΛΑΕ από μια σειρά μηχανισμούς πριν τις εκλογές, στο βαθμό που ο εξοβελισμός της από την πολιτική σκηνή και την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, αποτελούσε κεντρικό στόχο της διεξαγωγής εκλογών «εξπρές».

Όμως η αποτυχία αυτή οφείλεται και στο ότι γενικότερα οι δυνάμεις της Αριστεράς και ειδικότερα αυτές της ΛΑΕ δεν είχαν αναπτύξει στον απαραίτητο βαθμό οργανικούς δεσμούς με τα τμήματα των λαϊκών μαζών και της νεολαίας που ριζοσπαστικοποιήθηκαν την πενταετία της εφαρμογής των μνημονίων.

2.25 Για να πραγματοποιηθούν συνολικότεροι πολιτικοί μετασχηματισμοί, αλλά και ρήξεις, θα έπρεπε να έχει οικοδομηθεί ήδη από τις αρχές της κρίσης μια διαφορετική μετωπική πολιτική ενός συνόλου ριζοσπαστικών και αριστερών δυνάμεων, που να συγκροτεί ενιαίο κοινωνικό – πολιτικό μέτωπο, στη βάση του μεταβατικού προγράμματος. Η έλλειψη αυτού του αριστερού ριζοσπαστικού πολιτικού μετώπου καθόρισε τις εξελίξεις, Η ανάπτυξη και η συγκρότηση των σχέσεων της ΛΑΕ με τις λαϊκές τάξεις είναι απαραίτητη συνθήκη για να

μπορέσει να υπάρξει και διευρυνθεί η αριστερή ριζοσπαστική αντιπολίτευση. Σημαντικός όρος για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, αποτελεί η δυνατότητα της να διαμορφώνει πολιτικές σχέσεις και συμμαχίες με άλλες δυνάμεις της πολιτικής και κοινωνικής Αριστεράς. Ταυτόχρονα χρειάζεται αυτοκριτική, εμβάθυνση και διάδοση του μεταβατικού προγράμματος, αναπροσανατολισμός της πολιτικής στρατηγικής, ώστε να διαφοροποιείται από λογικές κυβερνητισμού, που θεωρούν ότι η κατάκτηση του κυβερνητικού κέντρου για την εφαρμογή ενός ριζοσπαστικού προγράμματος μπορεί εύκολα και γρήγορα να πραγματοποιηθεί με λογικές ανάθεσης και χωρίς την ανάπτυξη ισχυρών κινημάτων που θα βάλουν στην προμετωπίδα τους τους άξονες αυτού του προγράμματος.

Σήμερα αντικειμενικά μπορεί να υπάρξει ριζοσπαστική εναλλακτική πολιτική η οποία να στηρίζεται στο μεταβατικό πρόγραμμα φιλολαϊκής διεξόδου από την κρίση. Η ανατροπή των μνημονίων και η εφαρμογή του μεταβατικού προγράμματος συγκρούεται με τις βασικές επιλογές των κυρίαρχων τάξεων, την παραμονή στην Ευρωζώνη, την αντιδραστική, νεοφιλελεύθερη, αναδιάρθρωση, την εσωτερική υποτίμηση, την εκποίηση των δημόσιων επιχειρήσεων και του δημόσιου πλούτου. Η εφαρμογή αυτού του προγράμματος αποτελεί αναγκαία συνθήκη, δημιουργεί τις δυνατότητες για τις συνολικότερες αλλαγές που απαιτούνται για την σοσιαλιστική προοπτική.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΑΕ

3.1. Η συγκρότηση της Λαϊκής Ενότητας ήρθε μέσα από τη λαϊκή ανταρσία της πλειονότητας των πολιτών, με το συντριπτικό «ΟΧΙ» στο δημοψήφισμα της 5^{ης} Ιουλίου 2015. Η συνθηκολόγηση της κυβέρνησης Τσίπρα ώθησε σε μια δεύτερη ανταρσία σημαντική μερίδα ανυπότακτων δυνάμεων του ΣΥΡΙΖΑ. Εγκαταλείποντας θέσεις εξουσίας για να μείνουν πιστές στα λαϊκά συμφέροντα και τις αριστερές αξίες, οι δυνάμεις αυτές συνενώθηκαν με άλλα ρεύματα της ριζοσπαστικής και αντικαπιταλιστικής Αριστεράς και του ευρύτερου προοδευτικού χώρου σε ένα καινούργιο μετωπικό εγχείρημα για τη χειραφέτηση του λαού και του τόπου.

Το εγχείρημά μας έχει αναφορά στους λαϊκούς αγώνες που προηγήθηκαν, σ' αυτή την παρατεταμένη λαϊκή εξέγερση ενάντια στη μνημονιακή καταστροφή. Αγώνες, που προσέφεραν πολύτιμα παραδείγματα συντονισμού, δημοκρατίας και αλληλεγγύης, διαμορφώνοντας μια νέα αίσθηση συλλογικότητας και κοινής προοπτικής στα λαϊκά στρώματα, αναδεικνύοντας τη δυνατότητα ενός νέου «ιστορικού μπλοκ» των δυνάμεων της εργασίας, της γνώσης και του πολιτισμού.

3.2 Δεν υποτιμάμε τα θετικά στοιχεία που έφεραν όλα τα ρεύματα της Αριστεράς, ούτε τις αξιόμαχες δυνάμεις που εκπροσωπούν. Πιστεύουμε, όμως, ότι η αδυναμία της Αριστεράς, διεθνώς και εσωτερικά, να διαμορφώσει ένα δυναμικό, μαζικό ρεύμα ριζοσπαστικής ανατροπής στις συνθήκες της διεθνούς καπιταλιστικής κρίσης που άρχισε το 2008, αποτυπώνει το ιστορικό αδιέξοδο όλων των παραδοσιακών απαντήσεων και την ανάγκη μιας επανίδρυσης της Αριστεράς..

Στο χείλος της μεγάλης ρήξης, που βρέθηκε η Ελλάδα το καλοκαίρι του 2015, ζυγίστηκαν όλα τα ρεύματα της Αριστεράς και βγήκαν όλα ελλιποβαρή, το καθένα με τον τρόπο του και ανάλογα με τις ευθύνες που του αντιστοιχούσαν βάσει των δυνάμεων του. Από εδώ η πιεστική ανάγκη για ένα καινούργιο πολιτικό σχέδιο και μια νέα μετωπική διαδικασία με βάση μια νέα προγραμματική σύνθεση, που θα συνδέει τους άμεσους στόχους σωτηρίας από την καταστροφή, το μεταβατικό πρόγραμμα ριζικών ανατροπών και μια σύγχρονη σοσιαλιστική προοπτική,

3.3 Η Λαϊκή Ενότητα φέρει μέσα της ιδεολογικά και αξιακά γονίδια από όλα τα μεγάλα κινήματα κοινωνικής και εθνικής χειραφέτησης. Στις αποσκευές μας κουβαλάμε τα πιο προωθητικά στοιχεία της Γαλλικής και της Ελληνικής Επανάστασης, της δημοκρατικής Άνοιξης των Λαών, το 1848 και της Παρισινής Κομμούνας, του ρωσικού Οκτώβρη και των Γερμανών Σπαρτακιστών, της ΕΑΜικής Αντίστασης και της Αντιφασιστικής Νίκης, της Κινέζικης επανάστασης, του Μάη του 1968, του αντιδικτατορικού αγώνα και του Πολυτεχνείου. Δεν αναπολούμε ρομαντικά ένα εξιδανικευμένο παρελθόν, ούτε σκοπεύουμε

να αντιγράψουμε πρότυπα που γεννήθηκαν σε άλλες εποχές. Φιλοδοξούμε να μάθουμε από τις νίκες και τις ήττες, τα πάθη και τα λάθη, τα επιτεύγματα και τις σκοτεινές σελίδες των προηγούμενων απελευθερωτικών ρευμάτων για να ανατρέψουμε το δικό μας ζυγό, στη δική μας χώρα και εποχή: το ζυγό της μνημονιακής λιτότητας και της ξένης επιτροπείας, τα αδιέξοδα του «ευρωπαϊκού δρόμου» και τους καθημερινούς εκβιασμούς των δυνάμεων του κεφαλαίου, ντόπιου και ξένου, που απειλούν τον ελληνικό λαό και το αριστερό κίνημα με μια ιστορικών διαστάσεων οπισθοδρόμηση.

3.4 Αυτό που κρίνεται αυτή την εποχή στην Ελλάδα δεν είναι μόνο αν θα χάσουμε εισοδήματα, θέσεις εργασίας και κοινωνικές υπηρεσίες. Είναι το αν θα περάσει η Ελλάδα σε μια ποιοτικά καινούργια «κανονικότητα», που θα την εγκλωβίσει για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα σε καθεστώς κοινωνικού Μεσαίωνα. Κάτι που θα μετατρέψει την εργατική τάξη σε ασπόνδυλο «πλήθος» μοναχικών ατόμων χωρίς στοιχειώδεις συλλογικές κατακτήσεις, συλλογικά δικαιώματα και συλλογική ταυτότητα, με στόχο την απλή επιβίωση. Ένα καθεστώς που θα καταστήσει τη χώρα ένα τεράστιο «οικόπεδο» προς «επένδυση» και «αξιοποίηση», μια τεράστια «ειδική οικονομική ζώνη» επιχειρηματικής ασυδοσίας και περιβαλλοντικής καταστροφής. Ένα καθεστώς που θα μονιμοποιήσει την Ελλάδα σε ρόλο οιονεί προτεκτοράτου της ΕΕ και των ΗΠΑ, καθιστώντας άδειο κέλυφος κάθε έννοια ανεξαρτησίας, λαϊκής κυριαρχίας και δημοκρατίας.

3.5 Στην Ελλάδα, η επέλαση του νεοφιλελευθερισμού, η ένταξη στην Ε.Ε. και στη συνέχεια στην ΟΝΕ, η ξέφρενη χρηματιστικοποίηση και τα φαραωνικά έργα (Ολυμπιάδα) οδήγησαν στη «φούσκα», στη διόγκωση του χρέους και των ελλειμμάτων, και εν τέλει στο ζυγό των μνημονίων. Η αποτίναξη αυτού του ζυγού αποτελεί πρωταρχικό όρο για τη διάσωση και την αναγέννηση των κοινωνικών δικαιωμάτων και του ίδιου του εργατικού κινήματος. Ορίζει τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στα αιτήματα και τις ανάγκες των λαϊκών τάξεων και τις στρατηγικές επιδιώξεις της αστικής τάξης. Στη σκληρή πραγματικότητα των μνημονίων αρθρώνονται σε έναν ενιαίο δεσμό το κοινωνικό ζήτημα (ο ταξικός πόλεμος εναντίον της εργαζόμενης πλειοψηφίας, η περαιτέρω συγκέντρωση και συγκεντροποίηση του κεφαλαίου με συνακόλουθη την καταστροφή ευρύτερων μικρομεσαίων στρωμάτων), το δημοκρατικό ζήτημα (ο πραξικοπηματικός βιασμός της λαϊκής βούλησης) και το εθνικό ζήτημα (η ακύρωση κάθε έννοιας ανεξαρτησίας και λαϊκής κυριαρχίας στο σημερινό πλαίσιο της ευρωζώνης και της Ε.Ε.

Αυτόν τον Γόρδιο Δεσμό οφείλουμε να κόψουμε, αν θέλουμε να κάνουμε το παραμικρό βήμα προς προοδευτικές αλλαγές. Η Λαϊκή Ενότητα θεωρεί ως πρώτιστο καθήκον της ριζοσπαστικής Αριστεράς όχι να επιδίδεται σε μια αφηρημένη, έξω από το συγκεκριμένο ιστορικό χωροχρόνο, αντικαπιταλιστική ρητορεία, αλλά να αναστυλώσει το ηθικό των εργαζόμενων τάξεων, ενώνοντάς τες στους αγώνες του σκληρού παρόντος, που ανατρέπουν

τους συσχετισμούς δύναμης και συγκεντρώνουν δυνάμεις για βαθύτερες αλλαγές. Άλλωστε, δεν υπάρχει γενικά και αφηρημένα «καπιταλισμός». έξω από τις συγκεκριμένες, κάθε φορά, μορφές αναπαραγωγής του που καθορίζουν εν πολλοίς τα κομβικά ζητήματα και τις μορφές του λαϊκού αγώνα..

3.6 Η Λαϊκή Ενότητα θέτει ως άμεσο στόχο μια μεγάλη εργατική και λαϊκή ανατροπή των μνημονιακών πολιτικών, της οικονομικής ολιγαρχίας και του πολιτικού συστήματος που τις υποστηρίζουν, σε ρήξη με το ευρωσύστημα, με την ανάδειξη των δυνάμεων της εργασίας, της γνώσης και του πολιτισμού στα ηνία της ελληνικής κοινωνίας. Βασικοί κρίκοι είναι η κατάργηση των μνημονίων και των δανειακών συμβάσεων, η στάση πληρωμών με στόχο τη διαγραφή του χρέους, η έξοδος από τη νομισματική φυλακή της ευρωζώνης και η συνολική σύγκρουση με τη νεοφιλελεύθερη «ευρωπαϊκή ολοκλήρωση», η εθνικοποίηση των τραπεζών και των στρατηγικών επιχειρήσεων και η λειτουργία τους ως μοχλού παραγωγικού μετασχηματισμού με εργατικό- κοινωνικό έλεγχο, η ταχύρυθμη προώθηση μέτρων αναδιανομής του κοινωνικού πλούτου και βελτίωσης των ταξικών συσχετισμών προς όφελος της εργασίας. Την επιτακτική αναγκαιότητα αυτών των μέτρων, επί ποινή κοινωνικής και πολιτικής συντριβής, επιβεβαίωσε με τον πιο δραματικό τρόπο η εμπειρία της ανεργιάς της «διαπραγμάτευσης» του επιτελείου Τσίπρα, που κατέληξε στην ταπεινωτική συνθηκολόγηση.

3.7 Η προώθηση αυτών των ανατροπών απαιτεί κλιμάκωση των κοινωνικών αγώνων στο όριο ενός πραγματικού λαϊκού ξεσηκωμού, που θα κλονίσει το υπάρχον πολιτικό σύστημα και θα δημιουργήσει προϋποθέσεις για την ανάδειξη μιας αριστερής κυβέρνησης, στηριγμένης στη δύναμη του αγωνιζόμενου λαού με βάση το μεταβατικό πρόγραμμα. Ασφαλώς, η κυβέρνηση δεν μπορεί να αποτελεί για την Αριστερά αυτοσκοπό, έναντι του οποίου θυσιάζονται αρχές και στρατηγικοί στόχοι. Μπορεί, όμως, να αποτελέσει κρίσιμο βήμα σε μια συνολική διαδικασία ανατροπής. Και σίγουρα δεν μπορεί να αποτελεί αυτοσκοπό ούτε η αιώνια καθήλωση στην αντιπολίτευση- μια βολική από πολλές απόψεις στάση, που όμως δεν απαντά στις άμεσες αγωνίες των λαϊκών στρωμάτων και δεν ενοχλεί ιδιαίτερα την κυρίαρχη τάξη, καθώς καθλώνει την Αριστερά να καλλιεργεί το δικό της, μικρό χωραφάκι στην αριστερή άκρη του αστικού πολιτικού συστήματος.

3.8 Ζητούμενο, λοιπόν, είναι η ανάδειξη μιας κυβέρνησης της μαχόμενης Αριστεράς που θα στηρίζεται σε μια μεγάλη άνοδο της λαϊκής κινητοποίησης, οργάνωσης και συνειδητοποίησης,

Φυσικά, δεν περιμένουμε ότι η άρχουσα τάξη και οι ξένοι εταίροι της θα μείνουν με τα χέρια σταυρωμένα, υπομένοντας στωικά τη δημοκρατικά εκφρασμένη βούληση του λαού μας. Είναι βέβαιο ότι θα επιστρατεύσουν όλα τα διαθέσιμα όπλα και πρώτα απ' όλα το

οικονομικό σαμποτάζ. Αλλά οι δυσκολίες που θα προκαλέσει η αντίδραση μπορούν να γίνουν κίνητρο περαιτέρω προώθησης και ριζοσπαστικοποίησης.

3.9 Η επιβολή αυτής της μεγάλης ανατροπής προϋποθέτει ευρύ, ισχυρό μέτωπο κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων της εργατικής τάξης και συνολικά των εργαζομένων με τους φτωχούς και μεσαίους αγρότες, τα μικρομεσαία στρώματα της πόλης, ιδίως αυτά που επλήγησαν από τα μνημόνια, τα τμήματα της διανοήσης που πολώνονται προς την πλευρά της εργασίας και τη νεολαία. Η οικοδόμησή του απαιτεί όχι μόνο την κοινή δράση στις άμεσες, λαϊκές διεκδικήσεις, αλλά και την πολιτική συμπόρευση όλων των δυνάμεων της ριζοσπαστικής, αντιμνημονιακής και αντικαπιταλιστικής Αριστεράς. Η Λαϊκή Ενότητα αγωνίζεται για ένα ενιαίο μέτωπο όλων αυτών των δυνάμεων, οργανωμένων και ανένταχτων, πιστεύοντας ακράδαντα ότι στη σημερινή, κρισιμότητα συγκυρία κανένας αγωνιστής δεν περισσεύει και καμία ιδεολογική διαφορά δεν μπορεί να αποτελεί λόγο για αδιέξοδες, μοναχικές πορείες. Η ιστορία δεν θα συγχωρήσει τις ηγεσίες που, μπροστά στην αδυσώπητη επίθεση του ταξικού εχθρού και την υποδούλωση του λαού, επιλέγουν το ναρκισσισμό των μικρών διαφορών και τον ενδοαριστερό εμφύλιο.

Ασφαλώς, κάθε αριστερή δύναμη που σέβεται τον εαυτό της έχει όχι μόνο δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση να δίνει τη μάχη για την ηγεμονία των ιδεών της. Αλλά η ηγεμονία δεν κερδίζεται με κηρύγματα από τον άμβωνα της ιδεολογικής καθαρότητας στην εκκλησία των πιστών. Κερδίζεται στον κοινό αγώνα των πολλών, τον αδέκαστο, ύστατο κριτή κάθε ηγεσίας και ιδεολογίας.

3.10 Το μεταβατικό πρόγραμμα που προτείνουμε δεν είναι ένας αταξικός, τεχνοκρατικός "οδικός χάρτης", αλλά μια πολιτική συσπείρωσης και αγώνα των εργαζόμενων τάξεων. με προοπτική τη ριζική, κοινωνική αλλαγή. Διαπερνάται εξ αρχής από τη σοσιαλιστική προοπτική, είναι σε σύγκρουση με τη λογική του κέρδους και της αγοράς. Ο αντικαπιταλιστικός προσανατολισμός του δεν είναι μια εύκολη φραστική διακήρυξη ούτε απλά μια «ταυτότητα», αλλά ο πυρήνας της σύγχρονης σοσιαλιστικής στρατηγικής.

Αυτό το πρόγραμμα παραγωγικής ανασυγκρότησης, αλλά και παραγωγικού και κοινωνικού μετασχηματισμού δεν είναι απλώς μια σειρά θέσεων που θα τις επεξεργαστεί κάποιο κομματικό επιτελείο και μετά θα τις προτείνει στο λαό. Ούτε είναι απλώς ένα κυβερνητικό πρόγραμμα το οποίο θα εφαρμόσει μια αριστερή κυβέρνηση. Είναι μια συλλογική επεξεργασία που κατεξοχήν πρέπει να στηρίζεται και στην εμπειρία, τη δράση, τον οραματισμό, τον πειραματισμό των ίδιων των κινημάτων. Πατάει στα κινήματα αλλά και καλεί σε ένα κίνημα, μια συλλογική προσπάθεια για ανασυγκρότηση και μετασχηματισμό. Τα κινήματα αλληλεγγύης, τα κινήματα χωρίς μεσάζοντες, τα πειράματα αυτοδιαχείρισης και συνεταιριστικής οικονομίας, τα κοινωνικά ιατρεία, τα κινήματα σε κρίσιμους τομείς όπως η

ενέργεια, το τραπεζικό σύστημα, η εκπαίδευση, η υγεία, αποτελούν πεδία πειραματισμού και γνώσης για εναλλακτικές μορφές κοινωνικής οργάνωσης.

Ακόμη περισσότερο: η έμπνευση για μια σύγχρονη σοσιαλιστική προοπτική δεν προκύπτει με έναν «εγκεφαλικό» τρόπο, από κάποιες «επαναστατικές γραφές». Βλέπουμε αυτή την προοπτική στην ίδια τη συλλογική αγωνία και αναζήτηση των αγωνιστών, στο αίτημα αξιοπρέπειας, δημοκρατίας και αυτοκαθορισμού, που αποτυπώνεται μέσα στους αγώνες, στην απαίτηση για δικαιοσύνη και δημοκρατία, στις μυριάδες πράξεις αλληλεγγύης στον άλλο, τον πρόσφυγα, το μετανάστη, το συνάδελφο. Αυτό το κόκκινο νήμα από τους σημερινούς αγώνες ως τις αυριανές ανατροπές θέλει να πιάσει το πρόγραμμά μας.

3.11 Υπό αυτό το πρίσμα, μιλάμε όχι απλώς για μια άλλη οικονομική πολιτική, αλλά για ένα νέο παραγωγικό υπόδειγμα, που θα περιλαμβάνει και ένα νέο καταναλωτικό υπόδειγμα, τοποθετώντας, για παράδειγμα, την πρόσβαση σε ποιοτική και καθολική δημόσια υγεία πάνω από τη μία ή την άλλη καταναλωτική δαπάνη και θα προκρίνει τα μαζικά μέσα μεταφοράς έναντι των ιδιωτικών. Κομβική πλευρά αυτού του υποδείγματος θα είναι και μια ριζικά διαφορετική σχέση με τη φύση. Ο περιορισμός της ενεργειακής κατανάλωσης, η ακύρωση των φαραωνικών επενδύσεων, η έμφαση στη μικρή κλίμακα, στην αποκέντρωση, στην ανακύκλωση, η αλλαγή αγροδιατροφικού προτύπου, όλα αυτά παραπέμπουν και σε μια διαφορετική σχέση με το περιβάλλον. Σοσιαλιστική προοπτική και οικολογική οπτική είναι αλληλένδετες. Η φύση και το περιβάλλον, η ίδια η επιβίωση του πλανήτη απειλούνται από τη λογική του κέρδους και της αγοράς. Μόνο η προοπτική ενός σύγχρονου σοσιαλισμού μπορεί απαντήσει μακροπρόθεσμα στο ερώτημα μιας άλλης, πολύ πιο ισορροπημένης σχέσης του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον.

3.12 Το μεταβατικό μας πρόγραμμα αφορά πρωτίστως τις δυνάμεις της εργασίας, τις πραγματικές παραγωγικές και δημιουργικές δυνάμεις του τόπου. Δεν αφορά τα στρώματα της αστικής τάξης και όσους πολώνονται προς τα συμφέροντά της. Παρά την προσπάθεια των αστικών δυνάμεων να διασπάσουν, να αποδιαιρθρώσουν και να χειραγωγήσουν τις μεγάλες μάζες των ανθρώπων του μόχθου, η εμπειρία των αγώνων και της αντίστασης στα μνημόνια έδειξε ότι μπορεί να διαμορφωθεί μια ευρύτερη κοινωνική συμμαχία, με ηγεμονικό το ρόλο των εργαζομένων. Συμμαχία, ικανή όχι απλώς να στηρίξει εκλογικά μια ριζοσπαστική πρόταση, αλλά –και πολύ περισσότερο– να βάλει τον τόπο σε μια καινούργια τροχιά, συγκροτώντας ένα νέο «ιστορικό μπλοκ». Με αυτή την οπτική, δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στην ανάδυση αυτόνομων μορφών οργάνωσης του αγωνιζόμενου λαού, που μπορούν να εξελιχθούν, σε στιγμές έξαρσης των λαϊκών αγώνων, σε κύτταρα λαϊκής εξουσίας.

3.13 Η ανάδειξη μιας αριστερής κυβέρνησης με μεταβατικό πρόγραμμα, ακόμη και εάν υποστηρίζεται από ένα ρωμαλέο λαϊκό κίνημα και αυτόνομους θεσμούς οργάνωσης του

αγωνιζόμενου λαού, θα παραμένει υπό διαρκή διακύβευση και κινδυνεύει να υποκύψει απέναντι στις αντεπιθέσεις της αστικής τάξης. Θα πρέπει επομένως εξαρχής να βάλει μπροστά μεγάλες και βαθιές θεσμικές ανατροπές, που θα κατοχυρώνουν τον αναβαθμισμένο ρόλο των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων. Για το σκοπό αυτό, προτείνουμε μια Συντακτική Εθνοσυνέλευση, που θα εμπεδώσει νέους θεσμούς, νέες διευρυμένες μορφές δημοκρατίας και εργατικής και λαϊκής συμμετοχής, νέες μορφές περιορισμού της καπιταλιστικής ασυδοσίας και νέες δυνατότητες εργατικού ελέγχου, νέες δυνατότητες πρόσβασης στη γνώση, την πληροφορία, την ενημέρωση.

3.14 Η σύγχρονη σοσιαλιστική προοπτική απαιτεί την ανάπτυξη πρακτικών χειραφέτησης, ισότητας και αλληλεγγύης σε όλα τα επίπεδα. Θεωρούμε αυτονότητα τη στήριξη αιτημάτων και κινημάτων που αφορούν την ταυτότητα φύλου και το σεξουαλικό προσανατολισμό, όπως και την πάλη ενάντια σε κάθε μορφή διακρίσεων. Γνωρίζουμε ότι πατριαρχικές αντιλήψεις και μορφές σεξισμού εξακολουθούν να αναπαράγονται, ενίοτε και να αξιοποιούνται για την αναπαραγωγή των κυρίαρχων σχέσεων. Γι' αυτό το λόγο η πάλη ενάντια στην πατριαρχία και το σεξισμό είναι αναπόσπαστα δεμένες με την πάλη για δημοκρατία, ελευθερία, σοσιαλισμό.

3.15 Η σοσιαλιστική προοπτική προϋποθέτει μια πραγματική, αναγεννητική έκρηξη στο χώρο του πολιτισμού και της διανοήσης. Η αναγκαία πολιτιστική αναγέννηση δεν σημαίνει απλώς «μέριμνα για τα γράμματα και τις τέχνες». Σημαίνει προσπάθεια για έναν σύγχρονο πολιτισμό του κόσμου της εργασίας. Πρόσβαση στη γνώση και την πληροφορία, κόντρα σε όλους τους φραγμούς που υψώνουν κρατικές εξουσίες και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αντιμετώπιση της γνώσης, της επιστήμης, ως αυθεντικά δημόσιων αγαθών. Προσπάθεια για συγκρότηση μιας στρατευμένης διανοήσης, δίπλα στο λαό και τις ανάγκες του, μακριά από τον ελιτισμό.

Διαμόρφωση ενός σύγχρονου, λαϊκού πολιτισμού, αντίδοτο στην πολιτιστική φτώχεια και την αλλοτρίωση της εμπορευματοποιημένης κουλτούρας,. Σε πείσμα της διάκρισης μεταξύ «αδαών» και «ειδικών» που αναπαράγει την τεχνοκρατία και τα στεγανά, επιδιώκουμε όλοι οι άνθρωποι να γίνονται μέσα από τη συμμετοχή τους στους πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες «διανοούμενοι», να μαθαίνουν να σκέφτονται, να κρίνουν και να δρουν με τη δική τους ματιά, τη ματιά της χειραφέτησης.

3.16 Η σοσιαλιστική προοπτική είναι διαδικασία κοινωνικών συγκρούσεων, ανατροπών και μετασχηματισμών, με ορίζοντα την κατάργηση της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης. Γνωρίζουμε ότι όλες οι λέξεις της χειραφέτησης –ο σοσιαλισμός, ο κομμουνισμός, η Αριστερά, η επανάσταση- έχουν φθαρεί στο πέρασμα του χρόνου. Όλες πλήρωσαν βαρύ τίμημα στη διπλή προδοσία: των γραφειοκρατικών καθεστώτων του

«υπαρκτού σοσιαλισμού» που κατέρρευσαν, από τη μια πλευρά, και των ιμπεριαλιστικών εγκλημάτων της σοσιαλδημοκρατίας, που μεταλλάχθηκε σε νεοφιλελεύθερη «Κεντροαριστερά», από την άλλη. Σεβόμαστε και τιμούμε την ιστορία των αγώνων του ιστορικού εργατικού και λαϊκού κινήματος αλλά κι αναμετριάσαμε κριτικά και αυτοκριτικά με την μετάλλαξη των εγχειρημάτων του υπαρκτού σοσιαλισμού σε αυταρχική και εκμεταλλευτική κατεύθυνση.

Ο σοσιαλισμός δεν μπορεί να ταυτιστεί ούτε με την κρατικοποίηση των μέσων παραγωγής, ούτε με την αυταρχική οργάνωση της παραγωγής, ούτε βέβαια με την καταστολή των ίδιων των εργατικών αγώνων. Όπως δεν μπορεί να ταυτιστεί με τη σοσιαλδημοκρατική πρόταση, η οποία ουδέποτε αμφισβήτησε τις καπιταλιστικές σχέσεις. Η αποτίμηση αυτών των ιστορικών εμπειριών απαιτεί σοβαρό θεωρητικό και πολιτικό διάλογο ανάμεσα στα διάφορα ρεύματα της μαχόμενης Αριστεράς. Η Λαϊκή Ενότητα, ένα ανοιχτό πολιτικό εγχείρημα στο οποίο συμμετέχουν οργανώσεις και αγωνιστές διαφορετικών καταβολών και ευαισθησιών, δεν φιλοδοξεί, βέβαια, να κλείσει αυτή τη συζήτηση στην πρώτη της συνδιάσκεψη. Θέλει, όμως, να συμβάλει σε αυτήν, όχι μόνο με όρους ιστορικής αποτίμησης, αλλά πάντα με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον.

3.17 Την αναγκαιότητα της σοσιαλιστικής προοπτικής υπογραμμίζει το γεγονός ότι η σημερινή κατάσταση πραγμάτων είναι κυριολεκτικά αβίωτη για ένα πολύ μεγάλο μέρος της σύγχρονης ανθρωπότητας. Έχοντας εποικίσει πρακτικά όλο τον πλανήτη, όλες τις σφαίρες της παραγωγής και της κυκλοφορίας, όλα τα πεδία της καθημερινότητας, το φυσικό περιβάλλον, ακόμη και το ανθρώπινο γονιδίωμα, ο σύγχρονος καπιταλισμός αναγκάζεται να τρώει τις ίδιες τις σάρκες του προκειμένου να εξασφαλίζει την αναπαραγωγή του. Εξασφαλίζει καύσιμα μέσα από την υπονόμευση των δύο πηγών κάθε μελλοντικού πλούτου, της ανθρώπινης εργασίας και της Φύσης, όπως μαρτυρούν η ενδημική, μαζική ανεργία και η επιταχυνόμενη οικολογική καταστροφή. Στη διεθνή σφαίρα, ο σύγχρονος ιμπεριαλισμός δεν οδηγεί σε έναν ομογενή κόσμο, χωρίς ιεραρχίες και εθνικούς ανταγωνισμούς, αλλά σε έναν νέο «ιμπεριαλισμό των καταστροφών», που πολλαπλασιάζει τους περιφερειακούς πολέμους και διαλύει εθνικά κράτη.

Μαζί με τους κινδύνους, ωστόσο, γιγαντώνονται και οι αντικειμενικές δυνατότητες, υλικές και πολιτιστικές, για το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό. Η γενική άνοδος του μορφωτικού επιπέδου και η έξοδος της γυναίκας από το νοικοκυριό στην εργασία δημιουργούν μια πιο προχωρημένη πολιτιστική βάση για το σοσιαλιστικό εγχείρημα, ενώ η διεθνοποίηση της επικοινωνίας, παρόλα τα αλλοτριωτικά φαινόμενα που τη συνοδεύουν, βγάζουν τον πολίτη από τον εθνικό μικρόκοσμο και τις προκαταλήψεις του, ανοίγοντας πλατύτερους, διεθνείς ορίζοντες. Οι σημερινές γενιές του κόσμου της εργασίας, με τις πολύ πιο αναπτυγμένες δεξιότητες παρά ποτέ, με την εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες της

πληροφορίας και τον ολοένα και πιο κομβικό ρόλο τους στην παραγωγή του κοινωνικού πλούτου, μπορεί να αντιμετωπίζουν συνθήκη μεγαλύτερης επισφάλειας, διασκορπισμού και κατακερματισμού, αλλά είναι, πολύ περισσότερο σε θέση, να γίνουν πρωταγωνιστές ενός εγχειρήματος μετασχηματισμού και επανοικειοποίησης των συλλογικών παραγωγικών δυνάμεων. Μπορούν να γίνουν όχι απλώς δύναμη κρούσης εναντίον κάθε τυραννίας, αλλά και ενεργοί πρωταγωνιστές της δημιουργικής, σοσιαλιστικής απόπειρας, που καλείται να καταργήσει, μαζί με την αντίθεση εκμεταλλευτών και εκμεταλλεζόμενων, τον αλλοτριωτικό διαχωρισμό διευθυνόντων και διευθυνόμενων.

Την ίδια στιγμή, η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, ιδιαίτερα στα πεδία της πληροφορικής και της βιοτεχνολογίας, δημιουργεί δυνατότητες πρακτικά δωρεάν πρόσβασης του πληθυσμού σε πολιτιστικά και μορφωτικά προϊόντα, καθώς και σε φάρμακα και υπηρεσίες, βάζοντας σε οξεία κρίση την ιδιωτική ιδιοκτησία. Με δυο λόγια, οι απελευθερωτικές δυνατότητες της εποχής μας –προϊόντα του συλλογικού μόχθου, της δημιουργικότητας και των αγώνων διαδοχικών γενιών παραγωγών του κοινωνικού πλούτου– είναι τεράστιες. Προσφέρουν τη βάση εκκίνησης για μια ανώτερη σοσιαλιστική προσπάθεια. Εκείνο που χρειάζεται, είναι να σπάσει το κέλυφος των οπισθοδρομικών, εκμεταλλευτικών σχέσεων.

3.18 Ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός προϋποθέτει μια μεγάλη επανάσταση, που θα απλωθεί σε όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής, ξεκινώντας από τις σχέσεις ιδιοκτησίας, το κράτος και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας, για να φτάσει στο δίκαιο, την παιδεία και τον πολιτισμό. Επανάσταση δεν σημαίνει ένα σύντομο παροξυσμό βίας –άλλωστε, είναι οι κυρίαρχες τάξεις και όχι η λαϊκή πλειοψηφία εκείνες που ρέπουν προς τη βία και τον πραξικοπηματισμό για να εμποδίσουν την ιστορική πρόοδο– αλλά μια διαδικασία αγώνων, συγκρούσεων αλλά και πρωτόγνωρης δημοκρατικής χειραφέτησης της εργατικής και λαϊκής πρωτοβουλίας και δημιουργικότητας. Δεν αποτελεί υπόθεση κάποιων φωτισμένων «πρωτοποριών», που διαπνέονται από ανώτερα «ιδανικά», αλλά έργο των συνηθισμένων ανθρώπων, που κάτω από εντελώς ασυνήθιστες συνθήκες γίνονται ικανοί για εντελώς ασυνήθιστα πράγματα. Αυτό που τους πείθει δεν είναι κυρίως η σοσιαλιστική «κατήχηση», οι «ιδέες» –που έχουν, βέβαια, κι αυτές τη σημασία τους– αλλά ο μεγάλος δάσκαλος που λέγεται ανάγκη, οι απτές εμπειρίες της ζωής και των κοινών τους αγώνων, το αστείρευτο αίτημα για μια ζωή που να αξίζει να τη ζει κανείς.

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΓΙΑ ΈΝΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΗΞΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

4.1 Το πρόγραμμα της ΛΑΕ ξεκινά με την ανατροπή των μνημονιακών πολιτικών, την έξοδο από την ευρωζώνη, τη διαγραφή του χρέους και την προώθηση ριζοσπαστικών κοινωνικών μετασχηματισμών που ανοίγουν δρόμους οικονομικής προόδου και αναβάθμισης της ποιότητας ζωής. *Πρόκειται για τον οδικό χάρτη μιας μεγάλης λαϊκής ανατροπής για την εφαρμογή ενός μεταβατικού πρόγραμμα φιλολαϊκής διεξόδου από την κρίση, το οποίο περιλαμβάνει αλληλένδετους και ενιαίους στόχους που αλλάζουν τους συσχετισμούς, ανακουφίζουν τους εργαζόμενους και αποτελούν αφετηρία για ευρύτερες κοινωνικές αλλαγές. Οι στόχοι αυτοί κωδικοποιούνται ως εξής:*

- Κατάργηση της λιτότητας, καταπολέμηση της ανεργίας, στήριξη των λαϊκών εισοδημάτων με αναδιανομή προς όφελος των εργαζόμενων τάξεων
- Στάση πληρωμών- διαγραφή του χρέους-
- Εθνικοποίηση τραπεζών, «Σεισάχθεια» σε ιδιωτικά χρέη
- Προετοιμασμένη έξοδο από την ευρωζώνη και μετάβαση στο εθνικό νόμισμα.
- Ανυπακοή, σύγκρουση και ρήξη με τις πολιτικές και τις συνθήκες της ΕΕ
- Ακύρωση των ιδιωτικοποιήσεων, ανάκτηση του κοινωνικού πλούτου, παραγωγικός και οικολογικός μετασχηματισμός με εθνικοποίηση στρατηγικών επιχειρήσεων, ενίσχυση της αυτοδιαχείρισης στις επιχειρήσεις που κλείνουν, πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων για την καταπολέμηση της ανεργίας
- Εξασφάλιση των κοινωνικών αναγκών σε υγεία-παιδεία-πολιτισμό
- Συντακτική συνέλευση για μια νέα λαϊκή μεταπολίτευση-ευρεία κατοχύρωση δημοκρατικών δικαιωμάτων
- Πολυδιάστατη, ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική

Κατάργηση της λιτότητας -Άμεσα μέτρα απαλλαγής από τη μνημονιακή καταστροφή

4.2. Αυτονόητη πλευρά του μεταβατικού προγράμματος και από τα πρώτα μέτρα που πρέπει να επιβληθούν είναι η επαναφορά των βασικών εργατικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και

η αναίρεση του συνόλου του βάνουσου μνημονιακού «κεκτημένου». Η περίοδος των μνημονίων ενίσχυσε τη θέση και το εισόδημα του κεφαλαίου. Αυτό πρέπει να αντιστραφεί και να ενισχυθεί η θέση και το εισόδημα των εργαζομένων, αυτών που παράγουν πραγματικά τον κοινωνικό πλούτο.

4.3. Εργασιακά δικαιώματα – Μισθοί - Απασχόληση:

- Κατάργηση όλων των μνημονιακών νόμων που μείωναν τους κατώτερους μισθούς και τις συντάξεις, επέβαλαν μειωμένες αποδοχές στους νέους εργαζομένους, επαναφορά δώρων Χριστουγέννων - Πάσχα σε όλους τους εργαζομένους δημόσιου και ιδιωτικού τομέα όπως και στους συνταξιούχους.
- Απαγόρευση των ομαδικών απολύσεων και των αναιτιολόγητων απολύσεων.
- Επίδομα ανεργίας σε όλες/όλους τους ανέργους για όλη την περίοδο ανεργίας.
- Αντιμετώπιση της ανεργίας με προγράμματα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας ιδιαίτερα στον δημόσιο και κοινωνικό τομέα της οικονομίας, αλλά και μέσα από τη συνολική προσπάθεια να υπάρξει κλαδική πολιτική και αναζωογόνηση συγκεκριμένων κλάδων.
- Διευκόλυνση και διασφάλιση της ελεύθερης δράσης των συνδικάτων σε όλους τους χώρους δουλειάς (είσοδος των συνδικάτων, δικαιώματα ενημέρωσης, κατοχύρωση συνελεύσεων εντός του χρόνου εργασίας κ.λπ.). Πλήρης απαγόρευση κάθε μορφής ανταπεργίας.
- Άμεση επαναφορά του θεσμικού πλαισίου για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και συμβάσεις (μονομερής προσφυγή στη μεσολάβηση και διαιτησία, υποχρεωτικότητα, επεκτασιμότητα, μετενέργεια) εμπλουτισμένο με βάση τις ανάγκες που προκύπτουν από τα χαρακτηριστικά των επιχειρηματικών ομίλων.
- Ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου της εργατικής νομοθεσίας και ταχείας απονομής δικαιοσύνης στις εργατικές διαφορές.
- Αποκατάσταση της πλήρους και σταθερής απασχόλησης σε βάρος των ευέλικτων και επισφαλών μορφών εργασίας.
- Στήριξης της ανατροφής τέκνων με δημόσιες κοινωνικές υποδομές και προσαρμογή των εργασιακών δικαιωμάτων και των αδειών ανατροφής στις ανάγκες των γονέων.
- Διασφάλιση των όρων υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία.

4.4. Ασφαλιστικό – Συντάξεις:

- Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης δημόσιο, αλληλέγγυο, καθολικό, αναδιανεμητικό.

- Όλοι/ες οι εργαζόμενοι-εργαζόμενες οφείλουν να απολαμβάνουν τα ίδια κοινωνικο-ασφαλιστικά δικαιώματα ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.
- Κύρια σύνταξη 80% του συντάξιμου μισθού και επικουρική στο 20%. Η κατώτερη σύνταξη χορηγείται στο 65ο έτος ηλικίας και αντιστοιχεί σε 20 ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη.
- Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για πλήρη σύνταξη να επανέλθουν στα 65 από τα 67 έτη και στα 60 για μειωμένη. Προϋπόθεση ασφάλισης 35 ετών για πλήρη σύνταξη στα 58 έτη και 37 ετών ασφάλισης χωρίς όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Διατήρηση για τους ασφαλισμένους πριν το 1983 της δυνατότητας συνταξιοδότησης με 35 έτη ασφάλισης χωρίς όριο ηλικίας. Συντάξιμος μισθός πρέπει να είναι ο μέσος όρος της καλύτερης πενταετίας.
- Πλήρης ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη των εργαζόμενων σε προγράμματα κοινωφελούς εργασίας.
- Αναγνώριση των εργαζομένων με ΔΠΥ ως μισθωτών με ανάλογα δικαιώματα .

Από πλευράς χρηματοδότησης, το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να στηρίζεται στην τριμερή χρηματοδότηση. Αναγνωρίζουμε ως δίκαιο το αίτημα για αποκατάσταση της ληστείας σε βάρος των αποθεματικών της Κοινωνικής Ασφάλισης, Γνωρίζουμε επίσης ότι βασική πηγή αύξησης των πόρων του ασφαλιστικού συστήματος άμεσα και μακροπρόθεσμα, είναι η αναδιανομή εισοδήματος, η επανεκκίνηση της οικονομίας και η αύξηση της απασχόλησης, όπως και η καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής

4.5. Στον τομέα της φορολογίας, χρειάζεται βαθειά τομή με βασικό κριτήριο την ριζική αναδιανομή εισοδήματος σε βάρος του κεφαλαίου και την ανακούφιση των λαϊκών στρωμάτων από τη φοροληλασία, παράλληλα με την κατάργηση όλων των προκλητικών ρυθμίσεων υπέρ του κεφαλαίου και των πολυεθνικών.

- Κατοχύρωση αφορολόγητου 12.000 ευρώ Ενιαία προοδευτική φορολογική κλίμακα φυσικών προσώπων με τιμαριθμοποίηση και γενναία αύξηση της φορολογίας των μεγάλων εισοδημάτων.
- Αύξηση της φορολογίας των εταιρικών κερδών
- Φορολόγηση των τριγωνικών συναλλαγών με χώρες που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς. Κατάργηση των ειδικών φορολογικών καθεστώτων (ναυτιλίας, τραπεζών, συμβάσεων παραχώρησης, εκκλησίας, βουλευτών, ΜΚΟ, κά), καθώς και των επενδυτικών κινήτρων που διαμορφώνουν συνθήκη ασυλίας για τις επιχειρήσεις.

- Μονογήφιοι ως και μηδενικοί συντελεστές Φ.Π.Α. σε αγαθά και υπηρεσίες λαϊκής κατανάλωσης, και στα φάρμακα. Κλιμακωτοί συντελεστές για τα είδη πολυτελείας.
  - Άμεση κατάργηση του ΕΝΦΙΑ και θέσπιση φόρου μεγάλης ακίνητης περιουσίας με παράλληλη απαλλαγή/προστασία των ιδιοκτητών χαμηλού εισοδήματος. Υπολογισμός όλων των φόρων και τελών με βάση τις πραγματικές εμπορικές αξίες.
  - Ειδικές ρυθμίσεις για τη φοροελάφρυνση των λαϊκών στρωμάτων (100 δόσεις, διαγραφή οφειλών, χρονική επιμήκυνση).
- Κατάργηση ανεξαρτητοποίησης της ΓΓΔΕ καμιά εκχώρηση ελεγκτικού έργου στον ιδιωτικό τομέα.

Στάση πληρωμών-Διαγραφή του χρέους τώρα!

4.6. Το δημόσιο χρέος της χώρας αποτελεί βασικό μοχλό για την εφαρμογή των Μνημονίων και των αντιλαϊκών πολιτικών. Διογκωμένο από το 120% του ΑΕΠ το 2010 στο 190% του ΑΕΠ, δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί παρά μόνο με τίμημα την καταστροφή των εργαζόμενων τάξεων. Είναι ένα χρέος μη βιώσιμο που πρέπει να διαγραφεί. Η διαίονιση του οδηγεί την χώρα σε παρατεταμένη λιτότητα, φοροληλασία και φτωχοποίηση, σε συρρίκνωση των κοινωνικών δικαιωμάτων, σε αναστολή της δημοκρατίας και σε κατάλυση της ανεξαρτησίας και της λαϊκής κυριαρχίας. Το χρέος αυτό δεν προκλήθηκε από την δήθεν διόγκωση των δημοσίων δαπανών των μισθών και των συντάξεων, αλλά από τα υψηλά επιτόκια δανεισμού, τις υψηλές στρατιωτικές δαπάνες, τη διάσωση των ιδιωτικών τραπεζών, τις δαπάνες για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, την ανισόρροπη οικονομική ανάπτυξη της ευρωζώνης και της Ε.Ε, τους μηχανισμούς των Μνημονίων και τις δανειακές συμβάσεις. Οι εργαζόμενοι, οι άνεργοι και τα λαϊκά στρώματα δεν φέρουν ευθύνη γι' αυτό το χρέος δεν έχουν κανένα λόγο να το πληρώσουν. Η διεκδίκηση διαγραφής του χρέους πάνω από όλα θα στηριχτεί στην κυρίαρχη απόφαση του ελληνικού λαού να απαλλαγεί από τη λιτότητα και από την ανεργία αλλά μπορεί και να επικαλεστεί

- την παραβίαση συνταγματικών διατάξεων, όπως των άρθρων 36§2 και ιδίως 1 και του 26 του Συντάγματος που απαγορεύουν την δέσμευση δημόσιας περιουσίας που έχει διατεθεί προς εξυπηρέτηση δημοσίων σκοπών και συνεπώς καθιστούν άκυρη τη συνομολόγηση ρητρών για την εφαρμογή αντίθετων διατάξεων αλλοδαπών δικαίων
- τις αρχές του διεθνούς δικαίου, ιδίως δε την αρχή της κατάστασης ανάγκης που αποτρέπει την συνέχιση της εξυπηρέτησης δανείων όταν διακυβεύεται η οικονομική επιβίωση ενός κράτους και η αδυναμία του να εκπληρώσει τις στοιχειώδεις υποχρεώσεις του προς τους πολίτες, όπως και τις έννοιες του «παράνομου», «απεχθούς» και «επονείδιστου» χρέους, καθώς -εν γνώσει των

δανειστών- οι δανειακές συμβάσεις υπογράφηκαν χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του λαού, τα δε ποσά των δανείων δεν χρησιμοποιήθηκαν για την καλυψη των αναγκών του λαού,

- την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ (Σεπτέμβρης '15), ότι η αναδιάρθρωση χρέους παραμένει κυριαρχικό δικαίωμα κάθε χώρας. Η παγκόσμια ιστορία έχει γνωρίσει πολλές περιπτώσεις στάσης πληρωμών και διαγραφής χρεών με πιο πρόσφατες τον Ισημερινό το 2008, την Αργεντινή το 2003-2005, την Γερμανία το 1953 κ.α.

Στενά συνδεδεμένο με τη διαγραφή του χρέους, είναι *η διεκδίκηση των γερμανικών επανορθώσεων και του κατοχικού δανείου*, αίτημα με πολιτική, οικονομική και ηθική διάσταση, που για δεκαετίες παραμένει ανοικτό, με ευθύνες των μεταπολεμικών κυβερνήσεων, με την επίμονη άρνηση της γερμανικής πλευράς να το συζητήσει, κατά παράβαση των αρχών του διεθνούς δικαίου και με την άρνηση όλων των ελληνικών κυβερνήσεων να επιτρέψουν την εκτέλεση αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων.

Εθνικοποίηση τραπεζών, «Σεισάχθεια» σε ιδιωτικά χρέη

4.7. Η πρόσφατη ανακεφαλαιοποίηση των μεγάλων τραπεζών ήταν ένα πρωτοφανές οικονομικό και πολιτικό σκάνδαλο, που εκτός από τις μεγάλες πολιτικές, ενέχει και ποινικές ευθύνες. Οι τράπεζες παραδόθηκαν αντί «πινακίου φακής» στους χρεωκοπημένους μεγαλοτραπεζίτες που τώρα συνεργάζονται με ξένα funds, ενώ το ελληνικό δημόσιο έχασε πάνω από 40 δις, τα ασφαλιστικά ταμεία 2 δις και 300.000 μικρομέτοχοι είχαν «εξάερωση» μετοχών (αποταμιεύσεων). Ταυτόχρονα άνοιξε και επίσημα ο δρόμος της λεηλασίας της μικρομεσαίας ακίνητης περιουσίας με πλειστηριασμούς ακόμα και πρώτης κατοικίας, με το ρυθμιστικό πλαίσιο των «κόκκινων δανείων». Το μεγάλο σκάνδαλο των ανακεφαλαιοποιήσεων θα διερευνηθεί, θα αποδοθούν ευθύνες, θα διοριστούν επίτροποι στις τράπεζες και θα εθνικοποιηθούν χωρίς να καταβληθεί αποζημίωση σ' αυτός που απομείωσαν την περιουσία του δημοσίου.

Προϋπόθεση για τη ρήξη με τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές είναι η δημόσια ιδιοκτησία, ο κοινωνικός και εργατικός έλεγχος των τραπεζών, μαζί και της Τράπεζας Ελλάδος. Η ΤτΕ πρέπει να λειτουργεί ως «Κεντρική Τράπεζα Ελλάδος», ως δημόσιος φορέας που έχει το «εκδοτικό προνόμιο» εκτύπωσης και διάθεσης εθνικού νομίσματος, ως «δανειστής τελευταίας καταφυγής» του ελληνικού δημοσίου, ως βασικός φορέας επεξεργασίας με την εποπτεία της κυβέρνησης της νομισματικής, συναλλαγματικής και πιστωτικής πολιτικής (ύψος επιτοκίων, πιστωτική επέκταση, χρηματοδότηση κλάδων) και της εξασφάλισης ρευστότητας στις τράπεζες για χρηματοδότηση της οικονομίας. Με την εθνικοποίηση των

τραπεζών, την εφαρμογή κοινωνικού και εργατικού ελέγχου, οι καταθέσεις των πολιτών είναι διασφαλισμένες καθώς και η χρηματοδότηση δημόσιων παραγωγικών δραστηριοτήτων στα πλαίσια του γενικότερου σχεδίου παραγωγικού μετασχηματισμού της οικονομίας. Επίσης, θα διευκολυνθεί η αναγκαία παροχή ρευστότητας και ενίσχυσης στις δημόσιες και εθνικοποιημένες βιομηχανίες σε αυτοδιαχειριζόμενα και συνεταιριστικά εγχειρήματα αλλά και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όπως και σε ένα δημόσιο σύστημα στεγαστικής πίστης. Η εθνικοποίηση των τραπεζών θα αλλάξει τους όρους ρύθμισης των «κόκκινων δανείων» σε νοικοκυριά, επιχειρήσεις, αγρότες και ελεύθερους επαγγελματίες, με πλήρη διασφάλιση της πρώτης κατοικίας, με την εφαρμογή κριτηρίων μακροπρόθεσμης εξόφλησης, συμβατής με τις δυνατότητες και ανάγκες των οφειλετών, αλλά και με λογική «σεισάχθειας» για τα δάνεια που για λόγους εξασφάλισης αξιοπρεπούς διαβίωσης είναι αδύνατο να εξυπηρετηθούν.

Έξοδος από την ευρωζώνη, μετάβαση στο εθνικό νόμισμα

4.8 Η πικρή πείρα της Κύπρου και της πρώτης κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ- ANEL, έδειξαν ότι οποιαδήποτε κυβέρνηση αποπειραθεί να δώσει στοιχειώδη ανάσα στον λαό με μέτρα που θίγουν το μεγάλο κεφάλαιο (από μόνη της, η στάση πληρωμών είναι κήρυξη οικονομικού πολέμου στο διεθνές χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο) θα υποστεί τον πιο ωμό εκβιασμό, με μοχλό την πιστωτική ασφυξία των τραπεζών. Αυτή η πικρή πείρα έδειξε με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο ότι ριζοσπαστική αλλαγή εντός ευρωζώνης είναι αδύνατη. Επιβάλλεται, επομένως, η άμεση και μονομερής έξοδος από την ευρωζώνη. Το ευρώ δεν είναι νόμισμα, αλλά «καθεστώς» που συγκεφαλαιώνει τον αυταρχικό και νεοφιλελεύθερο χαρακτήρα της «Ενωμένης Ευρώπης», είναι ένα μηχανισμός διαρκούς επιβολής αντιλαϊκών περιοριστικών πολιτικών και εμπέδωσης των ταξικών συμφερόντων των αστικών τάξεων. Η αποδέσμευση από το ασφυκτικό πλαίσιο της ONE θα δώσει τη δυνατότητα δημοκρατικής ανάκτησης του ελέγχου της δημοσιονομικής, νομισματικής και εισοδηματικής πολιτικής. Θα διευκολύνει την άρση της λιτότητας, χωρίς παράλογους περιορισμούς στην έκδοση χρήματος, όπως αυτούς που επιβάλλει σήμερα η ΕΚΤ, καθώς και την εφαρμογή μέτρων φορολογικής δικαιοσύνης και αναδιανομής εισοδήματος υπέρ των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων. Θα επιτρέψει να αντιστραφεί η διαδικασία αποψίλωσης της παραγωγικής βάσης. Θα διευκολύνει ένα σχέδιο μεγάλων δημόσιων επενδύσεων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Θα προστατεύσει τον παραγωγικό ιστό και τη γεωργία από τις αθρόες εισαγωγές και θα ενισχύσει τις εξαγωγικές δυνατότητες. Συνεπώς, μια κυβέρνηση πραγματικά φιλολαϊκής διεξόδου από την κρίση, θα πρέπει εξαρχής να προχωρήσει σε αυτή την αναγκαία τομή. Αυτό απαιτεί πολιτική βούληση, συγκεκριμένη οργανωτική προετοιμασία, ενεργή λαϊκή υποστήριξη, καθώς και ένα στιβαρό, παλλαϊκό και δημοκρατικά οργανωμένο κίνημα.

4.9. Με την έξοδο από την ευρωζώνη, το ελληνικό δημόσιο θα αναλάβει τον έλεγχο της Τράπεζας της Ελλάδος, η διοίκησή της θα αλλάξει και θα μετατραπεί πλήρως σε ένα δημόσιο ίδρυμα. Με την αποδέσμευση από την ΟΝΕ η Ελλάδα θα ανακτήσει θεσμικά τη νομισματική κυριαρχία και το νέο της εθνικό νόμισμα θα καθιερωθεί ως το λειτουργικό μέσο συναλλαγών στη χώρα. Οι ανάγκες της νομισματικής κυκλοφορίας θα καλυφθούν από τις εθνικοποιημένες τράπεζες που θα παρέχουν ρευστότητα στηριζόμενες από την υπό δημόσιο έλεγχο Κεντρική Τράπεζα. Θα εφαρμοστεί ευέλικτη συναλλαγματική πολιτική ώστε να προστατευτούν τα εισοδήματα των εργαζομένων και να στηριχτεί ο παραγωγικός ιστός. Προς την κατεύθυνση αυτή θα επιβληθούν έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων, θα αναπροσανατολισθεί η δημόσια χρηματοδότηση και θα ενισχυθεί η κατανάλωση εγχώριων προϊόντων.

Το γεγονός, ότι τα τελευταία δύο χρόνια το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι πλεονασματικό, ενώ το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου βαίνει μειούμενο και μάλιστα είναι υποδιπλάσιο ως ποσοστό του Α.Ε.Π, σε σχέση με το 2008, διευκολύνει, α) την προμήθεια αγαθών από το εξωτερικό ακόμα και σε εκείνους τους τομείς που δεν μπορεί να υπάρξει βραχυπρόθεσμα ανάπτυξη της εσωτερικής παραγωγής (π.χ. μηχανολογικός εξοπλισμός, οχήματα, άλλα κεφαλαιουχικά αγαθά) και β) την αντιμετώπιση πληθωριστικών πιέσεων. Αντίθετα από τις κινδυνολογικές κραυγές, η έξοδος από την ΟΝΕ, δεν οδηγεί σε οικονομικό απομονωτισμό, ούτε στην αδυναμία προμήθειας αγαθών, ούτε κατ' ανάγκη, σε υπερπληθωριστικές πιέσεις στο νέο νόμισμα, αφού η ισοτιμία του νομίσματος επικαθορίζεται σε τελική ανάλυση από την εξέλιξη του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κάθε χώρας. Η διόρθωση της ισοτιμίας του νομίσματος θα ενισχύσει άλλωστε ακόμα περισσότερο τα πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και θα τείνει να εξισορροπεί το εμπορικό ισοζύγιο.

Άλλωστε η Ελλάδα παρά την κρίση και τις μνημονιακές πολιτικές καλύπτει αρκετές από τις βασικές ανάγκες τροφίμων από εγχώριες πηγές, έχει ικανοποιητική εγχώρια κάλυψη στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, διαθέτει βιομηχανία φαρμάκων με εξαγωγικό προσανατολισμό και ισχυρή βιομηχανία διύλισης προϊόντων πετρελαίου. Με μια ανεξάρτητη και πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική μπορεί να εκμεταλλευθεί τις παγκόσμιες αντιφάσεις και να αναζητήσει εναλλακτικές πηγές καυσίμων. Μπορεί επίσης να καλύπτει ανάγκες στα καύσιμα με την αγορά αργού πετρελαίου έναντι διυλισμένων προϊόντων.

Επομένως, οι υπαρκτές δυσκολίες της πρώτης περιόδου από την έξοδο από το ευρώ, μπορούν να αντιμετωπιστούν, ιδίως εάν έχουμε έναν λαό αγωνιζόμενο και κινητοποιούμενο, και σε κάθε περίπτωση είναι μικρότερες από τα οφέλη που θα έχουμε από την ανάκτηση του δημοκρατικού ελέγχου όχι μόνο του νομίσματος, αλλά συνολικά της οικονομικής πολιτικής.

Ανυπακοή, σύγκρουση και ρήξη με την ΕΕ

4.10. Το μεταβατικό πρόγραμμα που προτείνει η «Λαϊκή Ενότητα», συνιστά άμεση διέξοδο από την κοινωνική καταστροφή των μνημονίων που θα δώσει ανάσα στα λαϊκά στρώματα και θα ανοίξει το δρόμο για βαθύτερες αλλαγές με κατεύθυνση το σοσιαλισμό

Αυτή η μεγάλη πορεία ρήξεων και μετασχηματισμών είναι προφανές ότι θα έχει πολλές δυσκολίες για να σταθεροποιηθεί και να ολοκληρωθεί μέσα στο ασφυκτικό περιβάλλον της σημερινής, αντιλαϊκής και αυταρχικής Ε.Ε. Αντίθετα, θα φέρει τις λαϊκές δυνάμεις και την κυβέρνησή τους σε σύγκρουση με τις πολιτικές και τους αντιδραστικούς θεσμούς της.

Χωρίς να είναι δυνατό να προδιαγράψουμε από τώρα την πορεία των μελλοντικών γεγονότων, ένα πρέπει να είναι καθαρό. Δεν θα περιμένουμε παθητικά να αλλάξουν σε προοδευτική κατεύθυνση τα πράγματα στην Ευρώπη για να διεκδικήσουμε μια ζωή με δικαιοσύνη και αξιοπρέπεια. Οφείλουμε απέναντι στον εαυτό μας και στις γενιές που έρχονται, να προχωρήσουμε τη ριζοσπαστική ανατροπή στην Ελλάδα, με την βεβαιότητα ότι το παράδειγμά μας θα εμπνεύσει τους λαούς της Ευρώπης και ιδίως της περιφέρειας, δρομολογώντας θετικές ανατροπές των κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών και σε άλλες χώρες. Βλέπουμε κατά συνέπεια τον αγώνα μας σαν τμήμα ενός ιστορικού, απελευθερωτικού εγχειρήματος που θα ξεκινήσει με μια πρώτη ανατροπή στη χώρα μας- ή και σε άλλες χώρες- θα εδραιωθεί και θα σταθεροποιηθεί σε ευρωπαϊκή κλίμακα, για να ολοκληρωθεί και να νικήσει, τελικά, σε παγκόσμια.

Δεν μπορούμε να γίνουμε προφήτες και να προεξοφλήσουμε με ποιους ρυθμούς θα προχωρήσει αυτή η διαδικασία στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Όταν όμως μια κυβέρνηση της μαχόμενης Αριστεράς στην Ελλάδα βρεθεί αντιμέτωπη με τον ωμό εκβιασμό ολόκληρης της Ε.Ε.- κάτι που με τα σημερινά δεδομένα είναι βέβαιο ότι θα συμβεί- τότε ασφαλώς και δεν πρέπει να ταλαντευτεί. Οφείλει να απευθυνθεί στον ελληνικό λαό και να τον καλέσει να αποφασίσει με δημοψήφισμα, την επιμονή στην υλοποίηση του ριζοσπαστικού προγράμματος που έχει ο ίδιος επιλέξει, κι όχι την παραμονή του σε μια Ε.Ε.- λάκκο των λεόντων, που αποκλείει οποιαδήποτε προοπτική προοδευτικής αλλαγής. Όχι για να κλειστεί στο καβούκι της εθνικής απομόνωσης, αλλά για να γίνει καταλύτης προοδευτικών εξελίξεων, που θα φέρουν πιο κοντά την προοπτική μιας άλλης Ευρώπης, της κοινωνικής αλληλεγγύης και της συνεργασίας ανεξάρτητων και ισότιμων εθνών, με κατεύθυνση το σοσιαλισμό.

Ακύρωση των ιδιωτικοποιήσεων, ανάκτηση του κοινωνικού πλούτου.

4.11. Οι βασικές κοινωνικές υπηρεσίες -παιδεία, υγεία, ασφάλιση, μεταφορές, το νερό, η ενέργεια και οι επικοινωνίες- πρέπει είναι δημόσια αγαθά, προσιτά στον καθένα και όχι πεδία ιδιωτικής κερδοσκοπίας. Το ΤΑΙΠΕΔ και το νέο Ταμείο Ιδιωτικοποιήσεων θα καταργηθούν αμέσως. Οι ΔΕΚΟ πρέπει να επανεθνικοποιηθούν, όπως και πρέπει να εθνικοποιηθούν όλες οι επιχειρήσεις που αφορούν τις στρατηγικές υποδομές και τις βασικές κοινωνικές ανάγκες (ενέργεια, επικοινωνίες, ύδρευση, υποδομές, φυσικό αέριο, αερομεταφορές κ.λπ). Οι ΔΕΚΟ, με εργατικό και κοινωνικό έλεγχο, μπορούν να προσφέρουν βασικά κοινωνικά αγαθά και υπηρεσίες στα εργατικά και λαϊκά στρώματα σε χαμηλές τιμές, να γίνουν ουσιαστικός μοχλός παραγωγικού μετασχηματισμού, τεχνολογικής ανάπτυξης, δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, αύξησης δημοσίων εσόδων. Ο κοινωνικός και εργατικός έλεγχος, η αναβάθμιση του ρόλου των ίδιων των εργαζομένων, η προσπάθεια να έχουν λόγο οι εργαζόμενοι, η κοινωνία και οι καταναλωτές και όχι οι κάθε είδους «μάντζερ» είναι η αναγκαία συνθήκη να μπορέσουν να παίξουν το ρόλο που τους αναλογεί μέσα σε μια συνολικότερη διαδικασία παραγωγικού μετασχηματισμού αλλά και ενός δημοκρατικού κοινωνικού σχεδιασμού προς όφελος των εργαζομένων. Η απάντηση στο ψευτοδίλημμα «κρατισμός» ή «ιδιωτικοποιήσεις» είναι μία: *κοινωνική ιδιοκτησία ΔΕΚΟ, επέκταση τους σε στρατηγικούς τομείς, αναπτυξιακή και αναδιανεμητική λειτουργία, κοινωνικός και εργατικός έλεγχος.*

Η ΛΑΕ καλεί όλο τον ελληνικό λαό να συγκροτήσει ένα πλατύ μαζικό και αγωνιστικό κίνημα αντίστασης ώστε να μην περάσει από τη Βουλή η δημιουργία του Υπερταμείου και να μην ξεπουληθούν οι δημόσιες επιχειρήσεις (με πρώτο τον ΑΔΜΗΕ και τη ΔΕΗ) και η δημόσια περιουσία

Για τον παραγωγικό και οικολογικό μετασχηματισμό.

4.12. Ο παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας πρέπει να εδράζεται στην κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων υλικών και ανθρώπινων πόρων, στην προστασία του περιβάλλοντος, στην κοινωνική δικαιοσύνη, στη δημοκρατία και στο άνοιγμα μιας σύγχρονης σοσιαλιστικής προοπτικής. Πρέπει να απαντάει στα αποδιαρθρωτικά αποτελέσματα που είχε η πρόσδεση στο ευρώ και στην ευρωπαϊκή ενοποίηση. Πρέπει να αξιοποιεί τις πραγματικές δυνατότητες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της οικονομίας, τη γνώση και εμπειρία των εργαζομένων. Πρέπει να αποσκοπεί στην ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων με στόχο την κάλυψη βασικών αναγκών, τον περιορισμό των εισαγωγών, την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Χρειάζεται να στηρίζεται στην αναγκαία πρωτοβουλία, αυτενέργεια, δημιουργικότητα των ίδιων των εργαζομένων. Ειδικότερα η προώθηση του παραγωγικού και οικολογικού μετασχηματισμού, απαιτεί κατ' αρχήν *συνεκτικό δημοκρατικό σχέδιο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης* με ουσιαστική συμμετοχή των εργαζόμενων στην επεξεργασία και υλοποίηση του, στην κινητοποίηση όλων

των διαθέσιμων υλικών και ανθρώπινων πόρων, στη βιωσιμότητα της αναπτυξιακής διαδικασίας, στο νέο καταναλωτικό πρότυπο, στην προστασία του περιβάλλοντος, στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και στην κατανομή των αποτελεσμάτων της ανάπτυξης σύμφωνα με την συμβολή του καθενός στην παραγωγή διαδικασία. Θα αναβαθμίζει τη θέση της χώρας στο διεθνή καταμερισμό εργασίας και θα διευκολύνει ριζοσπαστικούς μετασχηματισμούς σε σοσιαλιστική κατεύθυνση.

Αυτό περνάει και μέσα από τους ακόλουθους άξονες:

- Οι δημόσιες επιχειρήσεις, και οι δημόσιες τράπεζες, το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ) και οι υπό δημόσιο έλεγχο στρατηγικές υποδομές πρέπει να αποτελούν ατμομηχανή της διαδικασίας ανασυγκρότησης και μετασχηματισμού, με στόχο την κάλυψη των πραγματικών κοινωνικών αναγκών. Αναγκαία αφετηρία, όπως τονίσαμε, να σταματήσουν όλες οι σε εξέλιξη ιδιωτικοποιήσεις και να επανεθνικοποιηθούν οι ΔΕΚΟ που ιδιωτικοποιήθηκαν. Σε αυτό το πλαίσιο χρειάζεται και εκ νέου διαμόρφωση εθνικού αερομεταφορέα και δημόσιου ακτοπολοϊκού φορέα.
- Δεδομένης της ευθύνης που έχουν οι δυνάμεις του κεφαλαίου για το στρεβλό υπόδειγμα ανάπτυξης που επικράτησε αλλά και της αποδιάρθρωσης που έφεραν τα μνημόνια είναι σαφές ότι χρειαζόμαστε κλαδική πολιτική με δημόσιο χαρακτήρα. Χρειάζεται ιεράρχηση των κλάδων και των προϊόντων που πρέπει να στηριχτούν, στο πλαίσιο συνολικού σχεδιασμού, με κριτήρια τις κοινωνικές ανάγκες και το σπάσιμο της εξάρτησης από εισαγωγές. Η κλαδική πολιτική δεν πρέπει να στηριχτεί στην κλασική και αποτυχημένη μέθοδο της παροχής ενισχύσεων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Απαιτείται ρήξη από την νοοτροπία της προσέλκυσης επενδύσεων σε βάρος του περιβάλλοντος και των δικαιωμάτων των εργαζομένων.
- Πρωτίστως, η βιομηχανική πολιτική θα στηριχτεί στην διαμόρφωση νέων δημόσιων επιχειρήσεων καθώς και στην ενίσχυση αυτοδιαχειριζόμενων και συνεταιριστικών επιχειρημάτων. Χρειάζεται συγκεκριμένη κλαδική βιομηχανική πολιτική και σχεδιασμό της οικονομικής πολιτικής σε κρίσιμους κλάδους όπως η ενέργεια, η φαρμακοβιομηχανία, τα ναυπηγεία, οι μεταφορές. Προς το σκοπό αυτό κεντρικό στόχο αποτελεί η ανασυγκρότηση μιας ενιαίας δημόσιας ΔΕΗ και η μείωση του ενεργειακού κόστους. Χρειάζεται να σχεδιάσουμε την ανασυγκρότηση συγκεκριμένων κλάδων όπως είναι η κλωστοϋφαντουργία, η αγροτοδιατροφική βιομηχανία, η χημική βιομηχανία. Χρειάζεται δημόσια στήριξη και ανάπτυξη κλάδων υψηλής τεχνολογίας (μικροηλεκτρονική κ.λπ.). Η τουριστική ανάπτυξη πρέπει να στηρίζεται στη μικρή και μεσαία κλίμακα, στην αποφυγή φαραωνικών επενδύσεων, στο σεβασμό στο περιβάλλον,

στη συνέργεια με τους ντόπιους παραγωγούς, στην αποφυγή της τουριστικής μονοκαλλιέργειας.

- Ο εργατικός και λαϊκός έλεγχος και η λαϊκή πρωτοβουλία πρέπει να αποτελεί βασική πλευρά του νέου οικονομικού μοντέλου. Αυτό αφορά την ενεργό συμμετοχή των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα της οικονομίας, την πλατιά δημοκρατική συζήτηση μέσα στην κοινωνία και στο κίνημα των εργαζομένων των βασικών κατευθύνσεων της οικονομικής πολιτικής, την ενθάρρυνση αυτοδιαχειριστικών εγχειρημάτων. Πρέπει νομοθετικά να κατοχυρωθεί η δυνατότητα να μπορούν να αναλάβουν οι εργαζόμενοι επιχειρήσεις που κλείνουν, απαλλασσόμενοι από τα βάρη ή χρέη που τους φόρτωσαν οι προηγούμενοι ιδιοκτήτες, επιτρέποντας έτσι να τεθεί ξανά σε κίνηση μεγάλο μέρος του αργού παραγωγικού δυναμικού αλλά και να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας. Η επέκταση μορφών αυτοδιαχείρισης και εργατικού ελέγχου, ο πειραματισμός με συλλογικές μορφές οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας, η αμφισβήτηση παραδοσιακών ιεραρχιών, όλα αυτά θα επιτρέψουν το μετασχηματισμό και των παραγωγικών σχέσεων.
- Χρειάζεται στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στο βαθμό που δημιουργούν θέσεις εργασίας, σέβονται την εργατική νομοθεσία και το περιβάλλον και αναπτύσσουν τη συνεργασία μεταξύ τους, με παροχή χαμηλότοκης χρηματοδότησης, υποστηρικτικών μηχανισμών προβολής και προώθησης εξαγωγών, απλοποίηση διαδικασιών αδειοδότησης, έλεγχο αγοράς και καταπολέμηση ολιγοπωλιακών δομών κ.ά. Παράλληλα χρειάζεται ενίσχυση των συνεταιριστικών επιχειρήσεων, αξιοποίηση μορφών συνεργατικής τραπεζικής, ενίσχυση δικτύων ανταλλαγής και αλληλέγγυας οικονομίας.
- Η αγροτική ανάπτυξη θα πρέπει να έχει κεντρική αιχμή την απαλλαγή από τους περιορισμούς στην παραγωγή που επιβάλλει η ΚΑΠ και ο μηχανισμός των ευρωπαϊκών επιδοτήσεων. Θα πρέπει να στηρίζεται στην αξιοποίηση εθνικών επιδοτήσεων, στη στήριξη των αγροτικών συνεταιρισμών, με εγγυήσεις αποτελεσματικότητας και λογοδοσίας στην κοινωνία, την προώθηση καλλιεργειών ισχυρής προστιθέμενης αξίας με έμφαση στην τυποποίηση και την προβολή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των προϊόντων, στη βελτίωση καλλιεργητικών μεθόδων και εισαγωγή νέων ποικιλιών και την αναβίωση παλιότερων, στη στήριξη της βιολογικής γεωργίας. Δημόσια μέτρα και πολιτικές για μείωση του κόστους παραγωγής, χαμηλότοκη χρηματοδότηση, κλαδικές πολιτικές και εθνική πολιτική για τα βασικά αγροτικά προϊόντα, προστασία των προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ, καθετοποίηση της παραγωγής, ελαχιστοποίηση της ψαλίδας των τιμών από το χωράφι στον καταναλωτή, ανάπτυξη της έρευνας και της σποροπαραγωγής, απαγόρευση καλλιέργειας και εμπορίας μεταλλαγμένων. Αξιοποίηση εμπειρίας κινήματων χωρίς μεσάζοντες για την άμεση πρόσβαση των παραγωγών στους

καταναλωτές. Χρειάζεται συνολική αλλαγή όχι απλώς των όρων αγροτικής παραγωγής αλλά και συνολικά του αγροτοδιατροφικού υποδείγματος με έμφαση στην εποχικότητα, στην τοπικότητα, στην ποιότητα και την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και της υγείας.

- Τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ, απαλλαγμένα από το βάρος των πολιτικών της αγοραίας επιχειρηματικής αντίληψης θα διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην παραγωγή κοινωνικά χρήσιμης γνώσης και τεχνολογίας, ώστε να παίξουν πρωτοπόρο ρόλο σε ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης που να στηρίζεται στις κοινωνικές ανάγκες και την προστασία του περιβάλλοντος. Θα συνεργαστούν με τις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς.
- Ο παραγωγικός μετασχηματισμός απαιτεί μια πολύπλευρη ενεργειακή πολιτική, που να στηρίζεται σε μια πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική, αλλά και να αξιοποιεί τους ελληνικούς φυσικούς πόρους, πάντα σε σεβασμό στο περιβάλλον.
- Απαιτεί επίσης σχεδιασμένη ανάπτυξη των **μεταφορών**, ιδιαίτερα των μέσων σταθερής τροχιάς, των **δημοσίων έργων** και κοινωνικών υποδομών και αύξηση των θέσεων εργασίας. Πρωταγωνιστικό ρόλο καλείται να παίξει ο δημόσιος τομέας της οικονομίας.

4.13. Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές και η αποθέωση του καπιταλιστικού κέρδους καταστρέφουν το **περιβάλλον**, οδηγούν στην κλιματική αλλαγή και απειλούν την βιοποικιλότητα. Εμείς διεκδικούμε:

- Κατάργηση όλων των νομοθετικών ρυθμίσεων (που πολλαπλασιάστηκαν στα μνημονιακά χρόνια) που επιτρέπουν σε κάθε λογής «επενδύσεις» να παρεκκλίνουν από την περιβαλλοντική νομοθεσία, που επιτρέπουν την καταστροφή δασικών εκτάσεων, που παραδίδουν ελεύθερους χώρους σε επιχειρηματικά συμφέροντα.
- Βιώσιμη ενεργειακή πολιτική που να στηρίζεται στη μείωση της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης, τον περιορισμό της εξάρτησης από ορυκτά καύσιμα, τον διεθνή συντονισμό ενάντια στη χρήση της πυρηνικής ενέργειας, την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, σε συνεννόηση με τις τοπικές κοινωνίες.
- Διαμόρφωση πλαισίου για την μεταλλευτική εξορυκτική βιομηχανία ενάντια στη λογική της λεηλασίας και της περιβαλλοντικής καταστροφής που κυριαρχεί σήμερα. Επενδύσεις τύπου «Σκουριών» πρέπει να κλείσουν και να αντιμετωπιστεί η καταστροφή που αφήνουν.

- Ολοκληρωμένη πολιτική για τη διαχείριση των απορριμμάτων με κριτήριο όχι τα κέρδη των κάθε λογής εργολάβων αλλά την προστασία του περιβάλλοντος. Κεντρικές αρχές πρέπει να είναι η αποκέντρωση, ο δημόσιος σχεδιασμός και χρηματοδότηση και η διαμόρφωση ολοκληρωμένων συστημάτων ανακύκλωσης με έμφαση στη διαλογή στην πηγή.
- Υπεράσπιση του νερού ως δημόσιου συλλογικού αγαθού ενάντια σε όλα τα σχέδια άμεσης ή έμμεσης ιδιωτικοποίησης των υδάτινων πόρων και των συστημάτων ύδρευσης / αποχέτευσης.
- Προστασία της βιοποικιλότητας και σεβασμός συνολικά της έμβιας φύσης.

Κάλυψη των κοινωνικών αναγκών σε Παιδεία, Υγεία, Πολιτισμό:

4.14. Παιδεία. Την περίοδο των Μνημονίων, αλλά και νωρίτερα, ο χώρος της παιδείας βρέθηκε στο στόχαστρο των νεοφιλελεύθερων πολιτικών και αντιμετωπίστηκε ως μοχλός καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων. Το κύμα περικοπών στην περίοδο των μνημονίων οδήγησε σε τεράστιες ελλείψεις προσωπικού, έκανε την παιδεία ακόμη πιο ταξική και επέτεινε τη σχολική διαρροή. Οι ευρωπαϊκές ντιρεκτίβες και η διαβόητη διαδικασία της Μπολονια σήμαιναν την προσαρμογή σε ένα μοντέλο επιχειρηματικής ανώτατης εκπαίδευσης με ελάχιστα έως μειωμένα επαγγελματικά δικαιώματα. Η πρότασή μας στοχεύει στην παροχή δημόσιας, δωρεάν και δημοκρατικής εκπαίδευσης, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς. Προϋπόθεση έχει τη δραστική αύξηση των κονδυλίων στην εκπαίδευση και έρευνα με την επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό και υποδομές και την ενίσχυση των κοινωνικά ασθενέστερων στρωμάτων. Στόχος μας είναι η αποτροπή της στεγανοποίησης της γνώσης και της κατάτμησής της, διαδικασία που στο Λύκειο αποφεύγεται με ένα διαφορετικό τρόπο πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ικανό να μετατρέψει το σχολείο σε χώρο ανάπτυξης σκέψης και δημιουργικότητας. Στόχος μας είναι η καλλιέργεια της σφαιρικής και σε βάθος γνώσης και όχι η απόκτηση ποικίλων δεξιοτήτων, κατά τη νέο-φιλελεύθερη κυρίαρχη άποψη, που απαξιώνονται ραγδαία ενώ αναστέλλουν τη δυνατότητα σύνθεσης και εμπάθυνσης της γνώσης. Ένα εκπαιδευτικό σύστημα που στηρίζεται σε συλλογικές δημοκρατικές λειτουργίες διοίκησης και ελέγχου «από τα κάτω» και ταυτόχρονα δημιουργεί ένα ανθρώπινο και ελκυστικό περιβάλλον μάθησης επιτρέποντας την ανάπτυξη και άλλων πλευρών της συλλογικής και ατομικής ζωής. Αναγκαία συνθήκη και προϋπόθεση δια όλα τα παραπάνω είναι ο διαχωρισμός Εκκλησίας και Κράτους. Πιο συγκεκριμένα διεκδικούμε:

- **Σχολείο:** Ενιαίο και 12ετές, δημόσιο και δωρεάν, με διετή δημόσια προσχολική αγωγή για κάθε παιδί και νέο/νέα χωρίς φυλετικές, εθνοτικές και θρησκευτικές

διακρίσεις. Προτεραιότητα της πολιτείας θα είναι η δημιουργία και ενίσχυση υποστηρικτικών δομών με πρόσθετη διδακτική στήριξη, ενισχυτική διδασκαλία, τάξεις υποδοχής. Απαραίτητη κρίνεται η αλλαγή των αναλυτικών προγραμμάτων με ενίσχυση των ανθρωπιστικών σπουδών και η μετατροπή του σχολείου από εξεταστικό κέντρο σε χώρο ελεύθερης και πολύπλευρης μάθησης.

- **Πανεπιστήμιο:** Στοχεύουμε σε μία Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με δημόσιο χαρακτήρα εξασφαλίζοντας τους αναγκαίους πόρους, απαγορεύοντας τα δίδακτρα σε μεταπτυχιακό επίπεδο, την ίδρυση ιδιωτικών ΑΕΙ, ανασχετώντας την πολύπλευρη ιδιωτικοποίηση του πανεπιστημίου εκ των ένδον και ενισχύοντας τη φοιτητική μέριμνα, μέτρα που θα αναστείλουν τους ταξικούς φραγμούς ενώ θα απελευθερώσουν την πρόσβαση παιδιών από λαϊκά στρώματα και θα υποστηρίξουν τη φοίτηση τους. Ταυτοχρόνως θα ενισχύσουμε τη λογική της θεραπείας ολοκληρωμένων και εις βάθος επιστημονικών αντικείμενων στο προπτυχιακό επίπεδο με ενιαία πτυχία που θα παρέχουν ίσα δικαιώματα σε αποφοίτους των συναφών προγραμμάτων σπουδών. Η αποτροπή του κατακερματισμού τους σε εξειδικεύσεις με αμφίβολο περιεχόμενο που έχουν εισαχθεί από αγοραίες λογικές μετατρέποντας τη γνώση σε δεξιότητα είναι το κομβικό στοιχείο στην κατεύθυνση αυτή. Προϋπόθεση για τα παραπάνω είναι η αποκατάσταση της δημοκρατικής λειτουργίας και των συλλογικών διαδικασιών συμμετοχής σύμπασας της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διοίκηση και στη διαδικασία λήψης και ελέγχου των αποφάσεων.
- **Έρευνα:** Στόχος είναι η διαμόρφωση και η υλοποίηση μιας εθνικής ερευνητικής πολιτικής βασισμένης στην ανάπτυξη της έρευνας και καινοτομίας που θα παράγεται από δημοσία ερευνητικά ινστιτούτα και θα συμβάλλει στον παραγωγικό ανασχηματισμό της χώρας. Απαιτείται επομένως ένα δημοκρατικά σχεδιασμένο πρόγραμμα έρευνας με εγγυημένη χρηματοδότηση που να ανταποκρίνεται στις κοινωνικές και οικολογικές ανάγκες. Θα έχει σκοπό την οικολογικά ορθή διαχείριση και αξιοποίηση των φυσικών πόρων, την ενίσχυση τομέων στους οποίους η χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα ή θέλουμε να αποκτήσει, την υποστήριξη του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού και των υποδομών, καθώς και την παραγωγή νέας γνώσης. Προϋπόθεση είναι η ουσιαστική διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους επιστημονικούς, κοινωνικούς και τοπικούς φορείς.
- **Πολιτισμός:** Η παγκοσμιοποιημένη οικονομία έχει θέσει τους όρους κυριαρχίας μίας μαζικής κουλτούρας μέσω της διάθεσης του πολιτιστικού προϊόντος δυναμικά σε

όλους τους καταναλωτές, που όμως δεν είναι δημόσιο αγαθό αλλά αντικείμενο προς πώληση και διατίθεται από παγκόσμια δίκτυα διάχυσης και κατανάλωσης. Η αντίσταση στην ομοιομορφία και ισοπέδωση της βιομηχανοποιημένης μαζικής κουλτούρας δεν σημαίνει βεβαίως εθνική ή πολιτισμική περιχαράκωση εφόσον το ζητούμενο είναι ο διαρκής και γόνιμος διάλογος και ανασύνθεση με τα διεθνή ρεύματα της τέχνης, τον καλλιτεχνικό προβληματισμό και τις ποικίλες μορφές τέχνης των άλλων λαών. Στόχος είναι η ενίσχυση του πολιτισμού ως δημοσίου αγαθού και η στήριξη της σύγχρονης πολιτιστικής παραγωγής και πνευματικής δημιουργίας. Ο ρόλος του κράτους είναι η συγκρότηση θεσμών και η παροχή των αναγκαίων υλικών μέσων και υποδομών για την καλλιτεχνική δημιουργία χωρίς οποιαδήποτε «από τα πάνω» παρέμβαση σε αυτήν τη διαδικασία. Αυτό προϋποθέτει την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, την ενίσχυση της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας, τη μετατροπή του χώρου της εκπαίδευσης σε κύτταρο καλλιτεχνικής παιδείας και δημιουργικότητας, τη διαμόρφωση ενός ευρύτατου πολιτιστικού δικτύου καλλιτεχνικών θεσμών και δραστηριοτήτων στην περιφέρεια και κυρίως την ενίσχυση των καλλιτεχνικών αναζητήσεων των νέων που αγωνίζονται να εκφραστούν σε συνθήκες πολύπλευρης κρίσης.

- **Αθλητισμός:** Στήριξη του μαζικού λαϊκού αθλητισμού, με έμφαση στον ερασιτεχνικό αθλητισμό, την παροχή αθλητικών εγκαταστάσεων στις τοπικές κοινωνίες, τη σύγκρουση με τα φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής στον επαγγελματικό αθλητισμό.

4.15. Υγεία. Στρατηγικός μας στόχος είναι η οικοδόμηση ενός ολοκληρωμένου δημόσιου συστήματος υγείας και πρόνοιας με άμεση, δωρεάν, καθολική και ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών σε υπηρεσίες υψηλού επιπέδου. Ένα σύγχρονο εθνικό σύστημα υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής προστασίας σημαίνει:

- Δωρεάν πρόσβαση όλων των πολιτών, των μεταναστών και των προσφύγων στο δημόσιο σύστημα υγείας - καθολική κάλυψη των βασικών αναγκών του συνόλου του πληθυσμού μέσα από τις Δημόσιες δομές υγείας. Άμεση προμήθεια όλου του εξοπλισμού για να πραγματοποιείται το σύνολο του εργαστηριακού και ιατρικού έργου από το δημόσιο σύστημα.
- Ολοκληρωμένο δημόσιο σύστημα πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, με ενημέρωση, πρόληψη και προαγωγή της υγείας, συνδεδεμένο με αναβαθμισμένη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια περίθαλψη.

- Γενναία αύξηση των κρατικών δαπανών για κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης των δομών υγείας.
- Εκδημοκρατισμός του συστήματος, αναβαθμισμένη συμμετοχή των αιρετών εκπροσώπων των εργαζόμενων και των ασθενών.
- Υπαγωγή, σε δημόσιο και κοινωνικό έλεγχο των μεγάλων ιδιωτικών κλινικών και μαιευτηρίων και σταδιακή ένταξη, σε δεύτερη φάση, των υπόλοιπων ιδιωτικών φορέων.
- Ανάπτυξη Κρατικής Φαρμακοβιομηχανίας και Εθνικής Φαρμακαποθήκης. Αλλαγή του συστήματος προμηθειών.

4.16. Πρόνοια – ΑμεΑ. Η «Λαϊκή Ενότητα» θεωρεί επιτακτική ανάγκη της λήψη άμεσων μέτρων βελτίωσης της θέσης τους με έκδοση κάρτας αναπηρίας εν είδη ταυτότητας, η οποία θα χρησιμοποιείται σε κάθε περίπτωση που το άτομο με αναπηρία, καλείται να ασκήσει δικαίωμά του που απορρέει από τους νόμους. Διασφάλιση των θέσεων εργασίας των ΑμεΑ και των οικογενειών τους που εργάζονται σε φορείς του Δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Οργάνωση και λειτουργία δημόσιων Κέντρων Αποκατάστασης Αναπήρων και κέντρων εκπαίδευσης κοινωνικής υποστήριξης και κατάρτισης. Διευκόλυνση προσβασιμότητας σε δημόσιους χώρους και δωρεάν μετακίνηση από τα δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς. Δωρεάν χορήγηση του αναγκαίου τεχνολογικού εξοπλισμού, καθώς βιβλίων και συγγραμμάτων, ανάλογα με την μορφή της κάθε αναπηρίας σε μαθητές και φοιτητές.

Για μια σύγχρονη πολιτική για τα δικαιώματα

4.17. Παρά τους σκληρούς αγώνες και τις κατακτήσεις του γυναικείου κινήματος τις τελευταίες δεκαετίες για ισοτιμία ανδρών-γυναικών, τα τελευταία χρόνια θεμελιώδη δικαιώματα των γυναικών καταπατώνται. Παλεύουμε για ίση συμμετοχή στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, για ισότιμη μεταχείριση και επαγγελματική εξέλιξη, για διασφάλιση του δικαιώματος πρόσβασης στη μόρφωση, στη μόνιμη εργασία, στην αναβάθμιση των δομών κοινωνικής πρόνοιας, στην καταδίκη της ενδοοικογενειακής βίας, των διακρίσεων, του ρατσισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η ΛΑΕ παλεύει αταλάντευτα ενάντια στο σεξισμό και στην ομοφοβία, εναντια στις διακρίσεις σε βάρος των γυναικών και των ομοφυλοφίλων στη δημόσια, ιδιωτική και καλλιτεχνική σφαίρα. Απαιτούμε άρση όλων των διακρίσεων με βάση το φύλο και το σεξουαλικό προσανατολισμό, τη δυνατότητα πολιτικού γάμου για τα ζευγάρια ατόμων του ίδιου φύλου.

4.18. Το προσφυγικό ζήτημα έχει έρθει με εκρηκτικό τρόπο στο προσκήνιο. Η «Λαϊκή Ενότητα» εκφράζει σταθερά την αλληλεγγύη της στους πολιτικούς πρόσφυγες και στους πρόσφυγες πολέμου, καθώς και στους οικονομικούς μετανάστες. Είναι αντίθετη σε κάθε ξενοφοβική και ρατσιστική αντιμετώπιση - με ακραία την περίπτωση της φασιστικής Χρυσής Αυγής - που τείνει να μετατρέψει τον «κοινωνικό πόλεμο» του κεφαλαίου, σε εθνικό «εμφύλιο» πόλεμο, στο εσωτερικό του κόσμου της εργασίας και των λαών. Αγωνίζεται εναντίον των ιμπεριαλιστικών πολέμων και επεμβάσεων που εντείνουν τις εμφύλιες διαμάχες και παροξύνουν το προσφυγικό και μεταναστευτικό πρόβλημα. Διεκδικεί την κατάργηση του Δουβλίνου III. Οι φράχτες, τα εθνικά λιμενικά σώματα, η FRONTEX, ακόμα και η απειλή του θανάτου, δεν αποτελούν εμπόδιο για όσους αντιμετωπίζουν άμεσα τον κίνδυνο επιβίωσης ή αναζητούν απελπισμένα μια καλύτερη ζωή. Διεκδικούμε την πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων των προσφύγων στο άσυλο και την κατοχύρωση ασφαλούς διαδρόμου για να φτάνουν στις χώρες προορισμού τους. Απαιτούμε ανοιχτές μορφές φιλοξενίας και όχι γκέτο ή κέντρα κράτησης, εξασφάλιση κατάλληλων υπηρεσιών διερμηνείας και δωρεάν νομικής παράστασης σε κάθε στάδιο της διαδικασίας παροχής του. Υπερασπιζόμαστε το ρόλο των κινηματικών πρωτοβουλιών αλληλεγγύης. Αρνούμαστε τη λογική των επαναπροωθήσεων και τις δολοφονικές πολιτικές της αποτροπής. Αγωνιζόμαστε ταυτόχρονα για να δοθεί ένας τέλος στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις στην περιοχή μας με προτεραιότητα την απεμπλοκή της Ελλάδας από αυτές και ως πρώτο στόχο, την αποχώρηση του ΝΑΤΟ από το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Να σταματήσει ο πόλεμος στη Συρία για να δοθεί η δυνατότητα να επιστρέψουν οι πρόσφυγες στις εστίες τους. Η οριστική λύση του δράματος των προσφύγων δεν μπορεί παρά να προέλθει από την αντιμετώπιση του προβλήματος στη ρίζα του, μέσα από την πάλη ενάντια στη φτώχεια, τον ιμπεριαλισμό και τον πόλεμο.

4.19. Όσον αφορά τους μετανάστες, απαιτούμε την κατάργηση των ρατσιστικών διατάξεων που θεσπίζουν διακρίσεις και στερούν το δικαίωμα πρόσβασης στην υγεία, την παιδεία και κοινωνική προστασία σε όσους δεν έχουν έγγραφα. Κατοχύρωση εκ νέου διαδικασίας νομιμοποίησης – κανένας μετανάστης χωρίς χαρτιά. Αποσύνδεση του δικαιώματος οικογενειακής επανένωσης από την απόδειξη ορισμένου (και μάλιστα αυξημένου) εισοδήματος. Να προβλεφθεί η δυνατότητα οικογενειακής συνένωσης των μεταναστών με τον/τη σύζυγο και τα τέκνα τους ή το μόνιμο σύντροφο. Απαγόρευση της απέλασης και της διοικητικής κράτησης των ευάλωτων ομάδων. Δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι σε αυτοδιοικητικές εκλογές για τους επί μακρόν διαμένοντες. Θέσπιση πολιτογράφησης για όσους επί μακρόν διαμένοντες το επιθυμούν. Θέσπιση αποτελεσματικού πλαισίου εντοπισμού και προστασίας των θυμάτων trafficking. Καταπολέμηση της «μαύρης εργασίας» και προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων. Ίση αμοιβή για ίση εργασία.

«Συντακτική συνέλευση» για τη δημοκρατία του εργαζόμενου λαού

4.20 Χρειαζόμαστε μια νέα, λαϊκή «μεταπολίτευση» που θα αλλάξει εκ θεμελίων το αυταρχικό και αντιδημοκρατικό πολιτικό σύστημα. Απαιτείται μια διαδικασία ριζικού εκδημοκρατισμού και πολιτικού μετασχηματισμού σε όλα τα επίπεδα, μια διαδικασία που θα απαντά στον βαθιά ταξικό και αντιδημοκρατικό χαρακτήρα που έχει πάρει σήμερα το κράτος. Κομβική πλευρά αυτής της διαδικασίας είναι για εμάς μια Συντακτική Συνέλευση, που θα φέρει κρίσιμες και μεγάλες ανατροπές μια νέα ποιότητα δημοκρατίας, εργατικού και λαϊκού ελέγχου σε όλα τα επίπεδα. Με εκτεταμένη κατοχύρωση των δημόσιων αγαθών ενάντια στην ιδιωτική εκμετάλλευσή τους και με διευκόλυνση των εθνικοποιήσεων. Με έμφαση στην άμεση δημοκρατία και τη λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία. Με θέσπιση μορφών εργατικού και λαϊκού ελέγχου σε όλα τα επίπεδα. Με θεσμική κατοχύρωση του αυτόνομου ρόλου των κοινωνικών κινημάτων στη διαδικασία μετασχηματισμού. Με σπάσιμο των στεγανών που δεν επιτρέπουν το τον πραγματικό δημοκρατικό έλεγχο στη δικαιοσύνη, το στρατό και την αστυνομία. Με εκτεταμένη κατοχύρωση των σύγχρονων κοινωνικών δικαιωμάτων.

Άμεσα προτείνουμε: Καθιέρωση της απλής και ανόθευτης αναλογικής ως παγίου συνταγματικά εκλογικού συστήματος. Ενίσχυση της άμεσης δημοκρατίας με τη θεσμοθέτηση δυνατότητας λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας, τόσο με συγκέντρωση ενός αριθμού υπογραφών, όσο και την πραγματοποίηση δημοψηφισμάτων με πρόταση ορισμένου αριθμού πολιτών. Αναβάθμιση της Βουλής σε βάρος των πρακτικών έκτακτης νομοθέτησης της εκτελεστικής εξουσίας. Περιορισμός της βουλευτικής ασυλίας μόνο στα αδικήματα συναρτώμενα με την έκφραση γνώμης και την άσκηση νομοθετικού και ελεγκτικού έργου. Να σταματήσει η ειδική προθεσμία παραγραφής για αδικήματα υπουργών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Κατάργηση βουλευτικών προνομίων. Συνταγματική προστασία από ιδιωτικοποιήσεις εκείνων των δημοσίων επιχειρήσεων και φορέων που διαχειρίζονται αγαθά κοινής ωφέλειας και υπηρεσίες δημοσίου συμφέροντος. Χωρισμός εκκλησίας και κράτους και αξιοποίηση της εκκλησιαστικής περιουσίας προς όφελος της κοινωνίας.

4.21. Εργατικός και λαϊκός έλεγχος και συμμετοχή: Ο εργατικός και λαϊκός έλεγχος και η δημοκρατική συμμετοχή οφείλουν να είναι αναπόσπαστο στοιχείο μιας διαδικασίας μετασχηματισμού. Αυτό αφορά πρώτα από όλα τη συμμετοχή εργαζόμενων στη διοίκηση των δημόσιων επιχειρήσεων και τον εργατικό έλεγχο στις ιδιωτικές, καθώς την ενίσχυση των μορφών άμεσης δημοκρατίας. Σημαίνει ακόμη: Συμμετοχή εκπρόσωπων κοινωνικών φορέων στη διαδικασία κατάρτισης του κρατικού προϋπολογισμού, τη θέσπιση δομών και διαδικασιών κοινωνικού ελέγχου στις σημαντικότερες δημόσιες υπηρεσίες. Εφαρμογή του «συμμετοχικού προϋπολογισμού» στους δήμους και περιφέρειες, συμμετοχική αξιολόγηση

παρεχόμενων υπηρεσιών. Κοινωνικός έλεγχος σε επιχειρήσεις και οργανισμούς του Δημοσίου, με τη συμμετοχή εκπροσώπων φορέων και κοινωνικών ομάδων που χρησιμοποιούν τα αγαθά ή τις υπηρεσίες τους, καθώς και εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης και εκλεγμένων εργαζομένων από τις δημόσιες επιχειρήσεις. Καθιέρωση εργατικής συμμετοχής και ελέγχου στις μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις, με δικαίωμα παρέμβασης στην παραγωγική διαδικασία, αναγνώριση της συλλογικής διαπραγμάτευσης σε επίπεδο επιχειρηματικών ομίλων, δικαίωμα συναπόφασης σε θέματα συνθηκών εργασίας, ενίσχυση αρμοδιοτήτων των εργαζόμενων σε περιπτώσεις αφερεγγυότητας και πτώχευσης επιχειρήσεων, σε ζητήματα ομαδικών απολύσεων και απόπειρας μαζικής επιβολής βλαπτικών συνθηκών εργασίας από τις επιχειρήσεις.

4.22. Δημόσια διοίκηση: Απέναντι στη διάλυση της δημόσιας διοίκησης και την ιδιωτικοποίηση εμείς διεκδικούμε ένα αναβαθμισμένο ρόλο της διοίκησης, έτσι ώστε να ασκεί τον αναγκαίο ρόλο δημόσιου ελέγχου, διασφάλισης του κοινωνικού συμφέροντος και συμβολής στο σχεδιασμό μιας άλλης πολιτικής. Για εμάς η δημόσια διοίκηση είναι κομβική ακριβώς γιατί εκεί είναι που μπορούν να οριστούν και να διασφαλιστούν τα δημόσια αγαθά απέναντι στη λογική της αγοράς. Αυτό απαιτεί ριζικές προοδευτικές αλλαγές στην δομή ,οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, διορισμούς του αναγκαίου προσωπικού, αξιοπρεπή αμοιβή των υπαλλήλων, αξιοποίηση της δικής τους πρωτοβουλίας γνώσης και εμπειρίας, κατάργηση του αυταρχικού πλαισίου που έφεραν οι μνημονιακές πολιτικές

Αυτοδιοίκηση: Περισσότερο παρά ποτέ είναι ώριμη η κατάργηση του θεσμικού πλαισίου του Καλλικράτη και η κατάργηση των μνημονιακών ρυθμίσεων που συνεπάγονται οικονομική ασφυξία. Απαιτείται ακόμη η ρήξη με τη λογική της ανταποδοτικότητας, η αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης και μια νέα δημοκρατία στο τοπικό επίπεδο που να εγγυάται αυξημένη δημοκρατική συμμετοχή και να διευκολύνει την αυτόνομη δράση των κινημάτων.

4.23. Δικαιοσύνη: Στοιχείο του νεοφιλελευθερισμού και των μνημονίων η συστηματική παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, η έξαρση του αυταρχισμού και της καταστολής και η συνέχιση του προκλητικού καθεστώτος ατιμωρησίας των κυβερνώντων. Η «Λαϊκή Ενότητα» θέτει ως πολιτική προτεραιότητα το σεβασμό και τη διεύρυνση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών καθώς και τη λειτουργία της δικαιοσύνης προς όφελος των εργαζομένων και των λαϊκών στρωμάτων. Καθιέρωση μορφών κοινωνικού ελέγχου στη Δικαιοσύνη, εκλογή της ηγεσίας της και αποτροπή των παρεμβάσεων της εκτελεστικής εξουσίας. Αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος των πολιτών σε δικαστική προστασία και δυνατότητα πρόσβασης στη Δικαιοσύνη, ώστε η οικονομική αδυναμία να μην μετατρέπεται σε δικονομική ανισότητα. Κατάργηση όλων των ειδικών «αντιτρομοκρατικών» και κατασταλτικών πλαισίων που αναιρούν τις προστατευτικές νομικές

και δικονομικές εγγυήσεις υπέρ των πολιτών, ενθαρρύνουν την ωμή αστυνομική βία, την δικαστική αυθαιρεσία και την προληπτική καταστολή. Αποποινικοποίηση συμπεριφορών που δεν ενέχουν ποινική απαξία. Απαγόρευση στέρησης της ελευθερίας για μικρής κλίμακας παραβατικότητα. Κατάργηση του περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων και αντικατάσταση της φυλάκισης των ανηλίκων με την παρακολούθηση ειδικών προγραμμάτων εκπαίδευσης, εργασίας ή απεξάρτησης, σε ανοιχτές δομές προστασίας, με δυνατότητα φιλοξενίας όσων παιδιών στερούνται στέγης και οικογένειας. Ουσιαστική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων, κατάργηση των φυλακών τύπου Γ, επέκταση εναλλακτικών κυρώσεων και εναλλακτικών τρόπων έκτισης ποινής. Κατάργηση του άβατου των φυλακών, πρόσβαση και έλεγχος από ανεξάρτητες αρχές και κοινωνικούς φορείς. Κατάργηση του μνημονιακού Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και των προκλητικών προνομίων των Τραπεζών που καθιερώνει, ενίσχυση της θέσης και των δικαιωμάτων του οφειλέτη, ιδίως ως προς τα ζητήματα κατασχέσεων και πλειστηριασμών ακινήτων και κατάργηση. Διεύρυνση της δυνατότητας άσκησης ένδικων προσφυγών εκ μέρους της κοινωνίας και των πολιτών, σε θέματα που αφορούν την διαχείριση της δημόσιας περιουσίας και την προστασία του περιβάλλοντος.

4.24. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης: Η «Λαϊκή Ενότητα» θεωρεί ότι χρειάζονται ριζοσπαστικές αλλαγές στα μμε για την αποκοπή του ομφάλιου λώρου μεταξύ ενημέρωσης και οικονομικής εξουσίας. Θεωρεί αναγκαία τη συμμετοχή των πολιτών μέσω κοινωνικών οργανώσεων στην εποπτεία της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης. Ειδικότερα προτείνει: Αδειοδότηση των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών από μηδενική βάση. Οι άδειες θα αποκτώνται για πέντε χρόνια και θα είναι ανακλητές από το ΕΣΡ. Πρόβλεψη για την παροχή αδειών τηλεοπτικών σταθμών εθνικής εμβέλειας και σε μη εμπορικές επιχειρήσεις, όπως κοινωνικές οργανώσεις και φορείς.. Όσον αφορά τη λειτουργία της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης (ΕΡΤ), πρέπει να διασφαλιστεί η πλήρης αυτονομία της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης τόσο έναντι της κυβέρνησης και του πολιτικού συστήματος, όσο και έναντι των οργανωμένων ιδιωτικών οικονομικών συμφερόντων. Στο πρόγραμμα της να αποτυπώνονται όλες οι πολιτικές τάσεις και ιδεολογικές προτιμήσεις, διασφαλίζοντας πλουραλισμό απόψεων και αμερόληπτη κάλυψη της επικαιρότητας. Η ΛΑΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη συνεταιριστικών επιχειρημάτων στον τυπο, την ενταξη των επιχειρήσεων ενημέρωσης του Διαδικτυου στις ασφαλιστικές –συνδικαλιστικές και δεοντολογικές υποχρεώσεις των λοιπων μμε, την ενίσχυση των εργαζομενων στα μμε και των σωματειων τους ως βασικο κοινωνικο αντιβαρο απεναντι στους βαρωνους του τυπου.

4.25. Πάταξη διαφθοράς και διαπλοκής: Το αστικό πολιτικό σύστημα και οι κρατικοί θεσμοί, έχουν πολλαπλώς στιγματιστεί από τα φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής. Η

αντιμετώπιση της διαφθοράς και της διαπλοκής θέτει ως προτεραιότητα: Τον εκτενή έλεγχο των περιπτώσεων εντοπισμού ή καταγγελιών διαφθοράς στη χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων, στις ιδιωτικοποιήσεις δημόσιας περιουσίας, στα εξοπλιστικά προγράμματα, δημόσια έργα και προμήθειες, στους φορολογικούς μηχανισμούς, χρηματοπιστωτικό σύστημα, μέσα μαζικής ενημέρωσης, παράνομη εξαγωγή κεφαλαίων κ.ά. Παραπομπή στη δικαιοσύνη όλων όσων εμπλέκονται σε υποθέσεις οικονομικών σκανδάλων και διαφθοράς. Ανάκτηση δημόσιων πόρων που κατασπαταλήθηκαν στην εξυπηρέτηση άνομων συμφερόντων και αξιοποίηση τους για τη χρηματοδότηση κοινωνικών και παραγωγικών έργων..

4.26. Ρήξη με τα στεγανά και τους μηχανισμούς της καταστολής. Διάλυση των ειδικών αστυνομικών δυνάμεων που βασικό στόχο έχουν τον περιορισμό της συλλογικής δράσης και την καταστολή. Κατάργηση της οπλοφορίας των αστυνομικών σε διαδηλώσεις. Αποστρατιωτικοποίηση της δομής, εκπαίδευσης και διάρθρωσης της αστυνομίας και του λιμενικού. Ακύρωση όλων των προγραμμάτων προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού (drones κ.λπ.) από την αστυνομία. Γενναία κάθαρση της αστυνομίας από τους φασιστικούς και τους νεοναζιστικούς θύλακες. Πραγματικός δημοκρατικός έλεγχος της δράσης και λειτουργίας τόσο των Σωμάτων Ασφαλείας όσο και της ΕΥΠ. Πλήρης κατοχύρωση των εργασιακών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων στα σώματα ασφαλείας.

Για μια ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική

4.27. Η Λαϊκή Ενότητα αγωνίζεται για την άμεση έξοδο της Ελλάδας από το NATO και την απομάκρυνση των αμερικανικών βάσεων από τη χώρα. Απορρίπτουμε κατηγορηματικά την εμπλοκή του NATO στο προσφυγικό, πράγμα που σημαίνει, πέραν των άλλων, ενίσχυση της επιδιαιτησίας στο Αιγαίο.

Θέλουμε οι ένοπλες δυνάμεις να έχουν ως αποκλειστική αρμοδιότητα την προάσπιση της εδαφικής ακεραιότητας και όχι τη συμμετοχή σε ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και αποστολές εκτός συνόρων. Απαιτούμε περιορισμό των αμυντικών δαπανών, ακύρωση εξοπλιστικών προγραμμάτων, διαφάνεια στις προμήθειες, αξιοκρατία στην επιλογή των στελεχών, πλήρη κατοχύρωση των πολιτικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των στρατευμένων ως ένστολων πολιτών.

Στηρίζουμε μια δίκαιη ειρηνική και βιώσιμη λύση στο Κυπριακό, χωρίς δυνάμεις κατοχής και ξένες βάσεις. Επιδιώκουμε μια πολιτική ειρήνης και φιλίας με την Τουρκία και τις άλλες βαλκανικές χώρες, με σεβασμό των υπαρχόντων συνόρων. Τασσόμαστε υπέρ της ειρηνικής επίλυσης των διμερών διαφορών στη βάση του διεθνούς δικαίου. Ζητάμε να σταματήσει

άμεσα η απαράδεκτη στρατιωτική συνεργασία της Ελλάδας με το Ισραήλ και να αναγνωριστεί πλήρως το κράτος της Παλαιστίνης.

Η εφαρμογή ανεξάρτητης, κυρίαρχης και φιλειρηνικής εξωτερικής πολιτικής δεν σημαίνει απομόνωση. Το αντίθετο. Μια ανεξάρτητη Ελλάδα θα μπορέσει να αναπτύξει ισότιμες σχέσεις αμοιβαίου οφέλους με όλο τον κόσμο. Θα ακυρώσουμε, όμως, συμφωνίες ολέθριες για την εργασία και το περιβάλλον, όπως η διαβόητη TTIP, που βάζει τις πολυεθνικές πάνω από τα εθνικά κράτη.

Μια ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική θα πρέπει να στηρίζεται στη ρήξη με τον ευρωατλαντισμό και τους περιορισμούς που επέβαλε, στην αναζήτηση δυνατότητας συνεργασιών με βάση την αμοιβαία ωφέλεια και την ισοτιμία, στην αναζήτηση ευνοϊκότερων όρων προμήθειας βασικών υλικών. Θα πρέπει ακόμη να προβάλλει την αλληλεγγύη σε όλους τους αγωνιζόμενους λαούς και τα κινήματα, γνωρίζοντας καλά ότι σε ένα αντιφατικό διεθνές περιβάλλον, δεν πρέπει να υποτιμάμε την «διπλωματία των κινήματων» και το διεθνισμό. Άλλωστε, ξέρουμε καλά ότι ο δρόμος που προτείνουμε θα σήμαινε ότι θα αποτελούσαμε όχι μόνο στόχο υπονόμευσης από τις δυνάμεις του κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού αλλά και παράδειγμα και σημείο αναφοράς που άλλοι λαοί θα ακολουθήσουν αλλάζοντας συνολικά τους διεθνείς συσχετισμούς.

4.29 Ο Ελληνισμός της διασποράς είναι «μία άλλη Ελλάδα» έξω από τα σύνορα της χώρας. Πολλοί από τα 6,5 εκατ. Έλληνες της Διασποράς βιώνουν διακρίσεις, ρατσισμό και ξеноφοβία, καταστάσεις που αντιμετωπίζουν όλοι οι οικονομικοί μετανάστες. Τα πράγματα είναι ακόμα πιο δύσκολα και σκληρά για τους νέους μετανάστες της μνημονιακής εποχής.

Μία σύγχρονη αντίληψη πρέπει να αναφέρεται στον Ελληνισμό της Διασποράς με όρους διεκδίκησης της βελτίωσης της ζωής του στις χώρες υποδοχής τους και να επιχειρεί να τον εντάσσει στους μακροπρόθεσμους σχεδιασμούς δημοκρατικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της χώρας μας.

Η Λαϊκή Ενότητα θα βρίσκεται πάντα στο πλευρό των Ελλήνων της Διασποράς, θα υποστηρίξει την επίλυση των ιδιαίτερων προβλημάτων τους στις χώρες υποδοχής και θα διευκολύνει την συμβολή τους στην προσπάθεια του λαού μας για προοδευτική έξοδο από την κρίση και τη σοσιαλιστική προοπτική.

4.30. *Οι βασικές αυτές προγραμματικές κατευθύνσεις δεν αποτελούν για εμάς προεκλογικές υποσχέσεις ή «κυβερνητικό πρόγραμμα». Ορίζουν τις διεκδικήσεις ενός αγωνιζόμενου λαού, τους στόχους ενός μεγάλου κινήματος, τις μάχες που καλούμαστε να δώσουμε. Τις καταθέτουμε για συζήτηση, γνωρίζοντας καλά ότι όλες και όλοι μαζί μπορούμε και πρέπει να σχεδιάσουμε*

και να χαράξουμε έναν νέο δρόμο. Το δρόμο που θα βγάλει τη νεοελληνική κοινωνία από τα σημερινά αδιέξοδα που την έσπρωξαν οι αστικές δυνάμεις και θα επιτρέψει οι πραγματικές δημιουργικές δυνάμεις του τόπου, οι δυνάμεις της εργασίας, της γνώσης και του πολιτισμού να γράψουν επιτέλους τη δική τους ιστορία, δικαιώνοντας τους αγώνες των προηγούμενων γενεών, διδάσκοντας αγώνα και αξιοπρέπεια, γράφοντας νέες σελίδες δικαιοσύνης και χειραφέτησης.

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΓΙΑ ΈΝΑ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ ΦΙΛΟΛΑΪΚΗΣ ΔΙΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

5.1. Η εφαρμογή των μνημονίων στη χώρα μας είναι μια στρατηγική του κεφαλαίου, ένα σχέδιο για τη ριζική τροποποίηση του συσχετισμού δύναμης σε βάρος των δυνάμεων της εργασίας. Όμως η εφαρμογή των μνημονίων άνοιξε μεγάλα ρήγματα στις σχέσεις εκπροσώπησης και αναδιέταξε τις κοινωνικές και πολιτικές συμμαχίες. Οι παλιές συμμαχίες της αστικής τάξης με τα μικροαστικά στρώματα, παραδοσιακά και νέα, δέχθηκαν τεράστιο πλήγμα με συνέπεια να καταρρεύσει το παλιό πολιτικό σύστημα όπως είχε δομηθεί στην διάρκεια της μεταπολίτευσης. Οι τεκτονικές αλλαγές στο πολιτικό σύστημα δεν πρόκειται να σταματήσουν, αφού τα μνημόνια λειτουργούν ως επιταχυντές της αποσύνθεσής του. Σήμερα το πολιτικό σύστημα βρίσκεται σε φάση αναδιαμόρφωσης, καθώς η αστική τάξη συγκροτεί νέες συμμαχίες με τμήματα των μεσαίων στρωμάτων που διεσώθησαν από την κρίση ή προσδοκούν την αναβάθμισή τους σε πιθανή φάση ανάκαμψης της χώρας. Σε κάθε περίπτωση, είναι σαφές ότι η μνημονιακή συνθήκη δεν διαμορφώνει μόνο όρους κοινωνικής καταστροφής, αλλά και πολιτικών αναταράξεων, που διαπερνούν το σύνολο του πολιτικού σκηνικού.

5.2. Το μέτωπο του ΝΑΙ στο δημοψήφισμα συνιστά μια σταθερά για το αστικό σύστημα, συσπειρώνοντας τα αστικά στρώματα και μέρος των μεσοαστικών στρωμάτων. Πολιτικά αυτό προσπαθεί κατεξοχήν να εκπροσωπήσει η ΝΔ υπό τον Κυριάκο Μητσοτάκη, που κάνει ακόμη πιο επιθετική νεοφιλελεύθερη και μνημονιακή στροφή. Το ίδιο επιδιώκουν διάφορα κόμματα του σοσιαλδημοκρατικού και νεοφιλελεύθερου «κέντρου», ενώ σε αυτή την κατεύθυνση κινείται και το μιντιακό σύστημα, παρουσιάζοντας τη μνημονιακή πραγματικότητα ως τη μόνη θεμιτή και αναγκαία. Ωστόσο, αυτό το μπλοκ συνεχίζει να δυσκολεύεται να σπάσει μια βαθύτερη καχυποψία ευρύτερων λαϊκών στρωμάτων απέναντι στα κόμματα που είναι υπεύθυνα για την ένταξη στα μνημόνια.

Από την πλευρά του, ο ΣΥΡΙΖΑ μπορεί εκλογικά να υποστηρίχτηκε από σημαντική μερίδα εργατικών και λαϊκών στρωμάτων, ως αποτέλεσμα και του εκβιαστικού τρόπου που έγιναν και οι εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2015, όμως στην πραγματικότητα η συντηρητική, και μνημονιακή μετατόπισή του τον καταγράφει σαν ένα κόμμα σοσιαφιλελεύθερης κατεύθυνσης που προσπαθεί να υποτάξει τα λαϊκά στρώματα στην κυρίαρχη, νεοφιλελεύθερη, αστική στρατηγική. Η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ προσπαθεί να προβάλλει ψευδεπίγραφα ιδεολογήματα («σκληρή διαπραγματεύση», «εκμετάλλευση αντιθέσεων ΕΕ-ΔΝΤ»), που γρήγορα καταλήγουν στον κάλαθο των αχρήστων, όπως π.χ. το αλήστου μνήμης προεκλογικό «παράλληλο πρόγραμμα», καθώς και να χαράξει νέες ψευδεπίγραφες διαχωριστικές γραμμές απέναντι στη νεοφιλελεύθερη ΝΔ και να δώσει την επίφαση ενός

δικομματισμού-διπολισμού που δεν υπερβαίνει το μνημονιακό πλαίσιο. Η σκληρή πραγματικότητα είναι ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έχει πάρει διαζύγιο από την Αριστερά, δεν εκπροσωπεί τα λαϊκά στρώματα με την πολιτική του, ακόμη και εάν τα εκβιάζει κραδαίνοντας τον «μπαμπούλα» των κομμάτων του προηγούμενου μνημονιακού στρατοπέδου.

Από τη δική του μεριά το ΚΚΕ, παρότι εξακολουθεί να διατηρεί απήχηση σε τμήμα των πληττόμενων εργατικών και μικροαστικών στρωμάτων, εντούτοις εξακολουθεί να μην μπορεί να διατυπώσει όρους εναλλακτικής πολιτικής πρότασης, που να μπορεί σήμερα να ανοίξει ρήγματα για τη βελτίωση των θέσεων των λαϊκών τάξεων, παραπέμποντας τα όλα σε ένα μακρινό σοσιαλιστικό μέλλον. Αντίστοιχα, ο χώρος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, παρά την αγωνιστική στάση στα κοινωνικά μέτωπα, υποκαθιστά την πολιτική και προγραμματική δουλειά με έναν γενικόλογό αντικαπιταλισμό, ενώ υποτιμά την ανάγκη μετωπικών πρωτοβουλιών στο πολιτικό επίπεδο, πέραν του αμυντικού κινηματισμού.

Όσο για την νεοναζιστική Χρυσή Αυγή, η ισχυρή παρουσία της εξακολουθεί να αποτελεί όχι μόνο σύμπτωμα της κρίσης του αστικού πολιτικού συστήματος, όπως και της νομιμοποίησης από τα συστημικά κόμματα της «ατζέντας της ακροδεξιάς» (ρατσισμός, ξενοφοβία, αυταρχισμός), αλλά και ένδειξη των ελλειμμάτων στην παρέμβαση των ρευμάτων της Αριστεράς απέναντι σε κρίσιμα τμήματα των λαϊκών τάξεων, που έκανε την ρατσιστική και φασίζουσα ιδεολογία να φαντάζει «αντισυστημική».

5. 3. Η συνθηκολόγηση της κυβέρνησης Τσίπρα και η ένταξη του ΣΥΡΙΖΑ στο μνημονιακό στρατόπεδο όχι μόνο δεν αναιρεί, αλλά κάνει ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη για μια συστράτευση της εργατικής τάξης, των ανέργων, της νεολαίας, των μικρομεσαίων στρωμάτων της πόλης που καταστρέφονται από τις μνημονιακές πολιτικές, της μικρομεσαίας αγροτιάς, των στρωμάτων της μισθωτής διανοήσης, του επιστημονικού δυναμικού γύρω από ένα εναλλακτικό σχέδιο ρήξης. Αυτό που απαιτείται σήμερα είναι να ανατρέψουμε τον αρνητικό συσχετισμό δύναμης που διαμορφώθηκε μετά την ψήφιση του μνημονίου Τσίπρα και τις εκλογές του Σεπτεμβρίου. Πρώτιστο καθήκον της ΛΑΕ και όλων των αριστερών και αντιμνημονιακών δυνάμεων είναι να αποτρέψουν να εμπεδωθεί στη συνείδηση των λαϊκών μαζών η μνημονιακή κοινωνία που επιχειρούν να οικοδομήσουν. Ο μεγαλύτερος αγώνας είναι να μην περάσει η αποδοχή, ο εθισμός, η εξατομίκευση, η αποδοχή τετελεσμένων. Η μαζική απεύθυνση, η μόνιμη κατεύθυνση πολύπλευρης μαζικής δράσης, συγκρότησης αντιστάσεων και οικοδόμησης κινημάτων, σε συνδυασμό με την επίμονη μετωπική πρόσκληση και την πολιτική-προγραμματική πρόταση, είναι σε θέση να βγάλει ξανά στο προσκήνιο μια κοινωνική και πολιτική δυναμική ικανή να ανατρέψει το μνημονιακό καθεστώς.

Ένας αξιόπιστος μετωπικός πολιτικός φορέας, που προσφεύγει κυρίως στο λαό για να συγκροτήσει τις αντιστάσεις του, που έχει πολιτικό σχέδιο και πρόταση, που δείχνει έναν άλλο πραγματικά εναλλακτικό δρόμο, που οδηγεί σε αποτελεσματικές αγωνιστικές κινητοποιήσεις και όχι σε άστοχες ενέργειες και άθλιες συνθηκολογήσεις, αποτελεί την ικανή συνθήκη για να ξεπεραστούν τα εμπόδια που συντείνουν στην ύπαρξη του κλίματος της απογοήτευσης, αποκάρδιωσης, παραίτησης μεγάλου μέρους αγωνιστών και αντιμνημονιακών κοινωνικών δυνάμεων που θέλουν μια ριζοσπαστική διέξοδο από τον φαύλο κύκλο της εξαθλίωσης του ευρώ και της υποτέλειας. Εκεί στρατεύεται σήμερα η ΛΑΕ. Αυτό το σκοπό υπηρετεί ο αναγκαίος στόχος όχι απλώς να συσπειρωθούν κάποιες αριστερές και αντιμνημονιακές αλλά να επανιδρυθεί κυριολεκτικά η Αριστερά ως δύναμη πολιτικού και κοινωνικού μετασχηματισμού και πολιτιστικής αναγέννησης και να αποτελέσει την πολιτική και ιδεολογική ραχοκοκαλιά μιας νικηφόρας αναμέτρησης με τα μνημόνια, τη φυλακή του ευρώ, το βραχνά του χρέους, τελικά με τον ίδιο τον ιμπεριαλισμό και τον καπιταλισμό.

5.5. Η ριζοσπαστική ανατροπή στη χώρα μας θα είναι μια μεγάλη προσπάθεια, η οποία πρέπει να πάρει χαρακτήρα πολιτικο-κοινωνικού κύματος για να μπορέσει να πετύχει και να σαρώσει τα μεγάλα εμπόδια που θα τεθούν μπροστά της. Το σύστημα, παρά την κρίση του, έχει τεράστια δύναμη αποτροπής και αφομοίωσης και απαιτείται η κατάκτηση της ηγεμονίας των ιδεών, των προτάσεων, των πρακτικών και των υποκειμένων της ριζοσπαστικής ανατροπής. Πρέπει να δημιουργηθεί μέσα στην κοινωνία ένα κλίμα του αναπόφευκτου όσον αφορά μεγάλες προοδευτικές δομικές αλλαγές, που πρέπει άμεσα να δρομολογηθούν και οι οποίες θα συγκροτούν ένα μεγάλο ποτάμι που δεν γυρίζει πίσω. Αυτό προϋποθέτει μια μεγάλης εμβέλειας ιδεολογική, πολιτική, οργανωτική και κινηματική παρέμβαση, που δεν θα έχει προηγούμενο στην ιστορία της χώρας σε ειρηνική περίοδο και η οποία θα κατακτιέται σε μια διαδικασία κίνησης. Η μαχόμενη Αριστερά μπροστά σε αυτή την προσπάθεια πρέπει να επαναοριοθετήσει ορισμένα κρίσιμα ζητήματα τακτικής και στρατηγικής.

Η ΛΑΕ διεκδικεί μέσα από την πολιτική της δράση και τις πρωτοβουλίες της να ανατραπεί η μνημονιακή πολιτική, κάτι που προϋποθέτει την απομάκρυνση και της σημερινής κυβέρνησης και συνολικά του μνημονιακού μπλοκ. Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι σήμερα δεν εμφανίζεται ως άμεσα ρεαλιστική η δυνατότητα για προώθηση εναλλακτικής λύσης και στο κυβερνητικό επίπεδο, η ταχεία αποσταθεροποίηση της κυβέρνησης, η μεγάλη ρευστότητα και τα αδιέξοδα όλου του μνημονιακού πολιτικού συστήματος, δημιουργούν μια δυναμική ανατροπών, την οποία πρέπει να επιταχύνουμε με μαζικούς κινηματικούς και πολιτικούς όρους.

5.6. Η κατάκτηση της κυβέρνησης απαιτεί έναν αγώνα συγκέντρωσης δύναμης και μεγάλες λαϊκές συγκρούσεις πάνω στους δίδυμους ενιαίους πολιτικούς στόχους: α) της ήττας και

απομάκρυνσης της κυβέρνησης και του μνημονιακού καθεστώτος και β) της αναγκαίας σύγκρουσης και εξόδου από τα πλαίσια και το σύστημα της ευρωζώνης με κατεύθυνση οικοδόμησης μιας νέας Ελλάδας σε μια άλλη Ευρώπη. Η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας από το μέτωπο των εργατικών και λαϊκών δυνάμεων είναι η εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση για την ριζοσπαστική ανατροπή στη χώρα, αλλά η πραγμάτωση αυτής της εξουσίας δεν θα είναι ένα μονόπρακτο έργο. Η κατάκτηση της κυβέρνησης είναι μόνο ένας κρίκος σε αυτή τη διαδικασία και, βέβαια, αποτελεί επιδίωξή μας, η οποία, όμως, δεν συνιστά εργολαβική ανάθεση, αλλά εντολή μεγάλων συγκρούσεων, που δεν θα γίνουν στο όνομα των λαϊκών στρωμάτων, αλλά από τις ίδιες τις λαϊκές δυνάμεις. Συνεπώς, το πρώτο ζήτημα που πρέπει να προβλεφθεί και να κατοχυρωθεί είναι οι θεσμοί λαϊκής εξουσίας που μαζί με τους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς πρέπει να διαμορφώνουν την κίνηση των πραγμάτων και να αποδομούν τον υπάρχοντα κρατικό μηχανισμό. Η δημοκρατία και η λαϊκή συμμετοχή πρέπει να ανθίσουν στη χώρα μας.

Η διαδικασία αυτή δεν ξεκινά από τη στιγμή της ανάληψης της κυβερνητικής εξουσίας, αλλά ξεκινά από τώρα με ανάπτυξη των αγώνων του λαϊκού κινήματος, με άτυπες μορφές λαϊκής παρέμβασης, με τη διαμόρφωση συσπειρώσεων πάνω στα μεγάλα αιτήματα, με τη δημιουργία συνεργατικών και αυτοδιαχειριστικών παραγωγικών υποδειγμάτων, με λαϊκές μορφές αλληλεγγύης, με τη συσπείρωση του λαού σε ένα εναλλακτικό σχέδιο για τη ριζοσπαστική αλλαγή στη χώρα.

5.7. Η ΛΑΕ φιλοδοξεί να παίξει το ρόλο ενός πολιτικού μετώπου που συνιστά όχι απλά το πιο πρωτοπόρο κομμάτι, αλλά και τον «πυροκροτητή» και τον εκφραστή μιας νέας μαζικής, εξεγερτικής προσπάθειας. Η στρατηγική στόχευση της ΛΑΕ είναι να τραβήξει σημαντικά τμήματα της κοινωνίας έξω από την επιρροή του νέου διπολισμού, να δημιουργήσει έναν ανατρεπτικό πόλο που θα συγκροτεί μια νέα συμμαχία του λαού πάνω σε ένα πρόγραμμα εναλλακτικής εξουσίας και μετάβασης σε μια νέα φάση κοινωνικοοικονομικής ανασυγκρότησης, στενά συνδεδεμένη με τον ορίζοντα του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού.

Οι κοινωνικές δυνάμεις που μπορούν να φέρουν σε πέρας αυτή την τεράστια προσπάθεια είναι κυρίως η εργατική τάξη και συνολικά οι εργαζόμενοι, αλλά επίσης οι φτωχοί και μεσαίοι αγρότες, τα μικρομεσαία στρώματα της πόλης που επλήγησαν από τα μνημόνια, τα τμήματα της διανοήσης που πολώνονται προς την πλευρά της εργασίας και η νεολαία. Αναπότρεπτα τα αιτήματά τους συγκρούονται με τα μνημόνια και τις ληστρικές νεοφιλελεύθερες πολιτικές που εκπορεύονται από την ευρωζώνη και την ΕΕ και ο βαθμός κατανόησης αυτής της πραγματικότητας με την δική μας συμβολή θα ενισχύεται διαρκώς. Το μείζον ζήτημα για τη ΛΑΕ είναι να κατανοήσουν ότι ΝΑΙ, υπάρχει διαφορετικό, ρεαλιστικό σχέδιο και ότι υπάρχουν οι πολιτικές δυνάμεις να χειριστούν την έξοδο από την κρίση με όρους ρήξης με τα μνημόνια και ριζοσπαστικής ανατροπής. Χρειάζεται λοιπόν να χτιστεί ένα

μεγάλο κοινωνικό και πολιτικό μέτωπο, μέτωπο ριζοσπαστικής, φιλολαϊκής διεξόδου στη βάση των αξόνων του μεταβατικού προγράμματος για κατάργηση των μνημονίων, της λιτότητας και της επιτροπείας, στάση πληρωμών-διαγραφή του χρέους, εθνικοποιήσεων και παραγωγικού μετασχηματισμού, εξόδου από την ΟΝΕ και σύγκρουσης με την ΕΕ. Ένα τέτοιο μέτωπο ρήξης, ανατροπής και ελπίδας, μέτωπο δημοκρατικό, προοδευτικό, πατριωτικό και διεθνιστικό συνάμα, μπορεί να βγάλει την Ελλάδα από την κρίση και να δώσει στο λαϊκό κίνημα την συνευθύνη σε αυτή την ανατρεπτική πορεία. Προς αυτή την κατεύθυνση η ΛΑΕ θα αναλάβει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες.

5.8. Το μέτωπο αυτό, στο οποίο πρωταγωνιστικό ρόλο διεκδικούμε να παίζει η ΛΑΕ, απαιτεί τη συσπείρωση σύμπασας της μαχόμενης Αριστεράς, η οποία θα είναι ο πυρήνας και η κινητήρια δύναμη. Και πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη που τους αναλογεί αυτές οι δυνάμεις και τα ρεύματα, είτε μιλάμε για το ΚΚΕ είτε για την ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Την ίδια στιγμή μόνο μια τέτοια μετωπική λογική και κατεύθυνση μπορεί να δώσει και διέξοδο στην αναζήτηση του ανένταχτου κόσμου της ριζοσπαστικής Αριστεράς. Ωστόσο, η έκταση της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης θέτει την ανάγκη συμπόρευσης και με αντιμνημονιακές-δημοκρατικές-πατριωτικές δυνάμεις και ανένταχτους αγωνιστές που από κοινωνική άποψη αντικειμενικά εντάσσονται στην Αριστερά και επιθυμούν να αγωνιστούν ενάντια στα μνημόνια και στο καθεστώς υποτέλειας, χωρίς κατ' ανάγκη να συμφωνούν στο σύνολο του προγραμματικού μας πλαισίου.

Αυτή η αναγκαία πολιτική συμμαχία για την ανατροπή είναι ανάγκη να χτίζεται και από τα πάνω και από τα κάτω και ιδίως να χτίζεται στους χώρους των κοινωνικών αγώνων. Η ιδέα του φόρουμ διαλόγου και κοινής δράσης στο οποίο θα εμπλέκονται αυτές οι δυνάμεις, μπορεί να αποδειχτεί μια χρήσιμη μορφή την οποία πρέπει να προωθήσουμε. Ταυτόχρονα, πρέπει να τροφοδοτείται από κοινές κεντρικές πολιτικές πρωτοβουλίες και μετωπικές πρακτικές σε όλα τα επίπεδα. Η ΛΑΕ δεν πρέπει να φοβηθεί το πλατύ άνοιγμα και την κοινή δράση πάνω στα προβλήματα και κυρίως πρέπει να απευθυνθεί άμεσα στην κοινωνία, στον κόσμο της δουλειάς, της ανεργίας, της επισφάλειας και των προλεταριοποιούμενων μεσαίων στρωμάτων. Αυτή είναι η κύρια δεξαμενή αγωνιστών του μετώπου.

Σήμερα η υπόθεση της φιλολαϊκής διεξόδου από την κρίση θα κριθεί από το πώς θα αναμετρηθούμε με τα ερωτήματα που μπαίνουν μπροστά μας:

- Από το πώς θα συνεισφέρουμε στην ανασυγκρότηση της λαϊκής αγωνιστικότητας και αυτοπεποίθησης: ταξική ανασυγκρότηση και αγωνιστικός συντονισμός στο εργατικό κίνημα, μαχητική επιστροφή του κινήματος της νεολαίας, αλληλεγγύη στους πρόσφυγες και πάλι ενάντια στον πόλεμο, τον ιμπεριαλισμό και την κυβερνητική αντιμεταναστευτική πολιτική, νέες μορφές ενότητας του

αγωνιζόμενου λαού στο τοπικό επίπεδο, ανάδειξη ορόσημων αντικυβερνητικού - αντιμνημονιακού αγώνα

- Από τη συμβολή μας στην επεξεργασία ενός εφικτού και αναγκαίου «άλλου δρόμου» για την ελληνική κοινωνία, ένα πρόγραμμα δημοκρατίας, αξιοπρέπειας και παραγωγικού μετασχηματισμού
- Από το εάν στην πράξη και όχι στα λόγια θα βάλουμε πλάτη στην επανίδρυση της Αριστεράς ως δύναμης αντίστασης και ανατροπής απέναντι στη σημερινή συκοφάντησή της από την ταύτιση με τις μνημονιακές πολιτικές και τη συνθηκολόγηση.

5.9. Ιδιαίτερα κρίσιμο ζήτημα για την ΛΑΕ και το εγχείρημά μας είναι η κατάσταση του μαζικού και κύρια του εργατικού, συνδικαλιστικού κινήματος. Η κυριαρχία του κυβερνητικού, εργοδοτικού και κομματικού συνδικαλισμού, η γραφειοκρατική λειτουργία τους, έχουν αποστεώσει τη συνδικαλιστικό κίνημα και πνίγουν θετικές δράσεις που με δυσκολίες αναπτύσσονται από τα κάτω. Οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης, η ανεργία, η επισφάλεια, ο φόβος της απόλυσης, λειτουργούν αντιφατικά, τροφοδοτώντας από τη μια μεριά τον ριζοσπαστισμό, αλλά και αισθήματα ανασφάλειας, που εμποδίζουν την ανάπτυξη των αγώνων. Η έλλειψη μαζικότητας και ιδίως ο χαμηλός βαθμός οργάνωσης των επισφαλώς εργαζομένων, των μεταναστών και της νεολαίας, απαιτούν άμεση αντιμετώπιση και πρέπει να διαμορφωθούν αντίστοιχες αγωνιστικές συσπειρώσεις μέσα στα συνδικάτα.

Οι πλειοψηφίες των ηγεσιών έχουν απαξιωθεί από την ίδια τους τη στάση και έχουν απωλέσει την εμπιστοσύνη των εργαζομένων. Συνιστούν εμπόδιο για το συνδικαλιστικό κίνημα και απαιτείται η δράση για την δημοκρατική αντικατάστασή τους με ριζική αλλαγή του συσχετισμού δυνάμεων με ενωτικές προσπάθειες όσων πιστεύουν στο ταξικό διεκδικητικό κίνημα, στην αγωνιστική ενότητα δράσης, στο χτύπημα των εκφυλιστικών φαινομένων σε όλη την κλίμακα των συνδικάτων.

Το συνδικαλιστικό κίνημα χρειάζεται ριζική αναδιοργάνωση και μαχητικό αναπροσανατολισμό με έμφαση στο δυνάμωμα του ρόλου των πρωτοβάθμιων σωματείων και στην αναβάθμιση της ενεργητικής συμμετοχής των εργαζομένων στις αποφάσεις και στη δράση. Αυτή η προσπάθεια πρέπει να γίνεται παράλληλα με την ανάπτυξη των αγώνων. Ταυτοχρόνως είναι ανάγκη να δημιουργηθεί ένα κέντρο συντονισμού και αγώνα ώστε να εξασφαλίζεται σήμερα η αγωνιστική δράση χωρίς να υπονομεύεται η αρχή της οργανωτικής ενότητας του συνδικαλιστικού κινήματος.

Μια πραγματικά πλατειά μορφή συντονισμού πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων οργανώσεων είναι επείγον να σχηματιστεί και να συντονίσει τους εργατικούς αγώνες, να αντιμετωπίσει τη συμβιβαστική και ηττοπαθή τακτική της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας,

ενώ μια αποκεντρωμένη δραστηριότητα στις γειτονιές και σε χώρους εργασίας με επιτροπές αγώνα μπορεί να στηρίζει ένα μεγάλο δίκτυο κινητοποιήσεων. Η συσπείρωση αυτή και οι δράσεις από τα κάτω, θα κριθούν κυρίως στην ικανότητα κατάκτησης της αγωνιστικής συσπείρωσης ευρύτερων μαζών εργαζομένων και όχι από ενδοαριστερές διαμάχες για την καθαρότητα των πλαισίων που απωθούν τους εργαζόμενους. Η προώθηση της ενότητας δράσης της εργατικής τάξης και η ηγεμονία της στο ευρύτερο μέτωπο των κοινωνικών δυνάμεων που αντιπαλεύουν τα Μνημόνια και τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές, είναι κρίσιμο ζήτημα για την προώθηση του μεταβατικού προγράμματος αντιμνημονιακής ανατροπής και σοσιαλιστικής προοπτικής.

Σεβόμενοι την αυτονομία των κινημάτων, συμβάλλουμε με όλες μας τις δυνάμεις σε κινήματα πολιτών για τα λαϊκά προβλήματα, τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα, την υπεράσπιση των δημοσίων αγαθών. Συμβάλλουμε αποφασιστικά σε κινήματα αλληλεγγύης, υπεράσπισης των μεταναστών και προσφύγων, στο αντιφασιστικό κίνημα. Η συνεισφορά όλων αυτών των πρωτοβουλιών και κινημάτων είναι σημαντική στην προσπάθεια χειραφέτησης της κοινωνίας, προοπτικά δε - ιδίως σε στιγμές αποφασιστικής κλιμάκωσης των ταξικών αγώνων - και στο χτίσιμο μιας προοδευτικής άτυπης «εξουσίας» των από κάτω, η οποία μπορεί να συμβάλει στην ριζοσπαστική αλλαγή στη χώρα μας.

5.10. Ένα μεγάλο πολιτικό ρεύμα ριζοσπαστικής ανατροπής πρέπει να έχει ενισχυμένες δράσεις μέσα στην τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση, η οποία αποτελεί σημαντικό πεδίο πάλης για τις λαϊκές ανάγκες, απέναντι στις πολιτικές του Κεφαλαίου, του κεντρικού κράτους και της Ε.Ε. Συγκρουόμαστε με τις μνημονιακές πολιτικές και με όσους τις υποστηρίζουν και τις εφαρμόζουν στην αυτοδιοίκηση κάθε βαθμού. Αγωνιζόμαστε για να αποδευθυνθούν οι δήμοι από τα δεσμά της κυβερνητικής και κρατικής εξουσίας, του Καλλικράτη και τις νεοφιλελεύθερες-μνημονιακές πολιτικές που τους στεγνώνουν και τους μετατρέπουν σε γρανάζια αντιλαϊκών πολιτικών. Για τη ρήξη με τη λογική της απλής διαχείρισης της κυρίαρχης πολιτικής, την ανυπακοή στις μνημονιακές κατευθύνσεις, την εξυπηρέτηση των επιχειρηματιών. Για τη μέγιστη δυνατή συμμετοχή των πολιτών και των κινημάτων στην διαχείριση των υποθέσεων που τους αφορούν

5.11. Κομβικό ζήτημα για την επιτυχία του εγχειρήματος της ανατροπής και της ριζοσπαστικής αλλαγής με κατεύθυνση το σοσιαλισμό είναι η δημιουργία ενός μεγάλου μαζικού κινήματος της νέας γενιάς, η οποία πρέπει να εισβάλει στο κοινωνικό πεδίο και στο πολιτικό σκηνικό και να δημιουργήσει νέους όρους πάλης. Το νεολαιίστικο κίνημα στον τόπο μας έχει γράψει ιστορία, μεγάλες και νικηφόρες μάχες. Σήμερα που η νεολαία αντιμετωπίζεται ως η χαμένη γενιά, ως αναλώσιμο υλικό, σήμερα που αναπτύσσεται κλίμα απογοήτευσης και μαζικής φυγής νέων στο εξωτερικό είναι ανάγκη να υπάρξει δυναμική επιστροφή στο προσκήνιο των αγώνων της νεολαίας. Αυτό περνάει μέσα από τον αγώνα για

ένα μαχητικό και αντιμνημονιακό φοιτητικό κίνημα, που θα παλεύει μαζί με το λαϊκό κίνημα, καθώς και μέσα από το ξεδίπλωμα και τη δοκιμασία νέων μορφών οργάνωσης της νεολαίας της επισφάλειας, μέσα από την ανάπτυξη μορφών συσπείρωσης της νεολαίας στο τοπικό επίπεδο. .

5.12. Η υπόθεση της ανατροπής και της ριζοσπαστικής αλλαγής δεν είναι ένα έργο που κλείνεται στα εθνικά σύνορα. Ανεξάρτητα από τη δεδομένη θέση μας για την έξοδο από το ΕΥΡΩ, τη σύγκρουση και ρήξη και με την ΕΕ, η προσπάθειά μας αναζητά συμμαχίες σε όλο τον κόσμο και πρωτίστως στην Ευρώπη, τα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο, στα κινήματα και στις δυνάμεις της Αριστεράς, σε κάθε ομάδα που αμφισβητεί την κυριαρχία του νεοφιλελευθερισμού, του ιμπεριαλισμού και του καπιταλισμού.

Η ΛΑΕ παρακολουθεί με ενδιαφέρον τους αγώνες αντίστασης στη λιτότητα και στον αυταρχισμό, τις προσπάθειες συγκρότησης της ριζοσπαστικής αριστεράς, τις τάσεις αμφισβήτησης της ευρωζώνης, της ΕΕ και των νεοφιλελεύθερων πολιτικών τους, που αναπτύσσονται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και επιθυμεί να αναπτύξει συναγωνιστική σχέση με όσους και όσες αγωνίζονται κατά αυτών των πολιτικών, έστω και αν δεν συμφωνούν απόλυτα μαζί μας. Επιθυμεί, επίσης και εργάζεται για να περάσει το ανατρεπτικό μας μήνυμα σε όλη την Ευρώπη. γνωρίζοντας ότι οι μεγάλες ανατροπές δεν αρκεί- για να ολοκληρωθούν επιτυχώς - να εκτυλίσσονται σε μια μόνη χώρα, αλλά σε ευρύτερα γεωγραφικά πλαίσια, χωρίς αυτό να σημαίνει αναμονή συγχρονισμού που οδηγεί σε καθυστέρηση εξελίξεων εκεί που ωριμάζουν πιο γρήγορα οι προϋποθέσεις ανατροπών. Η ΛΑΕ αναπτύσσει σχέσεις φιλίας και αλληλεγγύης με άλλες αριστερές δυνάμεις στην Ευρώπη, στη Μεσόγειο, στη Λατινική Αμερική, στον Αραβικό κόσμο, παντού όπου υπάρχουν δυνάμεις αριστερές, ριζοσπαστικές, αντιιμπεριαλιστικές, προοδευτικές και εργάζεται για τον ευρύτερο συντονισμό κατά του νεοφιλελευθερισμού, ανεξάρτητα αν δεν εντάσσονται στο ίδιο ιδεολογικό ρεύμα.

6. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ΛΑΕ συγκροτείται ως μετωπικός πολιτικός φορέας της ριζοσπαστικής αντιμνημονιακής αριστεράς. Ανοίγει τις πόρτες της στη νεολαία, στους αγωνιστές των κινημάτων. Απευθύνει κάλεσμα να συσπειρωθούν σε μια εντελώς αναγκαία αγωνιστική προσπάθεια να υψώσουμε τη χώρα και το λαό μας έξω από το τέλμα και την υποτέλεια, τη σκληρή ταξική εκμετάλλευση, την καταρράκωση της εθνικής και λαϊκής κυριαρχίας.

Κανείς δεν μπορεί να αντισταθεί σε ένα λαό αποφασισμένο να αγωνιστεί.

Γνωρίζουμε πολύ καλά την απογοήτευση και την ψυχολογία ήττας στην οποία βρίσκεται μεγάλος αριθμός αγωνιστών και αγωνιστριών της Αριστεράς από την τραυματική διάψευση των προσδοκιών από την ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ.

Γνωρίζουμε ότι ένα τμήμα του λαού έχει περιορίσει τις προσδοκίες του, ορίζει την πολιτική του συμπεριφορά με κριτήριο την επιδίωξη αποφυγής του χειρότερου, κάτω από το φόβο που του έχει ενσταλάξει το ίδιο το σύστημα εξουσίας. Όλους αυτούς τους πολίτες θα τους πείσουμε ότι αξίζει να δώσουν μια δεύτερη ευκαιρία στο όραμα και στον αδικαίωτο αγώνα τους.

Η παρακαταθήκη του ΟΧΙ στο δημοψήφισμα δεν έχει χαθεί. Βρίσκεται στους σημερινούς αγώνες των αγροτών, των εργαζομένων, των επαγγελματιών. Στην οργισμένη σιωπή εκατοντάδων χιλιάδων πολιτών. Στην τσακισμένη ελπίδα πολλών ανθρώπων από τον κόσμο της δουλειάς που όμως διατηρείται ως σπίθα έτοιμη να δώσει νέα ένταση στη φωτιά του αγώνα. Ακόμη και στην ανοχή που δίνουν αρκετοί πολίτες στο όνομα μη ύπαρξης εναλλακτικής λύσης, ανοχή που γρήγορα πρέπει να μετασχηματίσουμε σε διάθεση για αγώνα, ώστε να αναστρέψουμε την λογική του τίποτε δεν γίνεται ή των περιορισμένων προσδοκιών.

Η ζωή δεν σταματά και γίνεται ολοένα και πιο απαιτητική ιδιαίτερα σε ανθρώπους που έχουν συμβάλει αποφασιστικά στο παρελθόν στην ανάταση του κινήματος και της Αριστεράς και τους καίει αυτή η υπόθεση.

Πρέπει να κατακτήσουμε το μέλλον από αυτούς που μας το κλέβουν.

Χρειάζεται επειγόντως να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων και της μεγάλης ανάγκης η χώρα μας να γυρίσει οριστικά σελίδα.

Εκφράζουμε το ιστορικά αναγκαίο.

Έχουμε χρέος να πετύχουμε.

ΜΑΪΟΣ 2016